

**UNIVERZA V LJUBLJANI
EKONOMSKA FAKULTETA**

MAGISTRSKO DELO

GORAN RELJIČ

UNIVERZA V LJUBLJANI
EKONOMSKA FAKULTETA

MAGISTRSKO DELO

ANALIZA ORGANIZIRANOSTI ZDRUŽBE MALTEŠKI RED

Ljubljana, november 2010

GORAN RELJIČ

IZJAVA

Študent Goran Reljič izjavljam, da sem avtor tega magistrskega dela, ki sem ga napisal v soglasju s svetovalcem prof. dr. Vladom Dimovski, in da v skladu s 1. odstavkom 21. člena Zakona o avtorskih in sorodnih pravicah dovolim njegovo objavo na fakultetnih spletnih straneh.

V Ljubljani, dne 10.11.2010

Podpis: _____

KAZALO

UVOD	1
1 OPIS ZDRUŽBE	2
1.1 Nastanek in razvoj združbe	2
1.2 Združba danes	4
1.2.1 Kratka predstavitev	4
1.2.2 Simboli.....	4
1.2.3 Aktivnosti.....	5
2 PRAVNA ORGANIZACIJSKA OBLIKA ZDRUŽBE	5
2.1 Združba kot pravna oseba	5
2.1.1 Opredelitev pojma.....	5
2.1.2 Pravni viri.....	7
2.2 Združba kot državna tvorba	8
2.2.1 Država	8
2.2.2 Mikrodržava	11
2.2.3 Odvisno ozemlje	14
2.3 Združba kot mikronacija	14
2.3.1 Pojem nacije.....	14
2.3.2 Pojem mikronacije	15
2.4 Združba kot nevladna organizacija	17
2.4.1 Opredelitev pojma.....	17
2.4.2 Društvo.....	19
2.4.2.1 Društvo Združenje slovenskega reda vitezov vina.....	19
2.4.2.2 Društvo Evropski red vitezov vina – konzulat za Slovenijo	21
2.4.3 Interesna skupina	23
3 ORGANIZACIJA, ČLANI IN OBMOČJE ZDRUŽBE	24
3.1 Državna organizacija	24
3.2 Oblika političnega sistema	25
3.2.1 Opredelitev pojma.....	25
3.2.2 Demokracija	25
3.2.3 Avtokracija.....	25
3.3 Oblika vodenja združbe	26
3.3.1 Opredelitev pojma.....	26
3.3.2 Država z enotnim najvišjim na pravne oblike nevezanim organom	27
3.3.3 Država z enotnim najvišjim na pravne oblike vezanim organom	27
3.3.4 Država z več najvišjimi delujočimi organi	27
3.4 Oblast združbe	29
3.5 Organi združbe	30
3.6 Generalna skupščina	32
3.7 Državni svet	34
3.8 Vodja združbe	34
3.8.1 Opredelitev pojma	34
3.8.2 Veliki mojster.....	36
3.9 Vlada	37
3.9.1 Opredelitev pojma	37
3.9.2 Sestava vlade	38

3.9.3 Veliki poveljnik.....	38
3.9.4 Pravosodni minister.....	38
3.9.5 Veliki bolničar.....	39
3.9.6 Državni zakladnik	39
3.10 Odbori in organi	40
3.10.1 Svet vlade	40
3.10.2 Pravno-posvetovalni odbor	40
3.10.3 Državno odvetništvo	40
3.10.4 Računski odbor.....	41
3.10.5 Odbor za komuniciranje	41
3.10.6 Prelat	41
3.11 Sodni organ.....	42
3.12 Institucije	42
3.12.1 Pravne osebe.....	42
3.12.2 Priorat.....	43
3.12.3 Podpriorat.....	44
3.12.4 Nacionalna združenja	44
3.12.5 Delegacije.....	44
3.13 Člani združbe	45
3.14 Območje združbe	49
4 SUVERENOST IN MEDNARODNO ČLANSTVO ZDRUŽBE.....	50
4.1 Suverenost združbe.....	50
4.1.1 Opredelitev pojma	50
4.1.2 Pravna in suverena država.....	52
4.2 Priznavanje združbe	52
4.2.1 Teorija državnosti.....	52
4.2.2 Država »de facto« in »de jure«	53
4.3 Članstvo v mednarodnih organizacijah.....	54
4.3.1 Mednarodno sodelovanje	54
4.3.2 Mednarodne organizacije	54
4.3.3 Mednarodne nevladne organizacije.....	55
4.3.4 Medvladne organizacije	55
4.3.5 Organizacija Združenih narodov	56
4.3.6 Mednarodna organizacija za standardizacijo	59
5 PREDLOGI ZA IZBOLJŠAVO DELOVANJA ZDRUŽBE	60
5.1 Opredelitev organizacije združbe iz različnih vidikov.....	60
5.2 Predvidevanje problemov delovanja v prihodnosti.....	62
5.3 Predlogi za izboljšavo vodenja	62
5.4 Predlogi za izboljšavo tehnične organizacije.....	64
5.5 Predlogi za izboljšavo ravnalnega sistema	65
SKLEP.....	66
LITERATURA IN VIRI.....	70

KAZALO SLIK

Slika 1: Delitev pravnih aktov	7
Slika 2: Temeljne prvine države	8
Slika 3: Primarna prvina države	9
Slika 4: Sekundarni prvini države.....	10
Slika 5: Prikaz državne organiziranosti	25
Slika 6: Sestava državnih organov reda.....	32
Slika 7: Kvalifikacije države	53
Slika 8: Sklep OZN o statusu opazovalke Malteškega reda	58

KAZALO TABEL

Tabela 1: Najmanjše države po velikosti ozemlja in številu prebivalstva.....	12
Tabela 2: Razdelitev nepridobitnih in pridobitnih organizacij	18
Tabela 3: Tipologija vseh gospodarskih osebkov	18
Tabela 4: Lastnosti tipov osebkov	24
Tabela 5: Mednarodne organizacije s statusom opazovalke.....	57
Tabela 6: Uradne oznake izbranih držav in odvisnih ozemelj po ISO standardu.....	59
Tabela 7: Internetne domene izbranih držav in odvisnih ozemelj.....	60

UVOD

Organizacijo predstavlja vsaka organizacijska oblika, ki je nastala kot posledica organizacijskih aktivnosti organiziranja: podjetje kot organizacija, država kot organizacija itd. Medčloveški odnosi se odvijajo v različnih družbenih skupinah. Kadar dobi skupina trajnejšo podobo, se spremeni v družbeno organizacijo. Zanj je značilno, da ima svoje članstvo, natančno določene cilje, sredstva za njihovo uresničevanje ter pravila, ki urejajo delovanje organizacije. Država je družbena organizacija, saj najdemo pri njej vse splošne značilnosti organizacij, tudi takšne, zaradi katerih se država bistveno razlikuje od katerekoli druge organizacije nastale v družbi. Državo najkrajše opredelimo kot organizacijo oblasti, ki razpolaga s sredstvi za telesno prisiljevanje na natančno določenem ozemlju.

Poseben tip združbe je Suvereni Malteški viteški red. V magistrskem delu bom red navajal kot združbo. Obravnavana združba ima status mednarodno-pravnega osebka, diplomatske odnose z več državami sveta, lastno zastavo, ustavo, mednarodno priznano vlado, vodjo države, državne in pravne organe. Združba je tudi katoliška institucija. Vlada in njen suveren vladar imata posebno avtoriteto v tej združbi. Malteški red se ima za državo, vendar svoje pripadnike ne poimenuje kot državljane, ampak kot člane. Organizacija združenih narodov jo ne priznava kot državo, je pa njen član. Iz slednjega navedenega bom ugotovil, zakaj kot takšna ni priznana od omenjene organizacije kot država. Najpomembnejše vprašanje je, ali je združba država, mikronacija ali nevladna mednarodna organizacija? Ali je združba suverena, če jo ena sama druga suverena država ali mednarodna organizacija prizna? Kakšno organizacijsko strukturo mora imeti združba, da bo delovala kot država? Kako mora biti organizirana in kakšne lastnosti mora imeti posamezna združba, da bo obstajala in bila mednarodno priznana kot je obravnavana združba? Zgoraj navedena splošna vprašanja mi bodo dala splošno odgovore, s katerim si bom lahko pomagal, ko bom iskal odgovore na bolj specifična vprašanja, ki se bodo nanašala direktno na Malteški red. Specifično vprašanje je, ali se omenjena združba lahko ima za državo? Kakšen tip osebka je združba? Ali je združba organizirana bolj kot društvo ali država? Če je država, ali ima vse njene lastnosti? Ali lahko obstaja kot država? Kako so organizirani podobni osebki? Ali lahko ta združba v sedanji obliki obstane v prihodnosti? Kaj bi vodstvu združbe predlagal, da bi izboljšalo delovanje združbe v prihodnosti? Kakšna je sedanja organizacijska struktura? Kako bi lahko izboljšali organizacijsko strukturo združbe?

Zaradi naglega razvoja svetovnih organizacij, globalnega povezovanja ljudi, virtualnih in mrežnih oblik organizacij, demografskih in geografskih sprememb, sem se odločil za izdelavo magistrskega dela na to temo. Namen magistrskega dela je ugotoviti pogoje za ustanovitev in obstoj takšne združbe, kot bo ta obravnavana mednarodno priznana združba. Veliko združb bo z nadaljevanjem obstoječih sistemov vodenja zaradi večjih globalnih vplivov propadlo, če se le ta ne bodo prilagodila novim razmeram. Z magistrskim delom

bom tudi poskušal ugotoviti probleme obstoječega delovanja združbe ter podal predloge za izboljšavo.

Temeljni cilj magistrskega dela je, da bom z analizo Malteškega reda skušal ugotoviti, ali ima obravnavana združba vse lastnosti in oblikovano organizacijo kot država.

Za pridobitev odgovorov na postavljena in ostala vprašanja, bom moral podrobneje ugotoviti zgradbo organizacije združbe, delitev in strukturo organov, način oblikovanja, organizacijo po dejavnosti in načinu odločanja, obliko vladavine, obliko političnega sistema, ureditve ter pravne vire organizacije. Pri izdelavi magistrskega dela bom uporabil deskriptivno metodo s študijem domačih in tujih virov. Za svojo raziskavo bom uporabil danes najbolj razširjeno sredstvo za pridobivanje informacij – internet. Z informacijami, pridobljenimi z internetom, bom analiziral obstoječe organizacije, ki mi bodo služile za ugotavljanje statusa in organiziranosti reda. Informacije bom pridobil tudi na podlagi trenutnih opazovanj. Večji del dela nameravam posvetiti celotni analizi Malteškega viteškega reda. Za ta del magistrskega dela bom pridobil informacije na njenih spletnih straneh. Problem bo pridobiti informacije o Malteškem redu, ker so v glavnem v tujem jeziku, predvsem v italijanščini. Iz ekonomskih in poslovnih virov bom pridobil vse potrebne informacije za delovanje in obstoj takšne združbe (organizacijska struktura, vodenje organizacije, ...).

Magistrsko delo bo obsegalo pet poglavij. Naslov prvega poglavja bo opis združbe, nato pa bodo sledila še poglavja pravna organizacijska oblika združbe; organizacija, člani in območje združbe; suverenost in mednarodno članstvo ter predlogi za izboljšavo delovanja združbe. Uvodu bo sledila kratka predstavitev obravnavane združbe. Nato bom v naslednjem poglavju skušal ugotoviti, kakšen osebek je združba. Tukaj bom iskal odgovor na vprašanje, ali je združba pravna oseba, država oziroma mikrodržava, mikronacija ali nevladna organizacija. Osrednji del magistrskega dela bom namenil organizaciji združbe, kjer bom ugotavljal državno organizacijo, obliko ureditve, obliko političnega sistema, vodenja združbe, organe združbe (generalno skupščino, državni svet, vodjo združbe, vlado), odbore, institucije združbe ter njene člane in območje. Obširen del dela bom namenil ugotovitvi obsega suverenosti in meddržavnega priznavanja združbe ter njeno članstvo v mednarodnih organizacijah. V zadnjem poglavju bom podal predloge za povečanje uspešnosti in učinkovitosti delovanja preučevane združbe. Magistrsko delo bom zaključil s sklepom oziroma s strnjenimi ugotovitvami.

1 OPIS ZDRUŽBE

1.1 Nastanek in razvoj združbe

Suvereni Malteški viteški red je najstarejši križarski viteški red in četrti najstarejši cerkveni red. Pred njim so bili ustanovljeni baziljanci, avguštinci in benediktinci. Red deluje nepretrgoma od ustanovitve do danes. Začetek reda sega v leto 1048, ko so trgovci iz

najstarejše italijanske republike Amalfi začeli pomagati pri obnovi cerkve Božjega groba v Jeruzalemu. Brat Gerard je osnoval okoli leta 1080 bratovščino Sv. Janeza Krstnika, ki je skrbela za romarje in bolnike. Križarji so leta 1099 po težkih obleganjih zavzeli Jeruzalem in so lačne ter hudo bolne prebivalce pričakali člani bratovščine Sv. Janeza Krstnika. Red je leta 1113 Pashal II. potrdil z bulo in je kmalu od jeruzalemskih kraljev dobil mnoge donacije. V redu so združevali znanje ter prakso judovske, arabske in evropske medicine. Po zgledu zavetišča v Jeruzalemu, so začeli nastajati v Evropi manjša redovna zavetišča, ki so oblikovali prve redovne konvente in upravne enote, imenovane komende. Več komend je bilo združenih v balijo, ki jo je vodil bali, komendo pa komendator. Po zgledu reda Sv. Janeza ali z drugim imenom Ivanovci, so se leta 1119 združili nekateri vitezi v red templarjev. Redovniki reda Sv. Janeza so se zgledovali po templjarjih in tako prevzeli vojaške naloge, ki so bile poleg oskrbe bolnikov namenjene obrambi jeruzalemskega kraljestva. Redovno reklo redovnikov Sv. Janeza je bilo obramba vere in pomoč pomoči potrebnim. Obramba je temeljila na obrambi romarjev na romarskih poteh, pomoč pomoči potrebnim pa je bila še vedno temelj reda. Red Sv. Janeza deli člane na redovnike – viteze, duhovnike – redovne kaplane in brate – bolniške pomočnike.

Na spletni strani Župnije sem dobil podatek, da je bila črna redovna obleka prevzeta od benediktincev, kot znak zahvale trgovcem iz pomorske republike Amalfi, za pomoč pri gradnji prvega zavetišča pa bel križ. Ko so redovniki prevzeli vojaške naloge, so prvič uradno izobesili redovno zastavo. Papež je redovno zastavo potrdil leta 1130. Zastava ima na rdečem pravokotniku bel latinski križ, katerega tramova delita pravokotnik vodoravno in navpično na dve enaki polji. Bel križ je simbol miru, rdeča barva pa predstavlja kri. Z bitko pri Hatinu leta 1187, so križarji izgubili Jeruzalem in se umaknili v Akron, kjer so že leta 1140 imeli svoje zavetišče redovniki Sv. Janeza. Po prihodu v Akron je bil leta 1190 ustanovljen Nemški viteški red, ki se je v organizaciji in poslanstvu zgledoval po redu Sv. Janeza. Križarski redovi so leta 1291 odšli vsak svojo pot. Bolniška dejavnost reda je stopila nekoliko v ozadje, saj se je začelo poglavje redovnih viteзов kot velikih pomorščakov.

Vitezi so po Cipru leta 1309 prišli na otok Rodos in postali resnično suvereni ali drugače – postali so prava viteška država. Rodoški vitezi so prevzeli nadzor nad vzhodnim Sredozemljem. Leta 1522 so se pred otokom Rodosom pojavili Turki z dvesto tisoč vojaki. Napadli so šesto rodoških viteзов in približno šest tisoč vojakov. Bitka je trajala šest mesecev in Turki so izgubili že polovico svojih vojakov. Rodoški vitezi so vseeno bili prisiljeni podpisati predajo in leta 1522 zapustijo več kot 210-letno bivališče. Od leta 1523 do leta 1530 so vitezi izbirali različna začasna bivališča, saj so še vedno upali, da se bodo ponovno vrnili na otok Rodos.

Leta 1530 je kralj Karel V. Habsburški rodoškimi vitezom poklonil otok Malta kot nagrado za njihovo bojevanje proti Turkom. Na Malti so vitezi postali najmočnejša pomorska sila Sredozemlja. Člani reda so bili le plemiškega porekla, za ostale, ki niso bili plemiškega izvora, pa je bil vstop v red nemogoč. Malteški vitezi, ki jih je prvi s tem imenom imenoval

papež Klemen VII. (preden je postal papež, je bil celo prior reda), so s svojimi pomorskimi izkušnjami odločilno prispevali k zmagi pri Lepantu leta 1571. Veliki mojster reda je leta 1607 pridobil naslov kneza Svetega rimskega cesarstva z nazivom »visokost«. Leta 1630 je papež temu nazivu dodal še naziv »eminenca«, kar pomeni, da je bil veliki mojster Malteškega reda na isti stopnji kot kardinali katoliške cerkve. Uradni naziv velikega mojstra je še danes »njegova nadvse eminentna visokost«.

Leta 1798 je Malto zasedel Napoleon in vitezi so morali jo zapustiti. Proti Napoleonu se niso bojevali, saj so orožje povzdignili le zoper muslimane. Po vmesnih začasnih postajah v Messini, Cataniji in Ferrari so prišli leta 1834 v Rim.

1.2 Združba danes

1.2.1 Kratka predstavitev

Uradno ime združbe je Suvereni vojaški/viteški/bolničarski red Sv. Janeza Krstnika iz Jeruzalema, Rodosa in Malte, skrajšano s kraticami SMOM ali v drugih začetnicah, v skladu s posameznim jezikom. Najdaljše obdobje je bila združba nastanjena na Malti, zato se danes imenuje Suvereni Malteški viteški red. Združba je bila ustanovljena leta 1050 in ima status mednarodnopravnega osebka. Obravnavana združba ima mednarodno priznano vlado in ohranja pravno pravico neodvisnosti. Združba ima lastno zastavo, ustavo, vodjo, državne in pravne organe. Red ima približno dvanajst tisoč članov. Prisoten je v več kot sto državah in ima veliko bolnišnic, domov za ostarele in prizadete ter otroške vrtce. Združba ima lasten pravni red, izdaja potne liste, znamke, denar in ustanavlja javne ustanove kot neodvisne pravne osebe. Malteški viteški red je nevtralen, nepristranski in apolitičen. Vse te karakteristike ga označujejo kot primerne posrednika med državami. Potni list Suverenega Malteškega viteškega reda ima naziv v treh jezikih – v italijanskem kot Sovrano Militare Ordine di Malta, v francoskem kot Ordre Souverain et Militaire de Malte in v angleškem jeziku kot Sovereign Military Order of Malta. Besedilo ustave reda je napisano v italijanščini. Ustavo ima prevedeno v angleškem, francoskem, nemškem in španskem jeziku. Dokumenti, ki imajo podpis vodje reda in pečat države, so v italijanskem jeziku. V primeru spora o razlagi prevlada uradno besedilo v italijanščini, saj je uradni jezik združbe. V glavnem sem te in večji del naslednjih informacij o redu pridobil na njihovi uradni spletni strani Orderofmalta.org.

1.2.2 Simboli

Zastava je pravokotne oblike rdeče barve z belim križem in je uradna zastava države. Ta plapola na Magistralni palači združbe v Rimu in spremlja velikega mojstra ter člane vlade na uradnih obiskih. Grb je osmerokotni križ na rdeči podlagi, obdan z rožnim vencem, ki ga podpira kneževska krona. Združba tiska lastne znamke, saj ima z mnogimi državami sklenjene poštno konvencije. Prvo emisijo znamk je izdala magistralna pošta reda leta 1966. Pošiljka, ki je opremljena z znamkami združbe, je lahko poslana v države, s katerimi

ima red poštni dogovor, pod pogojem, da je odposlana preko sedeža magistralne pošte v Rimu. Obravnavana združba kova tudi lasten denar, imenovan scud, ki pa ima le zbirateljsko vrednost. Vedno manj uporabljajo tudi lastne avtomobilske tablice. Potni list Malteškega viteškega reda imajo vsi veleposlaniki reda in člani suverenega sveta.

1.2.3 Aktivnosti

V skladu s starodavnimi tradicijami združba slavi Boga in Svetega očeta, širi resnico o božji zapovedi ter razširja krščansko bratstvo. Pomoč nudijo vsem pomoči potrebnim, ne glede na vero, raso, poreklo ali starost. Združba skrbi za duhovno rast in krepi vero v Boga.

Božja milost za bedo na svetu ima svoj izvor v »*obsequium pauperum*«, ki zavezuje člane, da služijo Jezusu Kristusu, ki je prisoten v bolnih. Člani reda priznavajo vsakega posameznika kot podobo Boga (»*tuitio fidei*«). Vsi člani so pozvani k odgovornosti in obveznosti, ki temelji na družbenih in dobroteljskih delih, iz katerih pripadniki različnih razredov izvajajo osebno misijo, za katero so se zavezali. Red ima svoje bolnišnice, zdravstvene domove, domove za otroke sirote, za ljudi z okvarami v razvoju, za ostarele, socialne centre in centre prve pomoči. Združba ima osemdeset tisoč stalnih prostovoljcev in več kot petnajst milijonov asistentov. Vsa te aktivnosti izvaja s pomočjo podpore prostovoljnih društev, ki predstavljajo temelj reda. Veliko bolnišnic ima v Nemčiji, Franciji, Belgiji, Veliki Britaniji in Italiji. V Italiji deluje kar nekaj centrov specializiranih za zdravljenje diabetisa. Bolnišnica v Rimu je specializirana za oskrbo bolnikov z možganskimi poškodbami. Bolnišnice v Nemčiji, Veliki Britaniji in Belgiji so specializirane za terapije raznih kroničnih bolezni. V porodnišnici v Betlehemu se je od leta 1990 do danes rodilo več kot šestinideset tisoč otrok. Združba upravlja s številnimi centri za ostarele v Veliki Britaniji, Nemčiji, Španiji, Avstriji, ZDA, Čilu in Mehiki. V različnih državah je združba pospešila rast storitev za lažje življenje starejših. Med storitvami spadajo dostava obrokov hrane na dom, nakup potrebščin na dom, transportne storitve ter asistenca in storitve v urgenci.

2 PRAVNA ORGANIZACIJSKA OBLIKA ZDRUŽBE

2.1 Združba kot pravna oseba

2.1.1 Opredelitev pojma

Rimska pravna znanost je ostro razlikovala med »*ius publicum*« in »*ius privatum*«, torej kot absolutna država, ki stoji nasproti množici individualnih državljanov. Srednjeveški teoretiki so s sprejetjem latinskega besednjaka podedovali tudi razlikovanje med »*universitas*« in »*societas*«. »*Universitas*« je bila rimska korporacija, toda po rimskem pravu, ki razen individualnih ni predvideval nobenih drugih dejanskih pravnih oseb, je bila »*universitas persona ficta*«. Delovala je kot oseba, ki je imela premoženje, tožila in bila tožena. Njena osebnost je bila umetna in njen obstoj je bil odvisen od državnega dovoljenja

ali koncesije. *Societas* je bila družba posameznikov brez korporativnega značaja, ampak je bila le kolektivno ime za posameznike, ki so jo sestavljali. Ko so srednjeveški teoretiki te pojme aplicirali na svoje lastno izkustvo, so korporacijo, ki je bila pod državo, lahko obravnavali kot »*universitas*«. Toda »*universitas*« je svoj obstoj dolgovala državi, katera ji je podelila fiktivno osebnost, zaradi česar v strogem pomenu država sama ni mogla biti »*universitas*«, saj nad njo ni bilo ničesar, od koder bi lahko dobila svoj korporativni status. Iz tega sledi, da je država lahko le »*societas*«. Ob koncu srednjega veka je veljalo splošno prepričanje, da država izvira iz pogodbe o družbi (Gough, 2001, str. 58–60).

Gough (2001, str. 186–187) meni, da država ni nič drugega kot vrsta rodu »*societas*«, saj je izvorno v rokah ljudstva. Ob nastanku države se morajo vsi člani kolektivno v celoti strinjati o odprtih številnih možnostih. Člani lahko suverenost obdržijo sami, jo predajo posamezni osebi ali več osebam skupaj, predajo jo lahko v celoti ali samo del, pogojno ali brezpogojno, preklicno ali nepreklicno, za določeno časovno obdobje, za čas življenja ali neomejeno.

Pravni osebki se po Grilju (1998, str. 112) delijo na fizične in pravne osebe. Fizične osebe so posamezniki od rojstva do smrti. Pravna oseba je skupina fizičnih oseb, ki ji kot tvorbi pravni red priznava lastnost pravne osebe. Ta oseba lahko vstopi v pravna razmerja z drugimi pravnimi osebami. Predhodno omenjene osebe so gospodarske družbe, lokalne skupnosti, država, politične stranke, verske skupnosti in društva ter tuje pravne osebe. Pravno osebo opredelimo kot družbeno tvorbo (združbo oseb), ki nastopa kot samostojna civilnopravna oseba. Ustanovi se za doseganje ciljev, ki jih posameznik sam ne bi mogel doseči. Po Šinkovcu (1995, str. 9) je potreba po umestitvi pravne osebe v pravne rede nastala, ko se je pojavil interes, da naj bi več posameznikov nastopalo v pravnem prometu v skupni združbi.

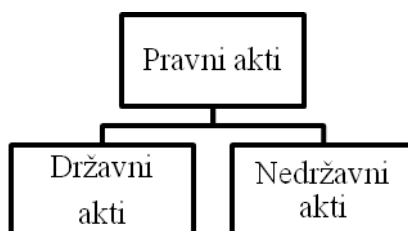
V svojem delu Puharič (2001, str. 31) meni, da ima pravna oseba personalno (osebno) in materialno (premoženjsko) bistvo. V osebno bistvo štejemo vse osebe, ki so pomembne za obstoj združbe in vlagajo sredstva za udejanjanje ciljnosti pravne osebe. Premoženjska podstat so sredstva pravne osebe v najširšem smislu, ki imajo lahko obliko zgradb, opreme, surovin ali vrednostnih papirjev. Med osebe zasebnega javnega prava uvrščamo javna podjetja in javne zavode, ki jih ustanovijo republika ali občine. Med pravne osebe zasebnega prava spadajo društva in ustanove. Pravne osebe imajo splošno pravno in poslovno sposobnost. Splošna pravna sposobnost pomeni, da je lahko pravna oseba združba vseh civilnopravnih osebnosti, za obveznosti pa so odgovorni le posamezniki. S poslovno sposobnostjo razumemo sposobnost določene osebe, da sama izraža voljo, potrebno za pridobivanje pravic in obveznosti civilnega prava. Pridobitev lastnosti pravne osebe zahteva prisotnost štirih prvin, to so določen namen, sredstva, organizacijo za uresničitev namena združbe in da se člani organizirajo v določeno obliko pravne osebe. Grilj (1998, str. 113) vidi razliko med pravno in fizično osebo v tem, da se pravna oseba v primerjavi s fizično osebo ne rodi, ampak nastane na podlagi pravnega akta. Pravna oseba je družbena tvorba, ki se od članov odlepi s trenutkom rojstva, ko sodišče pravno osebo

vpiše v sodni register. Pravna oseba ima lastno premoženje, ki je ločeno od premoženja članov. Člani ga lahko uporabljajo le za določen namen, za katerega so se dogovorili ob ustanovitvi. Pravna oseba mora biti organizirana.

2.1.2 Pravni viri

Pravni akti so temeljne sestavine pravnega reda. Pravni akt je izraz volje pooblaščenega oseba, ki z aktom želi ustvariti pravne učinke, katere pravni red dopušča. S pravnimi akti se ustvarjajo pravna pravila oziroma pravna dejanja. Pravne akte delim na splošne in posamične, glede na to, ali imajo za vsebino splošne ali posamične pravne norme oziroma druge pravne posledice. Pravni akti, katerih vsebina so nove abstraktne in splošne pravne norme, so zakoni, uredbe, odloki, odredbe in statuti. Pravni akti, katerih vsebina in namen je v ustvarjanju novih, posamičnih pravnih norm, pa so sodbe, upravne odločbe, pogodbe in druge pravne norme. Po tej razvrstitveni različici pravne akte razvrščamo na državne in nedržavne akte.

Slika 1: Delitev pravnih aktov

Med nedržavne akte štejem akte, ki jih izdajajo društva ali organizacije državljanov, zasebni pa so tisti akti, katere izdajajo posamezniki. Zakoni, podzakonski predpisi in drugi splošni akti morajo biti v skladu z ustavo. Načelo pravne države zahteva, da se pravna razmerja med državo in državljani ureja z zakoni (Puharič, 2001, str. 23). Podzakonski predpisi, splošni in posamični akti državnih organov in organov lokalnih skupnosti morajo biti v skladu z ustavo in zakoni.

Državna organizacija in njeno delovanje sta pravno urejena v ustavi in zakonih. Pravna ureditev delovanja državne organizacije ne služi samo njeni lastni organiziranosti, temveč je tudi najpomembnejši dejavnik omejevanja njene oblasti v razmerju do državljanov. Pravo je nad državo in hkrati kreacija države. Državna organizacija sprejema svoje lastne odločitve v obliki pravnih aktov, med katerimi so poleg ustave najpomembnejši zakoni. Država se mora držati pravnih aktov z dnem njihove veljavnosti. Institucija, ki ima ustavo, zakone in pravilnike, prikazuje stvarno pravno strukturo dežele ali države.

Država je oseba javnega prava. Osebe javnega prava so tudi lokalne skupnosti. Država ima lastno pravno osebnost, saj je samostojni nosilec pravic. Menim, da je država ena izmed oblik korporacij. Razlika med državo in drugimi pravno ustanovljenimi korporacijami je v tem, da je država skupnost, ki je konstituirana s strani državnega pravnega reda. Iz zgoraj

navedenega pojma o pravni osebi ugotavljam, da je združba Malteški red pravna oseba in da ima vse njene lastnosti. Obravnavana združba ima svojo ustavo in zakone, mednarodno ratificirane sporazume ter uporablja kanonsko pravo.

2.2 Združba kot državna tvorba

2.2.1 Država

Pitamic (1996, str. 1) trdi, da se mora pojem država iz velikega števila sicer različnih definicij izluščiti kot stalno nesporno trditev, da je država pravna združitev ali pravna organizacija ljudi. Novak (2006, str. 59) pojasnjuje, da nam pojem države pove, da ima država v germanskih in romanskih jezikih poreklo v latinski besedi *status*, ki označuje stanje, položaj, lastnost ali razmerje. Beseda *status* je v preteklosti označevala družbeni položaj vladajočih družbenih stanov in pravno ureditev skupnosti. V starejših časih se je v skladu z grško in rimsko tradicijo država označevala tudi s pojmi, kot so *politeia*, *polis*, *res publica*, *civitas*, *imperium*, *regnum* itd. Sodobne oznake za državo v tujih jezikih izvirajo predvsem iz besede *status* – *state*, *etac*, *stato*, *estato* itd. Slovenska beseda država v svojem izvornem pomenu označuje stanje, območje, pri čemer lahko že iz samega porekla te besede (držati) sklepam, da beseda država označuje tudi določeno oblast, hkrati pa se povezuje tudi z izpeljankami, kot so državljan, državljanstvo in državnik. Iz pomenov besede država je razvidno, da se ta beseda navezuje predvsem na pojme, kot so stanje, organizacija in oblast. Država je organizacija družbene oblasti, ki se razteza nad določenim prebivalstvom na določenem ozemlju. V širšem pomenu je država skupek treh prvin, to je prebivalstva, ozemlja in državne organizacije.

Slika 2: Temeljne prvine države

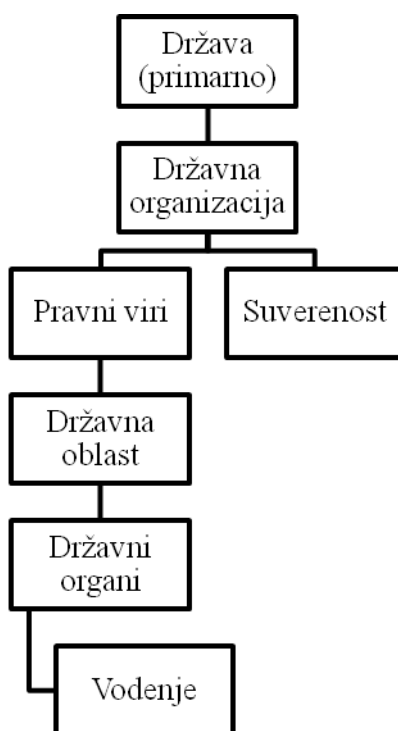

Ozemlje in prebivalstvo sta temeljni prvini pojma države, vendar pa ne zadostni. Navedeni prvini sta le predpostavki, ki državi omogočata obstoj, nista pa zanjo specifični. Prebivalstvo ni temeljna prvina države zato, ker država ni edina družbena človeška organizacija, ozemlje pa ne zato, ker tudi druge družbene organizacije delujejo na določenem ozemlju, ki ga imajo nekatere izmed njih lahko celo v svoji zasebni lasti ali oblasti (društva, podjetja, verske skupnosti in občine kot samoupravne lokalne skupnosti).

Prebivalstvo in ozemlje sta značilnosti države, ki pojasnjujeta, kako je državna oblast povezana z določenim teritorijem in z osebami, ki se nahajajo na tem teritoriju. Bistvena prvina države je njena specifična organizacija oblasti, ki se je razvila na določeni stopnji družbenega razvoja. Država je v ožjem pomenu družbena organizacija, ki že sama po sebi vsebuje zadostne bistvene prvine za svojo specifično opredelitev, pri čemer pa je ob tem nujno pogojena še z različnimi nezadostnimi bistvenimi prvini, kot sta prebivalstvo in ozemlje.

Opisana opredelitev pojma države, ki vidi v prebivalstvu in ozemlju le nezadostne bistvene prvine države, je pomembna zaradi svoje analitične narave, vendar pa je pomanjkljiva. Opredelitev ne upošteva dejstva, da lahko tudi za državno organizacijo velja isti argument kot za prebivalstvo ali ozemlje. Državna organizacija je v ožjem pomenu le ena od družbenih organizacij, kot so lokalne samoupravne in verske skupnosti, društva ali politične stranke.

Slika 3: Primarna prvina države

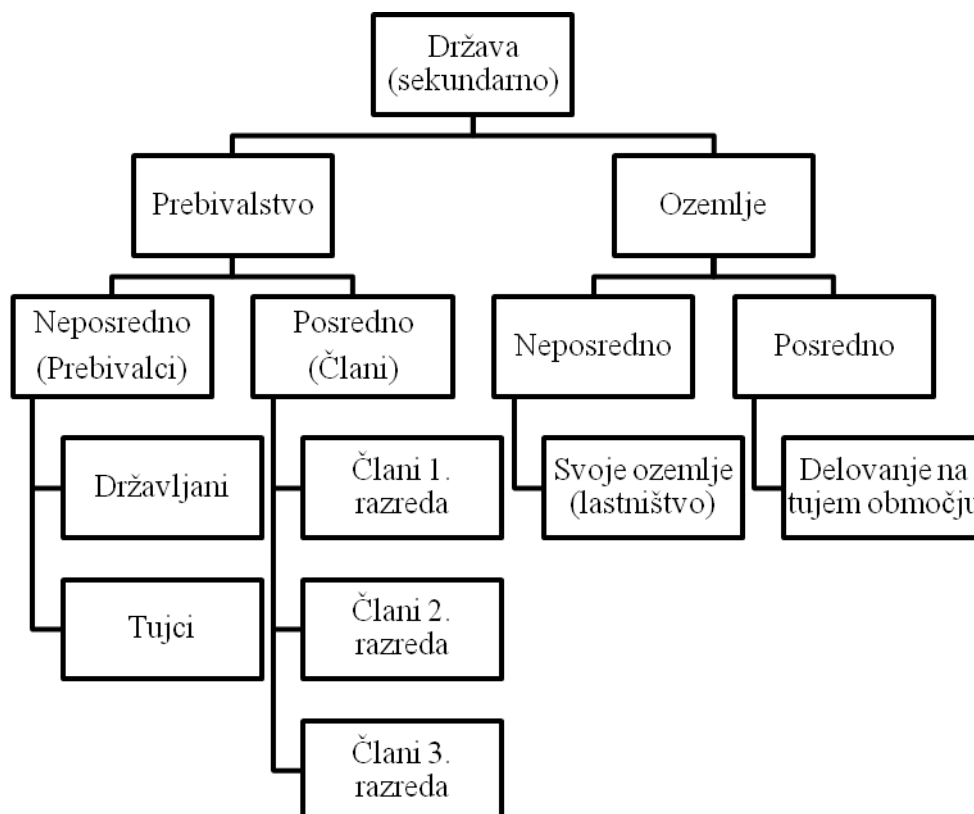

Podobne prvine politične, pravne in ekonomske organiziranosti, ki so značilne za državo, so prisotne tudi v nekaterih drugih družbenih organizacijah, ki znotraj sebe prav tako vzpostavljajo določene oblastne in organizacijske strukture. Državni oblasti daje specifično pojmovno kakovost v razmerju do drugih družbenih organizacij povezava z določenim ozemljem in prebivalci ter razmerje do drugih držav, iz česar se porajata nadaljnji pomembni bistveni prvini države: suverenost in pravni sistem. Navedeno pomeni, da pridobi družbena oblastno-organizacijska entiteta ime »državna« šele takrat, ko se z vsemi ostalimi bistvenimi prvini države poveže v integralno celoto. Državno ozemlje ali

državljeni ne morejo biti brez državne organizacije, tako tudi ne more biti državne organizacije brez državljanov in državnega ozemlja.

Na naslednji strani prikazujem Sliko 4.

Slika 4: Sekundarni prvini države

Navedeno lahko uporabimo tudi za razmerje med državno oblastno organizacijo in pravom, ki tudi en brez drugega ne moreta obstajati. Državi v ožjem pomenu daje poseben značaj njena pravna organiziranost. Po Novaku (2006, str. 62) je državna oblast pravno urejena organizacija, ki preko pravnih aktov, kot so ustava, zakoni in uredbe, zagotavlja skladnost svojega notranjega in zunanjega delovanja.

Prebivalstvo sestavljajo vsi ljudje, ki prebivajo trajno ali začasno na določenem ozemlju. O prebivalstvu države piše Pitamic (1996, str. 225) v svoji knjigi *Država*. Državljanstvo je pravno urejena vez med posameznikom in državo. Omenjeno vez pridobi človek z rojstvom ali da mu država ob izpolnjenih pogojih podeli državljanstvo. Državljanstvo je splošen izraz za skupino pravil, ki se vidi zlasti tedaj, kadar se govori o državljanstvu društev in drugih pravnih oseb. Pri državljanstvu društev ne gre za določitev državljanstva njihovih članov. Državljanstvo se navadno določa po sedežu društvene uprave. Tujci so osebe, ki pripadajo drugi državi ali pa so ljudje brez državljanstva. Država si na svojem ozemlju podreja celotno prebivalstvo. Izvzeti so le tujci, ki uživajo kot predstavniki drugih držav diplomatsko nedotakljivost.

Z vidika ozemlja in prebivalstva, kot pogojev za nastanek države, je mogoče ugotoviti, da lahko država obsega zelo majhno ozemlje in ima zelo majhno število prebivalcev. V primeru, ko sta ozemlje ali število prebivalcev zelo majhna, je za priznanje in dejanski obstoj države najprej pomembna njena dejanska sposobnost, da oblikuje svoje organe oblasti ter si zagotovi učinkovit pravni red in ekonomsko preživetje. Vendar je za njeno priznanje in uveljavitev dejansko odločilna politična in pravna volja sosednjih in drugih držav ter mednarodne skupnosti, kajti brez širšega mednarodnega priznanja država ne more dolgoročno obstati.

Red ima majhno ozemlje in število prebivalcev oziroma članov, kot jih pojmuje preučevana združba. Ozemlje združbe obsega eksteritorialna območja v Rimu, katera so omejena na dve palači v Rimu. Združba ima majhno ozemlje, vendar pa deluje skoraj po celem svetu. Oblikovane ima svoje organe oblasti, učinkovit pravni red ter je ekonomsko zmožen preživetja. Ozemlje in prebivalstvo ne vidim kot primarni pogoj za obstoj države. Neprekinjen obstoj in sedanji status Malteškega reda to samo dokazuje.

Ugotovitev, da je Malteški red država, bom navedel pod mikrodržavami. Posebej navajam mikrodržavo zato, ker se tako navaja zaradi majhnega ozemlja in prebivalstva.

2.2.2 Mikrodržava

Majhne države so vedno nastale in izginjale ob prelomnih trenutkih. Na majhne države vedno pretijo velike nevarnosti, ki so še večje v kritičnih časih, to je ob propadu stare mednarodne ureditve in ob nastanku nove. Kramberger (1996, str. 53) deli prelomne trenutke na dva obdobja.

Obdobje od leta 1450 do 1650: To je obdobje, ki zaznamuje prehod iz enega zgodovinskega obdobja v drugo. Majhne države ali je fevdalne enote živijo v mreži številnih lojalnosti. Noben vladar ni imel izključne politične oblasti nad ozemljem.

Obdobje od leta 1648 do 1815: Vestfalski mir je zadnji dejavnik v ustvarjanju suverene države, kakršno poznamo danes. Sistem je pogojeval nastanek številnih majhnih držav, končal versko in politično enotnost Evrope ter razpršil oblast med številne kralje in kneze. Na posameznem ozemlju ni bilo več številnih lojalnosti, temveč le ena, to je lojalnost oblasti kralja ali kneza.

Obstajajo države, ki nimajo glavnega mesta, so brez uradnega jezika in katere glavni dohodek je zunanja pomoč. To so države, ki obsegajo zelo malo ozemlja ali pa v njih živi le nekaj tisoč prebivalcev, običajno pa se ta dva kriterija prekrivata.

V Tabeli 1 navajam pet najmanjših držav po velikosti ozemlja in številu prebivalstva. Na naslednji strani prikazujem omenjeno tabelo.

Tabela 1: Najmanjše države po velikosti ozemlja in številu prebivalstva

Red	Država/ozemlje	Velikost (km²)	Država/ozemlje	Populacija
1.	Vatikan	0,44	Vatikan	900
2.	Monako	1,95	Nauru	10.000
3.	Nauru	21,00	Tuvalu	11.000
4.	Tuvalu	26,00	Palau	20.000
5.	San Marino	61,00	San Marino	31.000

Zemlja skriva vrsto suverenih ozemelj, na katerih živi le peščica ljudi. Na spletni strani RTV Slovenije sem pridobil informacije o državi Nauru. Država leži v Mikroneziji v južnem Tihem oceanu. Ta je najmanjša otoška država na svetu, z najmanjšo republiko, edino državo na svetu brez glavnega mesta in najmanj številčno članico Združenih narodov. Predsednik je hkrati premier. Zanimivo pravilo o razdelitvi zemlje je, da ima prav vsak prebivalec Nauruja določene pravice do vse zemlje na otoku, ki je sicer v lasti posameznikov ali družin, ne more pa biti v lasti države in tujcev. Nauru nima oboroženih sil, v skladu z dogovorom za njihovo obrambo skrbi Avstralija, s katero imajo najtesnejše vezi. V nadaljevanju bom opisal še eno posebno mikrodržavo, to je Vatikan. Večji del informacij o tej mikrodržavi sem pridobil na spletni strani Wikipedia.

Vatikan je najmanjša neodvisna država na svetu, tako po površini kot po prebivalstvu, popolnoma obkrožena z mestom Rim v Italiji. Na ozemlju države živi približno devetsto oseb z vatikanskim državljanstvom. Sveti sedež je sedež Rimske škofije in upravno središče papeževega delovanja. Predstavlja oblast rimskega papeža kot vrhovnega predstavnika Rimskokatoliške cerkve, zato je po mednarodnem pravu pravna oseba. To daje Svetemu sedežu status vlade države Vatikan, kar pomeni, da je Sveti sedež vrhovna oblast Vatikana, ki v tem smislu pomeni samo ozemlje države. Tuja veleposlaništva so akreditirana pri Svetem sedežu in ne pri državi Vatikan. Italijanska zakonodaja izjavlja, da se Sveti sedež, ki polnopravno predstavlja Katoliško cerkev in državo Vatikan, priznava kot mednarodni osebek za oba naslova. Leta 1929 sta Benito Mussolini in papež Pij XI. podpisala sporazum o suverenosti države Vatikan, Rimskokatoliški cerkvi in sedežu papeža. Odnosi z Italijo so se uredili s podpisom treh lateranskih sporazumov. S političnim sporazumom je Italija priznala polno suverenost Svetega sedeža nad Vatikanom. Italijanski parlament je sporazume ratificiral leta 1929, vključeni pa so tudi bili v italijansko ustavo (Natek, 2006, str. 198).

Vatikan je volilna monarhija, urejena v skladu z novo ustavo iz leta 2001. Vatikan in Sveti sedež sta pravno povsem ločena osebka, čeprav je Sveti sedež kot vodstvo katoliške cerkve prevladujoč. Vatikan sklepa mednarodne pogodbe z drugimi državami, pristopa k mednarodnim sporazumom in sodeluje na mednarodnih konferencah, v diplomatskih odnosih z drugimi državami pa zastopa tudi Sveti sedež. Po nauku Katoliške cerkve je papež Kristusov namestnik na zemlji ter njen vrhovni poglavar. Papež ima zakonodajno, izvršilno in sodno oblast v Vatikanu. Oblast izvaja deloma sam, deloma pa uresničuje

preko organa, imenovanega Rimska kurija. Papeža na tajnih volitvah izvoli kolegij kardinalov, ki se sestane na zaprtem konklavu. Dvotretjinska večina kardinalov je potrebna za izvolit novega papeža. Pri pastoralnem delu papežu pomagajo Sveti kolegij kardinalov, ki jih imenuje papež izmed škofov pomembnejši škofij in vodij oddelkov kurije ter različna posvetovalna telesa škofov, drugih cerkvenih dostojanstvenikov in laikov. Papež je poleg funkcij v Katoliški cerkvi tudi posvetni suveren Vatikanskega mesta. Njegov položaj je položaj absolutnega monarha. Poleg tega, da je papež poglavar Rimskokatoliške cerkve, je tudi voditelj države Vatikan, ki lahko določi ali pa odpokliče tajnika Rimske kurije, ki ima podobno nalogo kot predsednik vlade.

V Vatikanu je tudi večina najvišjih uradov katoliške cerkve, s skupnim imenom Rimska kurija. Kurijo sestavljajo državno tajništvo, kongregacije (ministrstva), sodišča, papeški sveti, papeške komisije, odbori in drugi uradi. Najvišje izvršno telo poleg papeža je Državni sekretariat ali tajništvo, ki usklajuje tudi delovanje celotne kurije. Sestavljen je iz Oddelka za splošne zadeve in Oddelka za odnose z državami, ki ga vodi državni sekretar. Dejansko posvetno oblast izvajajo še nekateri drugi organi, ki jih papež imenuje in kadarkoli odpokliče. Državno tajništvo vodi kardinal državni tajnik, ki je po funkciji enakovreden predsedniku vlade. Njegov mandat je sicer vezan na vladavino določenega papeža, vendar ga lahko novo izvoljeni papež ponovno imenuje. Pomembna je tudi funkcija guvernerja Vatikanskega mesta, ki ga včasih imenujejo župan Vatikana.

Osrednjo upravo katoliške cerkve predstavlja devet stalnih odborov (kongregacij), ki jih sestavljajo kardinali in škofje: za doktrino vere, vzhodne cerkve, bogoslužje in zakramente, svetnike, evangelizacijo ljudstev, duhovščino, škofo, katoliško vzgojo ter za ustanove posvečenega apostolskega življenja. Poleg njih delujejo še različni uradi, tri najvišja cerkvena sodišča, Apostolska pisarna, Urad za gospodarske zadeve, Urad za premoženje Svetega sedeža, Statistični urad, Apostolska knjižnica idr. (Natek, 2006, str. 199).

Vatikan je dom papeža in predstavlja ozemlje Svetega sedeža, osrednje oblasti Rimskokatoliške cerkve. Italija je priznala papežu nedotakljivost njegovih prostorov v Vatikanu in nekaterih drugih zgradb v Italiji. Z Lateranskimi pogodbami je bilo določeno, da papeževa poletna rezidenca ter približno dvajset zgradb v Rimu uživajo eksteritorialni status. Navedene zgradbe niso del vatikanskega državnega ozemlja. Njihov položaj je mogoče primerjati s položajem zgradb, v katerih so diplomatsko konzularna predstavništva.

Izraz država se navadno uporablja v dveh pomenih. V širšem pomenu zajema celotno družbeno skupnost na določenem ozemlju, ki jo ureja državna organizacija. Slednja – torej državna organizacija – pa je država v ožjem pomenu. Država v širšem pomenu je skupek ozemlja, prebivalstva in državne organizacije. Vse tri sestavine so nujne za državo in se med seboj tesno prepletajo. Nasprotniki neodvisnosti države Vatikan oporekajo z argumentoma, da Vatikan nima lastnega gospodarstva in stalnega prebivalstva. Podoben položaj kot ga ima Sveti sedež ima Malteški viteški red. Suvereni Malteški viteški red je

učinkovita ne-teritorialna suverena entiteta, ki ima lastnosti mikrodržave. Njeno suverenost priznava več kot sto držav, s katerimi ima polne diplomatske odnose. Za razliko od Vatikana nima nobenega ozemlja. Sedež reda ima eksteritorialni status, ki je bolj podoben stavbi veleposlaništva.

Malteški red imam za državo oziroma mikrodržavo, saj ima oblikovano državno organizacijo, svoje mikro ozemlje ter člane, ki jih lahko pojmuje kot prebivalce. Menim, da velikost ozemlja in prebivalstva (članstva) ni pomembna, predvsem v tem času svetovne globalizacije. Na spletni strani Župnije sem med opisom Malteškega reda prebral naslednje: »Od tedaj naprej je njihova (Malteškega reda) zastava veljala za državno in še danes velja med vsemi državnimi zastavami za najstarejšo. Zaradi mednarodno pravne osebnosti reda jo veksilologija prišteva med državne zastave«.

2.2.3 Odvisno ozemlje

Medtem ko mikrodržava ima suverenost nad svojim lastnim ozemljem, imajo tudi ta majhna samostojna ozemlja svojo izvršilno oblast, zakonodajo, sodstvo in policijo, vendar so pod suverenostjo kakšne druge države ali monarha. Takšni primeri so npr. Ferski otoki in Grenlandija, ki sta zunanji ozemlji Danske, Gibraltar je britansko čezmorsko ozemlje Združenega kraljestva, okrožji Guernsey in Jersey ter otok Man pa spadajo pod britansko krono. Menim, da Malteški red ni odvisno ozemlje iz povsem razumljivega razloga, saj je popolnoma suveren in s tem neodvisen, torej ni pod suverenostjo nobene druge države ali monarha.

2.3 Združba kot mikronacija

2.3.1 Pojem nacije

Hribar (1989, str. 3) navaja, da je cilj naroda postati nacija, se pravi narod z lastno državo. V dvajsetem stoletju je načelo pravice do samoodločbe narodov postalo priljubljeno med strokovnjaki za mednarodno pravo, političnimi filozofi, vladami in njihovimi nasprotniki, ki so izhajali iz podmene, da imajo posamezni člani naroda, če tako želijo, pravico se osvoboditi izpod nadoblasti drugih narodov in da lahko zato povsem upravičeno oblikujejo suvereno državo, ki pokriva ozemlje, na katerem živijo in kjer so večina prebivalstva. Takšna miselnost je pripeljala do zlivanja pomenov države in nacije. Izraza država in nacija so začeli uporabljati kot izraza, ki se lahko nadomeščata. Takšni primeri so društvo narodov, skupnost narodov, mednarodno pravo ali nacionalna država. Gramsci (1987, str. 87) izraz nacionalen uporablja za označevanje vsega, s čimer upravlja država, kot npr. za nacionalno službo, nacionalno zdravstveno zavarovanje ali nacionalni dolg.

2.3.2 Pojem mikronacije

Mikrodržave so majhne samostojne države in se jih ne sme zamenjevati z mikronacijami, ki to niso. Mikronacije, včasih tudi kot model države ali novih državnih projektov, so samooklicani osebki, ki trdijo, da so neodvisne suverene države. Vendar te niso priznane od katere priznane suverene države oziroma kakršne druge nadnacionalne organizacije. Mikronacije se ne sme zamenjevati z mikrodržavami, ki so priznane s strani neodvisnih držav, ne glede na njihovo majhnost. Razlogi za ustanovitev mikronacij obsega teoretično eksperimentiranje, politični protest, umetniško izražanje, osebno zabavo ali kriminalno dejavnost.

Mikronacije lahko obstajajo v fizični obliki (na kopnem, morju ali v vesolju), na spletu ali v glavah njihovih avtorjev. Nekateri z mikronacijami želijo razširiti svoje poslovanje v poslovnem svetu z izdajanjem kovancev, zastav, poštnih znamk, potnih listov in drugih predmetov. Vsekakor so tudi nekatere mikronacije podobne neodvisnim državam, vendar pa so neprepoznavne vladam držav ali mednarodnim organizacijam. Mikronacije pogosto obstajajo le na papirju, internetu ali v glavah ustvarjalcev ter želijo biti splošno priznani kot suverene države. Nekateri mikronacije imajo na stotine članov, vendar jih velika večina nima več kot enega ali dva aktivna udeleženca. Obravnavani osebki izdajajo potne liste, žige, denar in podeljujejo nazive, ki so redko prepoznavni izven njihove skupnosti. Navedena merila se razlikujejo od mikronacij namišljenih držav, plemen, sekt in združenj, ki običajno ne iščejo, da bi bile priznane kot suverene države.

Starejše mikronacije so mikronacija Long republika (1819–1820), Patagonija (1860–1862) na jugu Čila in Kraljevina Sedang (1888–1890). Najstarejša še obstoječa mikronacija je Kraljevina Redonda, ki je bila ustanovljena leta 1865 na Karibih. Danes ima svojega kralja in plemstvo ter izdaja lastne kovance in poštno znamke za lokalno uporabo. Čeprav je otok, nikoli ni bil neodvisen od Združenega kraljestva. Kraljevina je teritorialna mikronacija. Drug primer je Kneževina Baldonia, otok skalnate obale Nove Škotske, ki ga je ustanovil nekdanji predsednik upravnega odbora Pepsi Cola leta 1945 in katerega prebivalstvo je sestavljalo devetinšestdesetih ribičev. V obdobju od leta 1960 do 1970 so nastale številne teritorialne mikronacije. Prva izmed teh je bila mikronacija Sealand, ki je bila ustanovljena leta 1967 na zapuščeni ploščadi v Severnem morju ob obali Anglije in obstaja še danes. Druge mikronacije so bile ustanovljene na umetnih otokih, vendar le za tri je znano, da so imele omejen uspeh v uresničevanju tega cilja. Mikronacija Otok Rose je obsegala štiristo kvadratnih metrov veliko ploščad, ki je bila zgrajena leta 1968 v italijanskih nacionalnih vodah na Jadranskem morju, enajst kilometrov od italijanskega mesta Rimini. Kmalu pa je bila ta mikronacija zasežena in uničena s strani italijanske mornarice zaradi nepravočasnega plačila državnih davkov. V letu 1960 je nastajal podoben projekt – majhna lesena ploščad v mednarodnih vodah izven zahodne obale Jamajke. Ozemlje velikosti petindvajset kvadratnih metrov se je imenovalo New Atlantis. Hemingway je bil izbran za častnega državljana in predsednika. To ploščad so uničile nevihte.

Mikronacije se deli na sedem glavnih tipov oziroma namenov ustanovitve, ki jih v nadaljevanju dela navajam.

Socialne, ekonomske in politične situacije: Ustanovitelji teh mikronacij imajo resne namene in pogosto vključujejo precejšnje število članov. Povezujejo se s preteklostjo, političnimi ali družbenimi procesi. Primera teh mikronacij sta Kraljevina Talossa in Republika Talossa. Obe sta politični mikronaciji, ki sta bili ustanovljeni leta 1979 in imata več kot sto trideset članov ter svojo kulturo in jezik.

Mikronacija kot osebna zabava: Mikronacije tega tipa obstajajo le za zabavo nekaj udeležencev, so kratkoročne, temeljijo na internetu in le redko preživijo več kot nekaj mesecev. Te se po navadi nanašajo samo na svoje ustanovitelje in simbole državnosti.

Mikronacija kot samostojni umetniški projekt: Primer vključuje Republiko Kugelmugel, ki je ustanovljena s strani avstrijskih umetnikov. Obsega hišo v obliki žoge na Dunaju.

Mikronacija kot orodje za doseganje namena: Te vrste mikronacij so povezane s političnimi ali socialnimi nameni. Primeri te vrste vključujejo lezbično kraljestvo The Gay, ustanovljeno leta 2004 na nenaseljenih otokih ob obali Queenslanda kot odgovor avstralski vladi, ki ni priznala istospolnih zakonskih zvez.

Mikronacija kot osebek goljufije: Številne mikronacije so ustanovljene za namene goljufije ali nezakonite dejavnosti. Gospodstvo Melkizedekovo je bilo obsojeno zaradi bančne goljufije in udeležbo enega od ustanoviteljev v poskus odcepitev otoka Rotuma od Fidžija. Kraljevina Enenkio v Marshallovih otokih je sodilo v odročne ameriških manjših otokov. Ustanovitelji so bili obsojeni prodaje diplomatskih potnih listov in dokumentov držav Marshallovih otokov in Združenih držav Amerike. Leta 1998 je ministrstvo za zunanje zadeve Marshallovih otokov izdalo uradno okrožnico, ki prepoveduje obstoj omenjenega osebkca.

Zgodovinske nepravilnosti: Manjše število mikronacij temelji na zgodovinskih nepravilnostih ali njeni ekscentrični interpretaciji. Te se nahajajo na spornih teritorialnih enklavah in so prezrti s strani držav. Principal Sealand obsega ploščad zgrajeno na Severnem morju ob Veliki Britaniji in zahteva neodvisnost. Izdaja poštne znamke, denar in izvaja uradne nacionalne športe. Vendar omenjena mikronacija še ni dosegla priznavanje od kakšne druge države ali mednarodne organizacije. Republika Saugeais obsega francoski departma Doubs, ki meji s Švico. Sestavlja jo enajst občin. Glavno mesto je Montbenoit.

Mikronacija kot nov projekt: Nov projekt poskuša oblikovati popolnoma novo državo. Običajno vključuje načrte za izdelavo umetnih otokov. Projekt Atlantis je nastal v začetku leta 1970 v New Yorku na ladji, ki se je zasidrala na Karibih. Vendar je ladja ob neurju potonila in s tem projekt.

Vsak pravni osebek, ki izpolnjuje določena merila, se lahko obravnava kot suveren v skladu z mednarodnim pravom, ne glede na to, ali so ga druge države priznale ali ne. Večina mikronacij ne izpolnjuje nobenega od teh meril. Suvereni Malteški viteški red je neodvisni osebek mednarodnega javnega prava in izpolnjuje vsa merila za prepoznanje kot država. Malteški red ima vse lastnosti mikronacije, vendar za razliko od njih je priznan kot suveren osebek v več kot sto državah in z njimi ima polne diplomatske odnose.

2.4 Združba kot nevladna organizacija

2.4.1 Opredelitev pojma

Začetek nevladnih organizacij je povezan z nastankom obrtniških bratovščin in verskih dobrodelnih organizacij v 14. stoletju. Cerkev je imela v kasnejšem obdobju pomembno vlogo pri razvoju dobrodelnih in socialnih dejavnosti. V prvi polovici 19. stoletja so bila prva delavska gibanja prepovedana ali omejena v svojem delovanju. Prvi pravni akti, ki urejajo področje interesnega združevanja, so bili izdani po letu 1850. Društveni patent je prinesel prvo ureditev društev, zakon o pravici do združevanja v društva iz leta 1867 pa prvo zakonsko ureditev tega področja. Zadruge so predstavljale oblike samoorganizacije in samopomoči za kmete in delavce ter niso bile usmerjene v dobiček. Razvile so se kmetijske, strojne, živinorejske, mlekarske, vinarske proizvodne zadruge, nabavno prodajne zadruge, posojilnice in hranilnice, za delavce pa še stanovanjske, proizvodne in kreditne zadruge. Med delavci so se izoblikovala podporna društva, prostovoljne bolniške in pokojninske blagajne ter razni skladi pri socialnih organizacijah. Zgodovinsko pomemben je tudi nastanek prvih političnih strank. Zbornik razprav iz leta 1992 navaja, da iz najširšega pravnega vidika se delovanje nevladnih organizacij navezuje na tri temeljne človekove pravice. Osrednja je pravica do zbiranja in združevanja, nato pa še do zasebne lastnine in svobode govora.

Dimovski (2002, str. 695) omenja neprofitne organizacije kot pomemben del sodobne družbe, zato je ključno razumevanje razlogov za njihov obstoj. Neprofitne organizacije so najpogosteje ustanovljene z namenom, da bi zagotavljale storitve, ki jih širša družba spozna za dragocene in jih profitno usmerjene organizacije ne zagotavljajo širši družbi. Med neprofitne organizacije prištevamo vse organizacije, ki so oproščene plačevanja davkov, katerih namen je koristiti družbi ter ni ustvarjati dobiček. Te organizacije v najširšem pomenu zajemajo državne, regijske in lokalne organe oblasti, bolnišnice, muzeje, zveze, združenja, ustanove, kulturne institucije, verske skupine in dobrodelne organizacije. Nepridobitne organizacije so orodje za doseganje ciljev ustanoviteljev in stikališče interesov udeležencev, ki imajo pomembne interese v delovanju organizacije.

Neprofitne organizacije podpirajo in razvijajo najvišje vrednote vsake civilizacije: znanje, umetnost, dobrodelnost in svobodo. V tem poglavju obravnavane organizacije je mogoče razvrstiti na najrazličnejše načine. V Tabeli 2 prikazujem shemo razdelitev nepridobitnih in pridobitnih organizacij v skladu s slovensko statusno pravno ureditvijo.

Tabela 2: Razdelitev nepridobitnih in pridobitnih organizacij

Neprofitne organizacije		Profitne organizacije
Javne organizacije		
Organi in organizacije (funkcije države) Organi lokalnih oblasti Javni zavodi: šole, bolnišnice, ... Javni gospodarski zavodi		Javna podjetja
Na pol javne organizacije		
Gospodarske zbornice Obrtne zbornice		Javna podjetja z zasebnim kapitalom Zasebna podjetja s koncesijo
Zasebne organizacije		
Zavodi	Zadruga	Podjetja
Politične stranke	Verske skupnosti	Samostojni podjetniki
Društva	Ustanove	Gospodarske družbe
Sindikati	Poklicna združenja	Povezane družbe banke
Dobrodelne org.	GIZ	Zavarovalnice

Vir: N. Širca-Trunk in M. Tavčar, *Management nepridobitnih organizacije*, 1998, str. 136.

Dimovski (2002, str. 701) prikazuje tipologijo vseh gospodarskih osebkov, ki omogoča boljši pregled nepridobitnih organizacij. Tipologija razvršča vse organizacijske osebe na podlagi kriterija cilja, poslanstva, namena, kriterija ustanovitelja, kriterija izvajalcev, kriterija klientov in kriterija funkcije. Delitev osebkov po kriterijih prikazujem v Tabeli 3.

Tabela 3: Tipologija vseh gospodarskih osebkov

	Gospodarski osebki	
1. Kriterij cilja, namena	Pridobitne organizacije	Nepridobitne organizacije
2. Kriterij ustanovitelja	Vladne/javne NPO	Nevladne/zasebne NPO
3. Kriterij izvajalcev		Profesionalne NPO Prostovoljne NPO Mešane NPO
4. Kriterij klientov	Delujejo v javnem interesu	Delujejo v interesu članov
5. Kriterij funkcije	Storitveni servisi Fundacije Zagovorniške	Članski klubi Združenja Sindikati Politične stranke

Vir: Z. Kolarič, *Prostovoljne nepridobitne organizacije v Sloveniji*, 1997, str. 17.

Najsplošnejši kriterij je kriterij ciljev, namenov in poslanstva organizacije, ki vse organizacijske osebe deli na pridobitne in nepridobitne. Namen pridobitnih organizacij je povečanje dobička lastnikov, medtem ko je poslanstvo nepridobitne organizacije delovanje v javno dobro. Dobiček nepridobitne organizacije je v celoti namenjen za uresničevanje

poslanstva organizacije. Drugi kriterij loči nepridobitne organizacije glede na kriterij ustanovitelja na javne, vladne nepridobitne organizacije, katerih ustanovitelj je vlada oziroma država, ter na zasebne, nevladne nepridobitne organizacije, katerih ustanovitelj je zasebni sektor. Kriterij po izvajalcu aktivnosti deli zasebne nepridobitne organizacije na čiste profesionalne, čiste prostovoljne ter mešane nepridobitne organizacije. Četrty kriterij klientov deli organizacije na tiste, ki delujejo v javnem interesu, in tiste, ki delujejo v interesu članov. Zadnji kriterij razvršča, katere funkcije delujejo znotraj nepridobitnih organizacij, ki delujejo v interesu članov, in tistih v javnem interesu.

2.4.2 Društvo

Neprofitne organizacije lahko delujejo v naslednjih pravnoorganizacijskih oblikah: podjetja, zavodi, ustanove in društva. Društvo je prostovoljno in nepridobitno združenje fizičnih oseb, ki se združujejo zaradi skupnih interesov. Bistvo društva je v prostovoljnem članstvu vsakega posameznika, hkrati pa društvo ne sme opravljati pridobitne dejavnosti kot svoje izključne dejavnosti. Društvo lahko deluje tudi v javnem interesu, če njegovo delovanje presega interese njegovih članov.

2.4.2.1 Društvo Združenje slovenskega reda vitezov vina

Informacije o društvu Združenje slovenskega reda vitezov vina sem pridobil na njihovi uradni spletni strani. Združenje slovenskega reda vitezov vina je nepridobitno, versko in politično neopredeljeno združenje državljanov Slovenije, ki uresničujejo svoje interese na področju čaščenja vinske trte in vina, širjenja kulture uživanja vina in s tem povezanih dejavnosti. Sedež društva je na Ptuju. Znak reda ponazarja trto, grozd, vino in njegovo žlahtnost. Pečat reda je okrogle oblike z upodobljenim znakom reda in napisom Združenje slovenskega reda vitezov vina. Red je pravna oseba zasebnega prava. Zastopa ga ambasador, v njegovi odsotnosti pa njegov namestnik. Omenjeno društvo sodeluje z drugimi organizacijami, društvi in institucijami s podobno dejavnostjo. Lahko je član podobnih asociacij doma in v tujini. Svoje člane obvešča s pravico vpogleda v zapisnike, preko sredstev javnega obveščanja in na zborih, širšo javnost pa obvešča tako, da organizira okrogle mize in tiskovne konference. Za zagotovitev javnosti dela je odgovoren ambasador reda. Ambasador lahko pooblasti drugega člana za stike z javnostjo, ki odgovarja za resničnost in pravilnost objavljenih ali v javnosti izrečenih podatkov.

Namen reda je, da s svojim aktivnostmi neguje tradicijo pridelave vina, širi vedenje in nova spoznanja o vinogradništvu ter dviguje kulturo uživanja vina, spoštuje krščanske vrednote, ki izhajajo iz tradicije trte in vina, promovira slovenska vina doma in v svetu ter deluje na področju humanitarnih dejavnosti. Za uresničitev namena sodeluje z organizacijami in institucijami, ki se strokovno ali znanstveno ukvarjajo s področjem vinarstva, seznanja javnost o svojih prizadevanjih in rezultatih uresničevanja širjenja kulture uživanja vina, podpira kulturne in dobrodelne dejavnosti ter se zavzema za viteško prijateljstvo.

Član reda lahko postane državljan Slovenije, ki se poklicno ali ljubiteljsko ukvarja s pridelavo, prodajo in promocijo vina, spodbuja kulturo uživanja vina ali je kako drugače povezan z dejavnostmi te panoge. Red ima redne in častne člane. Redni člani postanejo kandidati, ki jih na predlog viteških omizij sprejme svet reda, sami pa z zaobljubo potrdijo, da bodo delovali v skladu s statutom in drugimi pravili, ki urejajo delovanje reda. Kriterije za sprejem in napredovanja v društvu ureja poseben pravilnik. Član reda ne more postati tisti, ki je že član v drugem vinskem redu. Častni člani so lahko posamezniki z velikim javnim ugledom in imajo posebne zasluge za razvoj in pospeševanje vinske kulture. Častni člani so opravičeni dolžnosti, ki jih imajo redni člani in nimajo pravice glasovanja. Naziv »častni član« dodeli zbor na predlog sveta reda. Člani reda napredujejo po naslednjih stopnjah: pripravnik, vitez vina drugega reda, vitez vina prvega reda in vitez vina.

Člani reda lahko napredujejo na predlog Viteških omizij. Sklep o napredovanju sprejme svet reda. Na predlog sveta reda lahko zbor podeli naziv »častni vitez vina«. Dolžnosti članov so, da spoštujejo statut in druge akte ter sklepe organov reda; da aktivno sodelujejo pri dejavnostih, ki jih pripravlja red in s svojim delom prispevajo k uresničevanju ciljev in nalog reda ter da prenašajo svoje izkušnje in znanje o vinski kulturi v okolje. Neizpolnjevanje navedenih dolžnosti predstavlja disciplinsko kršitev. Članstvo preneha z izstopom, s črtanjem, z izključitvijo in s smrtjo. Član izstopi, če svetu pošlje pisno izjavo o izstopu. Svet črta iz članstva člana, če ta kljub opominu po izteku roka, določenega v opominu, ne plača članarine za tekoče leto, brezpogojno pa mu preneha članstvo, če članarine ne plača dve leti. Člana lahko izključi svet reda na podlagi disciplinskega ukrepa. Član, ki je izključen, ne more biti več ponovno član reda.

Organi reda so viteški zbor, svet reda, nadzorni odbor, viteško razsodišče in ambasador reda. Viteški zbor je najvišji organ reda, ki ga sestavljajo vsi člani (redni in častni). Zbor je lahko redni ali izredni. Redni zbor reda sklicuje svet reda enkrat letno. Izredni zbor se lahko skliče na zahtevo nadzornega odbora ali na zahtevo tretjine članov reda. O sklicu zbora in z dnevnim redom morajo biti člani seznanjeni najmanj petnajst dni pred zborom. Za sklepe, ki spreminjajo statut in od katerih je neposredno ali posredno odvisen obstoj reda, sta potrebni dve tretjini glasov prisotnih članov. Zbor vodi ambasador. O poteku zbora se vodi zapisnik, ki ga podpišejo ambasador, zapisnikar in dva overitelja zapisnika. Pristojnosti zbora so, da sklepa o dnevnem redu, sprejema letna poročila, program dela, finančni načrt in zaključni račun, voli in razrešuje ambasadorja, člane sveta, nadzornega odbora in viteškega razsodišča, razglašča napredovanja članov ter podeljuje naziva »častni član« in »častni vitez«.

Svet reda je izvršilni organ zbora in opravlja organizacijska, strokovna ter administrativna dela. Svet šteje devet članov, med katerimi je ambasador reda član sveta po svoji funkciji. Sestaja se po potrebi in je izvoljen za dobo pet let. Delo sveta ureja poslovnik, ki ga sprejme svet. Naloge sveta so, da sklicuje redni in izredni zbor, pripravlja predloge aktov reda, program dela, finančni načrt in zaključni račun, skrbi za finančno in materialno poslovanje, upravlja s premoženjem, odloča o sprejemu novih in napredovanju članov,

predlaga zboru podelitev naziva »častni član« in »častni vitez«, voli ambasadorja, imenuje tajnika reda in usklajuje delo viteških omizij.

Ambasador zastopa in predstavlja red proti tretjim osebam, državnim in upravnim organom ter organizacijam doma in v tujini. Ambasador vodi svet reda, ki ga izvoli zbor za dobo pet let. Po preteku mandata je ambasador lahko ponovno izvoljen še za največ eno mandatno obdobje. Naloge ambasadorja so, da sklicuje seje sveta reda, koordinira delo sveta reda in drugih odborov in komisij ter organov reda, skrbi za zakonitost delovanja reda in v imenu sveta poda zahtevek viteškemu razsodišču za izvedbo disciplinskega postopka.

Za opravljanje strokovnega in administrativnega dela, koordinacijo med organi reda, srečanja članov in prireditve reda skrbi sekretar tajnik, ki ga imenuje svet za dobo pet let. Za svoje delo je odgovoren svetu reda.

Nadzorni odbor spremlja delo sveta in drugih organov ter opravlja nadzor nad finančno-materialnim poslovanjem reda. Odbor enkrat letno poroča zboru. Ta odbor sestavljajo trije člani, ki jih izvoli zbor za dobo pet let. Člani med seboj izvolijo predsednika.

Viteško razsodišče voli zbor za dobo pet let. Sestavljajo ga trije člani in dva namestnika. Člani izmed sebe izvolijo predsednika. Razsodišče se sestaja po potrebi in na zahtevo pristojnih organov. Ta odloča o disciplinskih kršitvah in dejanjih posameznega člana, ki škodujejo ugledu reda. Disciplinske kršitve, k jih obravnava viteško razsodišče, so kršitve statuta ter neuresničevanje sklepov organov reda in dejanja, ki kakorkoli škodujejo ugledu reda. Disciplinski ukrepi, ki jih po izvedenem postopku v skladu z disciplinskim pravilnikom izreče viteško razsodišče, so opomin, javni opomin in izključitev.

Viteška omizja so območne enote reda. Svet reda ustanavlja viteška omizja po teritorialnem načelu. Člani posameznega viteškega omizja med seboj izvolijo vodjo in tajnika, ki ju potrdi svet reda za dobo pet let. Delo viteškega omizja ureja poslovnik, ki mora biti usklajen s poslovníkom sveta. Viteška omizja sprejemajo lastne programe dela, usklajene s programom sveta reda, samostojno sprejemajo in izvajajo aktivnosti v pristojnosti viteškega omizja, o svojih aktivnostih redno obveščajo svet reda, dajejo predloge organom sveta in imajo pravico do dela članarine, ki jo določi svet.

Viri dohodkov reda so članarina, prispevki sponzorjev in donatorjev, javna sredstva in drugi viri. Red razpolaga s finančnimi sredstvi v skladu s programom in letnim finančnim planom, ki ga sprejme zbor.

2.4.2.2 Društvo Evropski red vitezov vina – konzulat za Slovenijo

Iz spletnega časopisa Delo.si sem pridobil članek, ki na kratko opisuje organizacijo Društva Evropski red vitezov vina. »*In honorem dei et in honorem vini*« je geslo Evropskega reda vitezov vina. »*Ordo equestris vini Europae*« je latinsko ime reda, ki izhaja iz tradicije viteškega rodu Sv. Jurija. Red je ustanovil leta 1468 cesar Friderika III.,

papež Pavel II. pa ga je naslednje leto potrdil z bulo. To tradicijo so obudili na Gradiščanskem v Avstriji leta 1984 z ustanovitvijo Gradiščansko panonskega reda vitezov vina s sedežem v Eisenstadtu. Obujena tradicija vinskega viteštva se je hitro razširilo na sosednje države. Red so kasneje preimenovali v Evropski red vitezov vina, saj se je njegov obseg precej razširil in prvotno ime ni več odgovarjalo.

Na spletni strani Bizi.si sem dobil podatek, da društvo deluje vse od leta 1991. Pravna organizacijska oblika konzulata je društvo. Dolgo in uradno ime konzulata je Društvo Evropski red vitezov vina – konzulat za Slovenijo. Konzulat za Slovenijo deluje v okviru Evropskega reda. V pristojnosti ima predlaganje in sprejemanje novih članov ter predlaganje in potrjevanje napredovanja članov po redovnih stopnjah. V redu so je prva stopnja *hospes* ali gost omizja, ki je vabljen k vsem prireditvam, vendar pa nima pravice glasovanja. Naslednja stopnja je vinski svetnik, sledi sodnik in najvišja je vitez vina. Vitezi se delijo po stopnjah in funkcijah, ki jih opravljajo v okviru Evropskega reda vinskih vitezov. Konzulat za Slovenijo vodijo konzul, prokonzul in častni konzul ter člani Sveta konzulata, ki ima naslednje funkcionarje: notarja, zakladnika, konzularnega vikarja, gastronomo, enologa, maršala (zadolžen je za protokol) in atašeja za stike z javnostmi.

Najvišji organ društva je Konvent, na katerega so vabljeni vsi člani in častni gostje, zatem Velika letna svečanost in Tiha svečanost, namenjena strokovnim in meditativnim razsežnostim zaprisežencev. Poseben pomen ima vinski viteški turnir, s katerim želijo na specifičen način ovrednotiti vino kot plemeniti viteški napitek. V okviru slovenskega konzulata deluje šest vinskih viteških omizij in sicer pomurski, mariborski, celjski, posavski, ljubljanski in primorski.

Društvo je vinski viteški red, v katerem je v središču vino, povzdignjeno v simbol. Čeprav red ni verski, je za njegovo delovanje pomembna bližina oltarja. Oddaljenost od njega in od središča reda pa si določa vsak sam. Redovne slovesnosti so povezane z blagoslovom vina in spoštovanjem krščanskih vrednot. Red ni političen, vendar se vključuje v politiko v smislu odnosa države in družbe do vinogradov in pridelovalcev vina. Vitezi vina so bojevniki za mir in sožitje med narodi. Meč jim je simbol časti in ne orožje sovražnosti, kdor pa pije plemenito vino, pa se ne vojskuje.

Poleg utrjevanja vinske kulture pa si evropski vitezi vina prizadevajo tudi za splošno koristno in neprofitno delo. Med svojimi člani ima veliko uglednih Slovencev, ki so dejavni vsak na svojem področju dela. Združuje jih skupna želja po ohranjanju in bogatenju slovenske vinske kulture. Iz tega izhaja tudi njihovo prizadevanje za utrjevanje slovenske in širše evropske identitete. Utrjujejo zavest o skupni evropski pripadnosti.

Iz zgoraj navedenega opisa sem predstavil lastnosti in organiziranost obeh društev. Malteški red ima podobne lastnosti in organiziranost kot obe opisani društvi, zato ga lahko imamo za društvo. Bistvena razlika med zgoraj opisanimi društvi in Malteškim redom je ta, da društvi vitezov vina nista priznani od nobene suverene države, medtem ko je

Malteški red priznan kot suveren osebek od več kot sto držav sveta in ima z njimi diplomatske odnose.

2.4.3 Interesna skupina

Oblikovanje organiziranih skupin za zavarovanje in uveljavljanje določenih skupin interesov je močno spodbudilo tudi povečano poseganje v družbeno življenje. Spoznanje, da lahko določena skupina preko države uveljavi svoje interese, je povzročilo nastajanje prostovoljnih združenj posameznikov, ki se povezujejo zaradi nekega interesa. Iglčar (2004, str. 273–277) meni, da se interesne skupine običajno javno ne vključujejo v nobeno politično stranko. V resnici pa so zveze interesnih skupin s kakšno politično stranko zelo pogoste. Okrog vsake stranke se zbira večje število interesnih skupin. Razmerje med interesnimi skupinami in politično stranko se pojavlja v treh glavnih oblikah. Včasih stranka natančno določa in usmerja delovanje interesne skupine, tako da imenuje strankine voditelje v posamezne skupine. Drugič so lahko interesne skupine tako močne, da določajo delovanje stranke. Nazadnje lahko obstaja med stranko in interesno skupino koordinirano sodelovanje brez hierarhičnega razmerja.

Med politično stranko in interesno skupino je tudi nekaj razlik. Interesne skupine ne težijo za osvojitvijo državne oblasti kot politične stranke, temveč si prizadevajo, da pridobijo ali obdržijo samo vpliv na to oblast oziroma njene nosilce. Interesne skupine tudi ne želijo prevzeti odgovornosti za politične odločitve. Te skupine si ne prizadevajo, da bi zastopale neke splošne nacionalne interese, ampak se zavzemajo za določene posebne ali posamične interese. Interesne skupine nimajo posebnih političnih programov in se ne pojavljajo na volitvah s svojimi kandidati. Interesi so zelo različni, od ekonomskih do verskih in športnih.

Za uresničitev kakšnega od teh interesov se ljudje povežejo v formalno organizacijo. Oblike in metode delovanja interesnih skupin so zelo raznovrstne. Interesne skupine so prilagojene predvsem za vplivanje na predstavniško telo. Preko njegovih zakonov skušajo uveljaviti posamezne interese. Za posamezne kratkotrajne akcije, usmerjene za ali proti sprejemu kakšnega zakonskega predloga, organizira skupina svoje člane, ki nastavljajo na poslance pisma, telefonske klice, s čimer skušajo doseči, da bodo poslanci pri glasovanju upoštevali interese te skupine.

Malteški red je prisoten v več državah. V vsaki državi ima svoj krog ljudi, ki dela za to združbo. To dokazujem s tem, saj so člani Malteškega reda visoki politični funkcionarji v posamezni državi. Malteški red je interesna skupina, ki poskuša preko svojih članov vplivati na interese države Vatikan in Rimskokatoliške cerkve v določeni državi.

Od vseh predhodno navedenih in opisanih osebkov, bom s pomočjo Tabele 4 ugotovil, kot kakšen osebek spada Malteški red.

Tabela 4: Lastnosti tipov osebkov

	Mikrodržava	Mikronacija	Društvo	Malteški red
Notranja organiziranost				
Državna organizacija	Da	Da	Da	Da
Prebivalci/člani	Da	Da	Da	Da
Ozemlje	Da	Da/Ne	Da/Ne	Da
Zunanja organiziranost				
Suverenost (vodstvo, ozemlje)	Da	Ne	Ne	Da
Mednarodno članstvo	Da	Ne	Ne	Da

Iz Tabele 4 lahko ugotovim, da ima združba Malteški red vse lastnosti države oziroma mikrodržave.

3 ORGANIZACIJA, ČLANI IN OZEMLJE ZDRUŽBE

3.1 Državna organizacija

Organizacija je družbena entiteta, ki je usmerjena k postavljanjem ciljev in je namerno strukturirana. Lipovec (2000, str. 2) definira organizacijo kot sestav razmerij med ljudmi, ki zagotavlja obstoj, družbeno ekonomske in druge značilnosti združbe ter smotrno uresničevanje cilja združbe. Beseda organizacija je grškega izvora, ki pomeni orodje. Ista beseda v latinščini pomeni spojitev posameznih delov v celoto, zgradbo in organiziranje. Organizacija kot sistem predstavlja sestav naravnih in tehničnih elementov, ki se združujejo, da bi s svojim delovanjem ustvarili osebne ali družbene cilje.

Izraz država se navadno uporablja v dveh pomenih. V širšem pomenu zajema celotno družbeno skupnost na določenem ozemlju, ki jo ureja državna organizacija. Državna organizacija je država v ožjem pomenu, ki jo sestavljajo različni organi, ki opravljajo zakonodajno, upravno in sodno funkcijo. Obliko državne oblasti določajo značilnosti razmerij, ki se med navedenimi organi razvijajo v posamezni državi. Temeljna sestavina države je državna organizacija, ki organizira življenje in delovanje družbene skupnosti na določenem ozemlju. Od drugih družbenih organizacij državno organizacijo loči to, da na prisilen način ureja življenje v državi. To pomeni podrejenost prebivalcev države državni organizaciji. Državna organizacija je najvišja sila v družbi, zato se šteje za suvereno in vrhovno. Njeno delovanje je pravno urejeno v ustavi in zakonih.

Sliko 5 prikazujem na naslednji strani.

Slika 5: Prikaz državne organiziranosti

3.2 Oblika političnega sistema

3.2.1 Opredelitev pojma

Oblika političnega sistema je določena po razmerjih med državno oblastjo in njenim prebivalstvom. Pri tem nastane vprašanje, kako lahko državljani vplivajo na oblikovanje državnih organov. Glede na vsebino teh razmerij delimo na demokratične in avtokratične.

3.2.2 Demokracija

Peremič (1996, str. 19) o demokraciji govori tedaj, kadar lahko večina prebivalstva sodeluje pri oblikovanju državne organizacije in vpliva na njeno delovanje. Zahteva po demokratičnem političnem sistemu izhaja iz trditve, da oblast ne pripada posamezniku ali ozki skupini ljudi, temveč vsem ljudem. To urejenost se doseže z ustavo, ki določa oblikovno podobo države in njeno delovanje.

Demokracija je lahko neposredna ali posredna. O neposredni govorimo tedaj, kadar o pomembnih družbenih odločitvah ljudje odločajo neposredno. Prevladujoča je predstavniška demokracija, v kateri prepustijo državljani odločanje svojim izvoljenim predstavnikom. V demokratični državi državni organi sprejemajo le takšne odločitve, o katerih je doseženo splošno družbeno soglasje. Družbo sestavlja veliko število posameznikov in njihovih skupin z močno različnimi interesi, zato je razumljivo, da ni mogoče sprejemati takšnih odločitev, ki bi v celoti ustrezale prav vsem državljanom. Obveljati mora večinsko načelo. Za delovanje sodobne predstavniške demokracije so izrednega pomena politične stranke. Vanje se združujejo ljudje s sorodnimi interesi, da bi na organiziran način vplivali na državno oblast.

3.2.3 Avtokracija

Nasprotje demokratične je avtoritarna država. Po Pereniču (1996, str. 22) izhaja avtoritarna država iz zahteve, da se je posameznik dolžan podrežati državi in da nima pravice kritično

presojeti njenega delovanja. Totalitarna država dopušča obstoj le ene politične stranke, ta pa obvladuje državni aparat ter z njegovo pomočjo drži v pokorščini celotno družbo. Vsiljuje ji samo en sistem, vmešava se v celotno družbeno dogajanje in mu postavlja stroge omejitve.

3.3 Oblike vodenja združbe

3.3.1 Opredelitev pojma

Oblika vladavine v državi je odvisna od organiziranosti vodje države in njegovega položaja. Položaj vodje države ima določene temeljne značilnosti, ki se kažejo v tem, da je njegova temeljna funkcija predstavljati državo navzven in navznoter, poveljevati oboroženim silam, imenovati visoke državne funkcionarje in podobno. Vendar pa obstaja pomembna razlika med načini pridobitve te funkcije in njenim izvajanjem. Temeljna delitev pri tem je delitev na monarhijo in republiko.

Beseda monarhija je sopomenka za samovlado oziroma vladavino enega. Za monarha je značilno, da pride na oblast na podlagi dedovanja. Perenič (1996, str. 17) razlikuje več vrst monarhij. V absolutni monarhiji je monarh suveren, najvišji in najmočnejši državni organ. Ustavna monarhija je tedaj, kadar je monarhova oblast omejena z ustavo in si zakonodajno oblast deli s parlamentom, v celoti pa mu pripada izvršilna oblast. Večjo omejitev monarhove oblasti predstavlja parlamentarna monarhija. V takšni monarhiji vladar v celoti izgubi zakonodajno funkcijo. Upravno funkcijo opravlja vlada. Monarhu pripadajo le protokolarne funkcije.

V republikah je položaj vodje države odvisen od oblike državne oblasti. Ločimo predsedniški, parlamentarni in skupščinski sistem. Pri tem gre predvsem za vprašanje, kakšen je vpliv vodje države na izvršilno funkcijo. Najmočnejši je položaj vodje države v predsedniškem sistemu, kjer je osebni nosilec izvršilne funkcije. V parlamentarnem sistemu je njegova oblast simbolična, podobno kot v sodobnih parlamentarnih monarhijah. Povsem drugače pa je to vprašanje urejeno v skupščinskem sistemu, kjer praviloma sploh ni posebnega organa, ki bi opravljal samo funkcijo vodje države, temveč to opravlja kar kolektivni izvršilni organ, ki pa pri tem nima samostojnega položaja, saj je za svoje celotno delo odgovoren skupščini in izvršuje njena navodila (Grad, 2003, str. 172–173). Perenič (1996, str. 18) o republiki govori tedaj, kadar je vodja države voljeni predsednik. Za določeno dobo ga izvolijo državljani neposredno ali pa ga izvoli zakonodajno telo. Vodji pripada pravica predstavljati državo doma in nasproti drugim državam ter mednarodnim organizacijam. Na različne načine sodeluje tudi z zakonodajno oblastjo ter opravlja različno obsežne izvršilne pristojnosti. V parlamentarni republiki voli predsednika parlament, v predsedniški pa državljani neposredno.

3.3.2 Država z enotnim najvišjim na pravne oblike nevezanim organom

Kadar je najvišja oblast v rokah enega organa brez vsake državnopravne omejitve, ima državna organizacija despotično obliko. Vsakokratna in v katerikoli obliki izražena volja despota velja kot pravo, ki je ustava in zakon obenem. Vodja države je despot, tudi kadar njegova oblast ni dedna kot kraljeva. Primer je predsednik republike, ki postane diktator (Pitamic, 1996, str. 70).

3.3.3 Država z enotnim najvišjim na pravne oblike vezanim organom

Oblika države z enotnim najvišjim na pravne oblike vezanim organom se deli na absolutno monarhijo in republiko.

Najvišjo oblast pri absolutni monarhiji ima monarh in njegova volja je zakon. Njegova volja postane zakon, ko je izražena v določeni obliki. Iz tega izhaja, da ne sme zakonov, ki jih je sam izdal, spremeniti kakorkoli hoče, marveč samo v predpisani obliki. Monarh mora pred izdajo zakonov zaslišati ministre in njegovi ukazi morajo biti na določen način objavljeni. Nevarnost absolutne monarhije je, da so pravna pravila odvisna od monarha samega, ker je vezan le na nasvet drugih organov in lahko ta pravila sam kadarkoli spremeni (Pitamic, 1996, str. 71–72).

Pitamic (1996, str. 72–73) govori o aristokraciji, če je določena skupina številčno majhna in kvalificirana po rojstvu ali bogastvu, če pa je velika in ni kvalificirana po navedenih znakih, pa o demokraciji. Volja ljudstva je najvišji zakon absolutne republike, saj v tem primeru ni treba privolitve še drugih državnih organov. Zbor prebivalcev, ki je zbran po določenem načinu, odloča in vrši najvišjo oblast sam in neposredno z glasovanjem.

3.3.4 Država z več najvišjimi delujočimi organi

Oblike vladavin v državi z več najvišjimi delujočimi organi so stanovska monarhija (stanovska država), stanovska republika, ustavna monarhija, parlamentarna monarhija in republika ter predsedniška republika.

V stanovski monarhiji so glede izvrševanja najvišje oblasti stanovi omejeni po monarhu, ta pa po stanovih. Stanovi so bili organizirani kot plemstvo, duhovščina, meščanstvo in včasih tudi kmetje. Vsak sloj je imel svoje pravice. Izven stanov stoječe nižje ljudstvo je bilo brez političnih pravic, podobnem suženjstvu. Stanovi so bili drug od drugega ločeni. Pripadnost k nekaterim stanovom je bila določena po rojstvu, zato so imeli stanovi po večini aristokratski značaj. Nekateri stanovi so se še dalje delili v stopnje, primer je nižje in višje plemstvo. Stanovom nasproti je stal monarh. Poleg monarha so stanovi v veliki meri sami izvrševali državno oblast v današnjem smislu. Od svojih podložnikov so zahtevali davke, imeli so svojo vojsko in včasih celo svoja poslaništva v tujih državah. Proti vladarju so zastopali svoje stanovske interese, klicali njegove svetovalce na zagovor in se celo z

njim bojevali. Vsekakor so bili od njega zelo neodvisni, proti svojim podložnikom pa so sami izvrševali upravno, vojaško in pravosodno oblast. Le najvišje sodstvo je bilo pridržano za monarha. V nasprotju med monarhom in stanovi je zmagala ena ali druga stran. V kolikor je zmagal monarh, je iz stanovske monarhije postala absolutna monarhija, če so zmagali stanovi, je iz stanovske monarhije postala stanovska republika.

Pitamic (1996, str. 87–88) meni, da stanovi v stanovski republiki izvršujejo najvišjo oblast brez monarha. Ko volijo vodjo države in ga imenujejo kralj ali cesar, ostane oblika države stanovska republika. Te vodje ne pridejo do svoje oblasti po dedovanju in je tudi ne prenašajo na ta način, temveč so voljeni kot predsedniki republik. Izbira je omejena na stanove in volivci so mnogokrat le zastopniki najimunitnejših stanov. Prav zato je treba označiti to obliko kot aristokratsko stanovsko republiko. V kolikor ne zmagajo popolnoma ne monarh ne stanovi, se spremenijo stališča med seboj in proti vladanemu ljudstvu. S tem prenehajo posli biti izvrševani v interesu tistega, ki jih izvršuje, pravica se spremeni v dolžnost, oblast postane služba, vladar in stanovi se začenjajo imeti za člane ene velike skupne organizacije. Ta sprememba se izraža tako, da so prejšnji pravni osebki postali organi države, ki morajo delovati v javnem interesu.

Ustavna monarhija je po Pitamicu (1996, str. 106) državna oblika, ki se je razvila neposredno iz absolutne monarhije in pomeni prvo stopnjo v razvoju moderne države. Na teorijo ustavne monarhije je zelo vplivalo načelo o ločitvi oblasti, s katerim se je ohranilo ravnotežje med monarhom in parlamentom, voljenim od ljudstva. Navedena dva organa izvršujeta najvišjo oblast sporazumno. Pri izvršitvi te oblasti je monarh omejen po drugem v ustavi določenem organu, zato se tudi govori o ustavni monarhiji v nasprotju z absolutno monarhijo. Vendar je ostalo težišče državne oblasti pri monarhu, kar se zlasti kaže v položaju ministrov, ki so bolj odvisni od monarha kot od parlamenta. Vladar ni vezan, da imenuje ministre iz članov parlamenta ali s privolitvijo parlamenta. Tudi ni potrebno, da uživajo ministri zaupanje večine parlamenta, ampak morajo imeti zaupanje vladarja.

Parlamentarna monarhija je nastala navadno po kakšni revoluciji, kadar je narod predlagal staro ali novo dinastijo. Vodja države navadno pokliče voditelja večine, da sam izbere in mu predloži ministre v imenovanje. Oblikovalec kabineta se imenuje za ministrskega predsednika, ki se ponekod imenuje prvi minister ali predsednik ministrskega sveta. Ministrski predsednik predseduje temu zboru, ki ga predstavlja in vodi politično ter skrbi za izravnavo nesoglasij med posameznimi ministri (Pitamic, 1996, str. 115).

Pitamic (1996, str. 120) navaja, da predsedniška republika ni monarhija. Vodja države ni deden, temveč voljen. Voli ga ljudstvo, ne pa parlament. Na zakonodajne sklepe parlamenta ima učinkovit veto. Parlament je neodvisen, saj ga predsednik ne more razpustiti. Predsednik ne prihaja v parlament, temveč mu naznani svoje želje s poslanico. Ministri ne tvorijo ministrskega kabineta. Odgovorni so samo predsedniku in niso politično odgovorni parlamentu.

3.4 Oblast združbe

Državna oblast se znotraj državne organizacije izvaja po državnih organih, ki jih tvorijo pooblaščenke skupine ali posamezniki. Grad (2003, str. 170–171) navaja, da so državni organi del državne organizacije oziroma orodje, preko katerega lahko deluje državna organizacija. Državni organi so stalne institucije, katerih naloge opravljajo fizične osebe. Te osebe so nosilci političnih funkcij ali državni uslužbenci. Poleg oseb, ki opravljajo naloge državnega organa, sta bistvena elementa državnega organa še njegova pooblastila in materialna sredstva, ki jih državni organ potrebuje za svoje delovanje. Osebe, ki tvorijo personalno sestavo organa, izvajajo oblast v imenu države na podlagi pooblastil. Delovanje fizične osebe pri tem ni mogoče ločiti od delovanja organa, kajti delovanje fizične osebe se vedno štetje tudi za delovanje organa in ima tudi takšne učinke.

V preteklosti se je državna oblast izvajala enotno, v kasnejšem razvoju pa se je začela ločevati na več funkcij. V sodobni državi se državna oblast uresničuje preko različnih oblastnih funkcij države. Znanih je več sistemov delitve oblastnih funkcij države, to so dualistični, trialistični in kvadrialistični sistem. Po dualističnem sistemu se državna oblast deli na funkcijo odločanja in izvrševanja, pri čemer opravljajo funkcijo odločanja zakonodajni organi, funkcijo izvrševanja pa izvršilni in sodni organi. Po trialistični teoriji se oblast deli na zakonodajno, izvršilno-upravno in sodno. Kvadrialistična teorija loči izvršilno funkcijo od upravne, zato pozna štiri funkcije državne oblasti, to so zakonodajno, izvršilno, upravno in sodno. V ustavni teoriji in praksi je najbolj uveljavljena trialistična delitev državnih funkcij, ki je uveljavljena v večini sodobnih ustav. Zakonodajna funkcija je tista funkcija, v okviru katere državna oblast izdaja zakone kot najvišje pravne akte v državi. V sodobnih ureditvah opravlja to funkcijo zakonodajni organ (parlament), vendar pa je običajno, da del zakonodajne funkcije opravlja izvršilni organ v okviru tako imenovane delegirane zakonodaje. Izvršilno-upravno funkcijo izvajajo izvršilni organi, med katere lahko štejemo vodjo države, vlado in upravne organe. Vsebina te funkcije je izvrševanje zakonov, ki jih sprejme zakonodajno telo. Pri izvajanju svoje funkcije sprejemajo izvršilni organi različne splošne ter posamične pravne akte (Grad, 2003, str. 169).

Obliko državne oblasti določamo po značilnostih razmerij, ki se med navedenimi organi razvijajo v posamezni državi. Ta razmerja obvladujejo in usmerjajo ustaljene zamisli o tem, kakšen naj bo odnos med posameznimi vejami oblasti. Te zamisli označujemo kot načelo deljene in načelo enotne oblasti.

Pri deljeni oblasti je temeljna zahteva, da morata biti zakonodajna in upravna oblast organizacijsko ločeni ter sposobni druga drugo nadzirati. Sodni veji oblasti je treba zagotoviti neodvisnost ter ji tako omogočiti nepristransko odločanje. Na temelju tega načela sta se v moderni dobi izoblikovali dve osnovni obliki državne oblasti, to sta parlamentarna in predsedniška. Kljub razlikam, ki so nastale v razvoju sodobnega

parlamentarizma, lahko kot splošno značilnost za to obliko oblasti označimo odnos med parlamentom (zakonodajnim telesom) ter vlado (izvršilno-upravnim organom). Sodstvo je tretja veja oblasti, ki ji je ne glede na konkretno urejenost v posamezni parlamentarni državi priznana neodvisnost od drugih dveh vej oblasti. Sodišča pa so pri delu strogo vezana na ustavo in zakone. Predsedniška oblika oblasti je doslednejša izpeljava načela o deljeni oblasti. Predsednik, ki ga volijo volivci neposredno, je dejanski vodja upravne oblasti (vlade), hkrati pa mu pripadajo vse tiste funkcije, ki so sicer značilne za vsakega vodjo države. Predsednik in parlament (zakonodajno telo) sta načeloma drug od drugega neodvisna, zato parlament ne more odpoklicati predsednika, predsednik pa ne razpustiti parlamenta (Perenič, 1996, str. 29).

Za enotno oblast se je zavzemal Marx in utemeljeval zamisel o skupščinskem sistemu, se pravi takšni obliki oblasti, kjer je skupščina kot zakonodajni organ osrednji in najvišji organ oblasti, iz katere izhajajo vse druge veje oblasti in so ji tudi dosledno podrejene.

Državno organizacijo sestavljajo organi, ki opravljajo zakonodajno, izvršilno-upravno in sodno funkcijo. Iz uradne spletne strani Malteškega reda sem razbral, da je oblast obravnavane združbe razdeljena na zakonodajno oblast, ki pripada velikemu mojstru in državnemu svetu, izvršilno oblast, ki pripada državnemu svetu, sestavljenemu iz desetih izvoljenih vitezov ter sodno oblast, ki jo sestavljajo sodniki, razglašeni od velikega mojstra in državnega sveta.

3.5 Organi združbe

V sodobnih državah je izvajanje oblasti organizirano tako, da jo na različnih področjih delovanja opravljajo različni državni organi. Zato imajo državni organi različna delovna področja, lahko pa je njihovo delovanje omejeno tudi na različna območja države. Vendar pa mora biti delovanje vseh državnih organov med seboj usklajeno, kar se zagotavlja v okviru hierarhije državnih organov. V hierarhiji državnih organov navadno ločimo najvišje, višje in nižje državne organe, med katerimi je navadno vzpostavljeno razmerje nadrejenosti in podrejenosti. Državni organi opravljajo različne državne funkcije. S tega vidika ločimo zakonodajne, izvršilne in upravne ter sodne organe, ki sprejemajo najpomembnejše državne odločitve. Med državnimi organi so najštevilčnejši upravni organi, ki sestavljajo največji del državne organizacije.

Državne organe lahko razvrstimo tudi po drugih merilih. Lahko jih ločimo na voljene in postavljene. Najpomembnejši med njimi so voljeni organi, zlasti parlament kot zakonodajni organ ter vodja države. Nekateri organi so določeni že v ustavi in jih zato lahko imenujemo tudi ustavni organi. Drugi organi, ki niso predpisani z ustavo, se lahko ustanovijo z zakonom ali z vladno uredbo (Grad, 2003, str. 170–172).

Sodobna država je zapletena organizacija, sestavljena iz številnih državnih organov, ki so jim zaupane posamezne funkcije (Perenič, 1996, str. 14). Vsakemu organu se mora določiti

stvarno in krajevno pristojnost. Stvarna pristojnost pomeni vsebinsko opredelitev zadev, o katerih lahko in mora odločati posamezni organ. Državne organe, upoštevajoč njihovo sestavo, način odločanja, njihove pristojnosti, način njihovega oblikovanja in še nekatere druge značilnosti, razdelimo na več načinov.

Glede na število oseb, ki v posameznem organu odločajo, delimo državne organe v enoosebne in večoosebne. Enoosebni je predsednik države, večoosebni pa parlament ali vlada. Večoosebni organ veljavno sklepa šele tedaj, ko je na seji navzoča večina članov, ki ta organ sestavljajo. Odločitev se sprejme z večino glasov navzočih, če ni določena za nekatere pomembne odločitve drugačna večina.

Po drugem načinu, kako pridejo ljudje na položaje v državnih organih, razlikujemo dedne, voljene (demokratske), imenovane ali postavljene ter vsiljene (avtokratske) organe. Dedni organ je monarh, ki postane vodja države po določenem nasledstvenem redu. Voljen organ je predsednik države in parlament. Postavljen ali imenovan organ je posamezni minister. Vsiljeni organi so diktatorji.

Upoštevajoč dejavnost državnih organov te delimo v zakonodajne, upravne in sodne organe. Najpomembnejši in najvišji organ v posamezni državi je zakonodajni organ (parlament), saj kot demokratično izvoljeno telo sprejema najpomembnejše pravne akte v posamezni državi (ustavo, zakone). Upravni organi skrbijo za udejanjanje zakonodajalčeve volje. Delovanje sodišč je namenjeno za tiste primere, kjer prihaja do hujših kršitev pravnih pravil ali do premoženjskih in osebnih sporov med ljudmi v pravno urejenih razmerjih.

Po četrtem načinu državne organe delimo na oborožene in civilne. Oboroženi organi so policija in vojska. Vojska skrbi za zunanjo varnost države in nedotakljivost državnih meja, policija pa skrbi za red in varnost v državi.

Peti način delitve je delitev državnih organov v politične in strokovne organe. Politični so tisti, ki spremljajo temeljne državne odločitve (zakonodajni organi). Za udejanjanje političnih odločitev skrbijo strokovno usposobljeni organi, ki morajo biti podrejeni političnim organom.

Šesti način deli državne organe glede na območje, na katerem izvajajo svoje funkcije. Ločimo centralne in lokalne organe. Centralni organi izvajajo svoje funkcije na območju celotne države, lokalni organi pa izvajajo na ožjem območju države.

Kljub svoji razvejanosti in različnosti pa morajo organi tvoriti enotno in notranje usklajeno organizacijo, saj je le tako mogoče učinkovito opravljanje državnih funkcij. Jasno morajo biti določeni odnosi nadrejenosti in podrejenosti med organi in s tem tudi njihova odgovornost za sprejemanje državnih odločitev (Perenič, 1996, str. 14). Sestavo državnih organov reda prikazujem na Sliki 6, ki je na naslednji strani.

Slika 6: Sestava državnih organov reda

3.6 Generalna skupščina

Generalno skupščino reda sestavljajo predstavniki organizacije reda po svetu (prioratov, podprioratov in nacionalnih združenj) in predstavniki različnih razredov. Generalno skupščino skliče in vodi vodja reda vsakih pet let.

Na generalni skupščini izvolijo člane sveta, vladne svetovalce in člane odbora revizorjev. Na skupščini spreminjajo ustavo in zakonike ter rešujejo večje težave reda, oblikujejo program dejavnosti in mednarodnih odnosov. Za spremembo ustave je potrebna dvotretjinska večina članov, za odobritev sprememb zakonika pa je potrebna absolutna večina vitezov, ki imajo pravico do glasovanja. Zapisnik skupščine podpišeta predsednik in tajnik. Shrani se ga v arhiv mojstra reda, objavi pa v uradnem biltenu.

Veliki mojster je določi kraj in datum generalne skupščine. Obvestilo pošlje najmanj šest mesecev prej ustreznim ustavnim organom. V treh mesecih od datuma uradnega obvestila, veliki mojster obvesti priorate in združenja o imenih delegatov oziroma njihovih namestnikov. Najmanj šestdeset dni pred začetkom generalne skupščine, veliki mojster po posvetu s suverenim svetom, določi dnevni red. V tridesetih dneh po prejemu obvestila, lahko vsak pošlje pisni predlog velikemu mojstru, da se ga vključi v dnevni red, skupaj z ustrežno dokumentacijo in obrazložitvami.

Člani skupščine so se dolžni udeležiti skupščine osebno. Delegata lahko nadomešča njegov namestnik. Nadomeščanje se sporoči kanclerju velikega magistrata najmanj šestintrideset ur pred generalno skupščino. Dva delegata, ki predstavljata priorat, sta izvoljena med člani priorata v skladu s statutom. Lahko ju nadomestita tudi nadomestna delegata. Vitezi prvega in drugega razreda izvolijo svoja predstavnika. Izvoljena sta viteza, ki dobita največje število glasov. Povabilo k sodelovanju na volitvah se predloži v pisni obliki velikemu poveljniku. Zastopanost poddelegata je sestavljena iz petih regentov, izvoljenih na srečanju regentov. Za vsakega delegata se izvoli še nadomestni član. Na sestanku predstavniki izberejo predsedujočega, ki mora določiti datum, kraj in dnevni red seje. Zastopanost združenj je sestavljeno iz petnajstih članov, ki so izvoljeni na sestanku predsednikov. Za vsakega delegata se izvoli nadomestni član. Delegat ni nujno, da je tudi predsednik združenja. Na sestanku predstavniki izberejo predsedujočega, ki mora določiti datum, kraj in dnevni red seje.

Na prvi seji se preveri legitimnost vsakega člana. Vodstvo skupščine se izvoli z večino navzočih. Komisija za pregled vprašanj predloži morebitne pripombe in predloge za razpravo. Predsednik skupščine prebere poročilo o stanju reda. Hkrati obvesti skupščino o vseh zahtevkih in prekrških podprioratov, združenj in posameznih članov reda. Državni zakladnik predloži poročilo o prejetih sredstvih iz različnih organov in članov reda.

Generalna skupščina po razpravi na ločenih glasovanjih, izvoli posamezne člane suverenega sveta in računске zbornice. Izvoljen kandidat, če je prisoten, mora takoj sprejeti ali zavrniti izvolitev. V kolikor je odsoten, mora predsednik s primernimi sredstvi za komuniciranje komunicirati s kandidatom, ali se strinja z izvolitvijo. Kljub temu se lahko v obeh primerih poda šestintrideset urni rok za premislek. Generalna skupščina, potem ko član zavrne izvolitev, takoj izvoli novega kandidata.

Generalna skupščina določi letno pristojbino in dajatve, ki se plačujejo velikemu magistratu. Državni zakladnik izdelava petletni program porabe, ki ga preuči odbor revizorjev. Združenja ali podpriorati, katerih člani so v slabšem finančnem položaju, lahko vložijo prošnjo na suvereni svet, da se jim zmanjša delež pristojbin.

Člani generalne skupščine, ki so upravičeni do glasovanja na volitvah, se morajo udeležiti glasovanja osebno. Za sklepčnost je potrebna dvotretjinska navzočnost vseh članov. Veliki mojster s soglasjem skupščine lahko povabi tudi člane brez glasovalne pravice, ko se odločala o vprašanjih posebnega pomena. Izvolitev članov generalne skupščine ali celotnega državnega sveta, prioratov in regentov ter predsednikov združenj, poteka s tajnim glasovanjem oziroma s karticami, ki se jih uniči takoj po zaključku glasovanja. Vse neizpolnjene, neveljavne in vzdržane glasovnice se prešteje. Večina, ki je potrebna za izvolitev in odobritev predloga se šteje, da je sprejeta, če število pritrdilnih glasov presega glasove proti njej, vključno z neizpolnjenimi ali neveljavnimi glasovnicami in vzdržanimi

glasovi. V primeru neodločenega izida, zbor sprejme nadaljnje glasovanje in se ponovi, dokler izvolitev ne uspe.

3.7 Državni svet

Državni svet sestavljajo veliki mojster, ki predseduje nad njo ter vodje štirih visokih uradov in šestih odborov. Državni svet se sklicuje vsakih pet let in takrat tudi izvolijo nove predstavnike državnega sveta. Ob tem izvajajo popravke na ustavni listini in določajo predpise za obravnavo pomembnih dejavnosti, kot so duhovnost, program aktivnosti in mednarodnih odnosov.

Člane sveta, razen velikega mojstra, izvoli generalna skupščina z večino navzočih glasov. Veliki poveljnik in najmanj štirje drugi člani sveta morajo biti vitezi trajne ali začasne zaobljube. Pravico do glasovanja imajo vitezi trajne ali začasne zaobljube. Člani državnega sveta svojo funkcijo opravljajo do konca mandata in so lahko ponovno izvoljeni. Za tretjo zaporedno izvolitev v isti urad je potrebna dvotretjinska večina prisotnih glasov. Veliki mojster ne glasuje o zadevah, v katerih suvereni svet voli ali izrazi mnenje. V primeru neodločenega izida glasovanja med visokimi uradniki, odločitev sprejme veliki mojster. V kolikor veliki mojster dogajanje ne komentira, je odločitev še v teku. V primeru smrti, odstopa ali daljše odsotnosti (več kot šest mesecev) člana državnega sveta, veliki mojster pozove svet, naj izvoli novega naslednika.

Državni svet se sestane na sedežu reda. Delegati so izvoljeni v skladu ustavo. Veliki mojster pripravi dnevni red in skliče suvereni svet vsaj šest krat letno. Člani suverena sveta lahko zahtevajo vključitev svojih vprašanj in predlogov na dnevni red. Regenti in predsedniki združenj imajo možnost, da predstavijo predloge velikemu mojstru, ki jih nato lahko prejme suvereni svet. Dnevni red, ki ga pripravi kancler velikega magistrata, se sporoči članom suverena sveta. Državnim sejam sveta predseduje poveljnik ali v primeru njegove odsotnosti član suverena sveta z najdaljšim stažem glasovanja. Kancler služi kot sodelavec in pomaga drugemu članu, ki ga imenuje predsednik. V primeru zavrnitve kanclerja, celoten državni svet izvoli tajnika z večino glasov navzočih med svojimi člani. Razprava suverena sveta ni veljavna, če je sprejeta v odsotnosti velikega mojstra ali njegovega posebnega predstavnika in če ni prisotne absolutne večine članov. Glasovanje suverena sveta je zaupne narave, ko gre za sprejemanje članov prvega in drugega razreda ter o vprašanjih v zvezi z člani.

3.8 Vodja združbe

3.8.1 Opredelitev pojma

Državni voditelji imajo različna imena, naloge in moč. Nekateri se imenujejo predsednik, kancler, kralj ali cesar. Dejanski voditelji imajo pooblastila in moč za izvajanje zakonov. V kolikor vodje nimajo moči, so le simbolni voditelji. V predsedniških sistemih so ceremonialne in dejanske vloge združene v eni osebi, to je predsedniku. V parlamentarnih

sistemih gre praviloma za dve ločeni vlogi. Predsednik države je običajno simbol, predsednik vlade pa ima vse niti odločanja v svojih rokah. Prednost ločenosti izvršilne in ceremonialne funkcije je v tem, da je predsednik države vzdignjen nad politiko in simbolizira skupnost (Ferfila, 2001, str. 58).

S pojmom vodja države označujem državni organ, ki predstavlja državo in opravlja praviloma izvršilne funkcije oblasti. Pojem se uporablja za vse institucionalne oblike tega organa ne glede na obliko vladavine, sestavo, obliko državne oblasti, način izvolitve in obseg njegovih pristojnosti. Položaj vodje države, zlasti obseg njegovih pristojnosti in iz tega izhajajoča razmerja do zakonodajnih in izvršilnih organov, je eno izmed temeljnih meril klasifikacije političnih sistemov deljenih na predsedniški, parlamentarni in skupščinski sistem.

V predsedniškem sistemu, ki temelji na načelu ločitvene oblasti, je predsednik tudi nosilec izvršilne oblasti in poveljnik oboroženih sil. V okviru svojih pristojnosti je enakopraven parlamentu kot nosilcu zakonodajne oblasti. Izvršilna funkcija, ki je v predsedniškem sistemu združena v enem organu, je v parlamentarnem sistemu razdeljena na dva organa, to je na vodjo države in vlado. V tem dualizmu izvršilne oblasti je vlada politično odgovorna parlamentu, vodja države pa je politično neodgovoren in neodvisen.

V sodobnem parlamentarnem sistemu je predsednik republike zunaj trodelne oblasti, saj mora delovati predvsem kot nevtralna oblast. Skladno s tem ima pretežno reprezentativne pristojnosti, ki mu ne omogočajo samostojnega delovanja v izvršilni oblasti. Za njegove akte je potreben sopodpis pristojnega ministra, predsednika vlade ali celotne vlade.

V polpredsedniškem sistemu ima predsednik republike širše pristojnosti kot v parlamentarnem, vendar ožje kot v predsedniškem sistemu. Od prvega ga razlikuje položaj v izvršilni oblasti, kjer ni samostojni nosilec te oblasti, od drugega pa odgovornost vlade ne le parlamentu, temveč tudi predsedniku republike. Predsednik republike, ki se v takem sistemu voli neposredno, dejansko vodi celotno izvršilno oblast.

Skupščinski sistem je v nasprotju s predhodno omenjenimi sistemi utemeljen na načelu enotnosti oblasti, v katerem je skupščina nosilka zakonodajne oblasti in hkrati najvišji organ oblasti (Grad, 2003, str. 257).

Državni vodje v tujih državah uživajo takšne častne pravice, kakršne se ne priznava nobenemu drugemu državnemu organu. Državnega vodjo imajo v tujini za najvišjega predstavnika njegove države. V tujini vodja uživa poleg častnih tudi druge pravice imenovane »eksteritorialnost«. To pomeni, da je izvzet iz oblasti tuje države in da je njegova osebnost nedotakljiva. Nedotakljivost se nanaša tudi na stanovanje, v katerem biva v tujini. Kadar se vodja ne spozna kot državni vodja, pa zadostuje, da se da spoznati, če hoče biti deležen navedenih pravic (Pitamic, 1996, str. 285).

3.8.2 Veliki mojster

Na uradni spletni strani obravnavane združbe sem pridobil informacije o velikem mojstru. Veliki mojster Malteškega reda je glavni suvereni vodja in je dosmrtno izvoljen med profesionalnimi vitezi. Ta mora skrbeti za rast in ugled združbe ter za spoštovanje religioznih pravil vseh članov. Veliki mojster uveljavlja izredno avtoriteto. Vse odločitve slonijo na velikem mojstru, ki skupaj z državno oblastjo izdaja zakone, ki niso predvideni v dokumentaciji ustave, razglašča državne akte, vodi administracijo državne blagajne, informira Sveti sedež, izvaja mednarodne dogovore in ostalo. Države, s katerimi ima red diplomatske odnose, priznavajo velikemu mojstru imuniteto ter vse časti kot vodji države. Katoliška cerkev mu pripisuje stopnjo kardinala. Pri volitvah za velikega mojstra se zahteva glas večine. Volilno pravico za izvolitev v velikega mojstra imajo člani državnega sveta.

Vodja reda uživa privilegije in časti kot ostali suvereni vladarji. Veliki mojster je organ in institucija z lastnosti v skladu z zakoni reda. Prebivališče vodje je na sedežu reda, ki ga lahko zapusti le zaradi višje sile ali zaradi upravičenega razloga. Veliki mojster, kot versko nadrejeni in suveren, mora nameniti ves čas redu in biti zgled za vse člane pri verskih obredih. Hkrati mora takoj opustiti vse druge dejavnosti, nezdružljive s svojim položajem. Vodja obiskuje vsaj vsakih pet let podpriorate in združenja.

Veliki mojster je izvoljen doživljensko. Državni svet ga izvoli med vitezi profesionalci, z vsaj deset let zaobljube in starimi do petdeset let. Če so kandidati starejši vitezi, morajo biti vsaj tri leta v zaobljubi. Vodja mora izpolnjevati pogoje predpisane za razred časti, pobožnosti in poslušnosti. Izvolitev se izvede s tajnim glasovanjem. Izvoljenega vodjo se obvesti o izvolitvi ter ta mora takoj izraziti pripravljenost, da funkcijo sprejme ali zavrne. O izvolitvi vodje reda obvestijo Svetega očeta pred prevzemom mandata z dopisom o dnevu izvolitve. Izvoljeni vodja, potem ko se obvesti Svetega očeta o uspešni izvolitvi, zapriseže na slovesni seji državnega sveta. Razrešitev vodje mora sprejeti državni svet in papež.

V primeru trajne nezmožnosti, razrešitve ali smrti velikega mojstra, red določi velikega poveljnika za vršilca dolžnosti, ki upravlja urad do konca mandata. Trajno nezmožnost velikega mojstra določi magistralno sodišče prve stopnje kot zadevo na nejavni seji, o pritožbi pa odloča dvotretjinska večina članov sveta, ki jo skliče in vodi veliki poveljnik. V kolikor se veliki mojster ne more udeležiti sej v obdobju več kot meseca dni, velik poveljnik skliče suvereni svet za svojo potrditev. V primeru zavrnitve velikega poveljnika, suvereni svet izvoli začasnega poveljnika med vitezi trajne zaobljube. Poveljnik v vlogi velikega mojstra je izvoljen med vitezi z vsemi pogoji za izvolitev velikega mojstra. Izvolitev mora potrditi tudi papež. Poveljnik v vlogi velikega mojstra obvesti urad velikega mojstra, voditelje držav, s katerimi ima red diplomatske odnose ter malteške organizacije.

Dejavnosti poveljnika in suverenega sveta morajo biti omejene na rutinska in nujna dejanja. Med začasno vlado se prekine sprejem članov v red. Poveljnik in suvereni svet skličeta generalno skupščino po petnajstih dnevih in najkasneje v treh mesecih. Poveljnik v osebi velikega mojstra ima enaka pooblastila kot veliki mojster, razen častnih pristojnosti suverenosti.

Veliki mojster, ki mu pomaga državni svet, je najvišji organ in vodi urad ter vlado reda. Vodja sprejme, v skladu z glasovanjem suverenega sveta, zakonodajne ukrepe na področjih, ki niso zajeti v ustavni listini in pravilih; razglaša z dekretom dejanja vlade; priznava in sprejema člane reda; upravlja skupna sredstva in nadzira premoženje; redno informira Sveti sedež o stanju in potrebah reda; ratificira mednarodne sporazume ter skliče izredno skupščino v skladu z ustavo.

3.9 Vlada

3.9.1 Opredelitev pojma

Vlada je osrednji organ izvršilne oblasti in najvišji organ državne uprave. Ta organ vodi, usmerja in usklajuje izvrševanje odločitev, ki jih sprejme parlament. Odgovoren je za izvrševanje sprejetih zakonov. Vlada predlaga sprejem političnih, pravnih, ekonomskih, finančnih in drugih ukrepov, ki so potrebni za uresničevanje nalog države (Perenič, 1996, str. 131). Izvršilna oblast je tisti del oblasti, v okviru katere se izvršujejo najpomembnejše funkcije države, zato jo izvršilna oblast dejansko najpomembnejša in najmočnejša oblast. V različnih sistemih organizacije državne oblasti so nosilci izvršilne oblasti različni državni organi. V predsedniškem sistemu je vodja izvršilne oblasti predsednik države, v parlamentarnem sistemu pa je nosilec izvršilne oblasti vlada. V parlamentarnem sistemu izvajata izvršilno oblast skupaj predsednik države in vlada, upravni del izvršilne oblasti pa upravni organ, vendar je temeljni nosilec izvršilne oblasti vlada kot kolegijski organ. V prvem pogledu je vlada obrnjena nasproti parlamentu, v drugem pa nasproti državni upravi. Kot kolegijsko telo je vlada sestavljena iz ministrov, ki imajo dvojno vlogo. Na eni strani so člani vlade del kolegijskega organa, na drugi pa predstojniki ministrstev. Ministri vodijo posamezne upravne organe, lahko pa so v vladi tudi ministri, ki nimajo upravnega resorja (tako imenovani ministri brez listnice), ki so pooblaščen za splošna politična vprašanja (Grad, 2003, str. 265). Pitamic (1996, str. 378) označuje besedo minister kot služabnik, v absolutni monarhiji kot pomočnik vladarja pri opravljanju državnih poslov. Ministri so bili kot svetovalci vladarja in najvišji državni uradniki neposredno podrejeni vladarju.

Grad (2003, str. 279) navaja, da je izvršilna funkcija sestavljena iz politično-izvršilnega in izvršilno-upravnega dela. Politični del izvršilne funkcije izvaja vlada, strokovno upravni del pa opravlja uprava, ki neposredno izvršuje zakone. Izvrševanje upravne funkcije je predvsem vzdrževanje javnega reda in pospeševanje družbenega razvoja. Sprva se je delila na pet temeljnih področij, to je na splošno, zunanjo, finančno, sodno in vojaško upravo.

3.9.2 Sestava vlade

Na spletni strani Orderofmalta.org sem dobil informacijo, da suvereno vlado sestavljajo veliki mojster in štiri člani. Člani vlade so veliki mojster, veliki poveljnik, pravosodni minister, veliki bolničar oziroma minister za zdravstvo in državni zakladnik oziroma finančni minister. Vse člane vlade, razen vodje reda, izvoli večina prisotnih članov na zasedanju državnega sveta. Vlado sklicuje veliki mojster, ki sestankuje na sedežu reda vsaj šestkrat letno.

Člani vlade, razen velikega mojstra, sestavljajo visoke urade velikega magistrata oziroma veliko pisarno. Veliko pisarno sestavljajo veliki poveljnik, pravosodni minister, veliki bolničar in državni zakladnik.

Zamenjavo višjih funkcionarjev ureja zakonik. Nezdržljive so funkcije člana suverenega sveta, priorja, regenta, duhovnika, predsednika nacionalnega združenja, člana odbora revizorjev, člana magistralnega sodišča in državnega odvetnika.

Mandati so podeljeni samo za člane reda. Izjeme so mogoče le za diplomate. Poleg tega je možno sočasno opravljanje funkcije sodnika in člana magistralnega sodišča. Funkcionarji visokih uradov imajo naslov na sedežu reda. V primeru proste funkcije enega od višjih stopenj, veliki mojster s posvetovalnim glasovanjem suverenega sveta takoj izbere in imenuje naslednika, ki ima mandat do naslednje generalne skupščine.

3.9.3 Veliki poveljnik

Glavne funkcije velikega poveljnika so širjenje načel vere, nadzor nad priorati in podpriorati ter zapisovanje odnosov in obiskov s tujimi državniki. Poveljnik je odgovoren za redovniški videz, profesionalne viteze ter za formalizacijo članov reda. V primeru smrti, odstopa ali trajne nezmožnosti velikega mojstra, opravlja veliki poveljnik njegovečasne naloge kot vršilec dolžnosti. Veliki poveljnik sam skliče državni svet, v kolikor se vodja reda ne more udeležiti stalnih sej. Naloge velikega poveljnika so, da pomaga velikemu mojstru pri nadzoru nad člani prvega in drugega razreda ter da predloži poročila Svetemu sedežu o dogajanju v redu. Veliki poveljnik deluje kot protiutež članom prvega in drugega razreda.

3.9.4 Pravosodni minister

Za pravosodnega ministra se uporablja tudi naziv kancler ali tajnik. Kancler je vodja uprave in zaposlenih v uradu. Pravosodni minister prevzema naloge ministra za notranje in zunanje zadeve reda. Pristojen je za združenja članov tretjega razreda. Ministru lahko pomaga eden ali več namestnikov oziroma generalnih sekretarjev. Generalni sekretarji, ki

jih imenuje veliki mojster na predlog kanclerja, so na položaju cel mandat velikega tajnika. Odgovoren je za diplomatske misije in povezavo z mednarodnimi organizacijami.

Kancler je odgovoren za zastopanje reda nasproti tretjim osebam, za notranjo politiko in upravljanje reda, razen za zadeve drugih uradov, pripravlja akte vlade in vodi organizacijo raznih uradov ter zagotavlja poročila o temah, ki jih mora obravnavati suvereni svet. Minister je odgovoren za pripravo zapisnikov sej sveta.

Diplomacija je odvisna od kanclerja. Vodja misije poroča kanclerju najmanj dvakrat letno. Poroča o političnem in verskem položaju države ter o dejavnostih reda, lokalnih škofov in drugih cerkvenih institucijah. Vodja misije ima prijateljske odnose s strukturo reda v državi, v kateri deluje. Diplomate imenuje in razrešuje veliki mojster na predlog kanclerja in po zaslišanju suverenega sveta. Imenovanje diplomatskih predstavnikov reda se vrši vsake štiri leta in se lahko podaljša za obdobje naslednjih štirih let.

3.9.5 Veliki bolničar

Veliki bolničar združuje ministrstvo za zdravje ter ministrstvo za socialo, humanitarne akcije in mednarodne kooperacije. Koordinira in nadzoruje dejavnosti prioratov in ostalih malteških organizacij. Veliki bolničar spodbuja, usklajuje in nadzoruje delo združenj in drugih struktur reda v skladu s predpisi. Preverja nemoteno delovanje vseh dobrodelnih dejavnosti, ki so neposredno odvisni od velikega magistrata. Velikemu bolničarju pri opravljanju nalog pomaga svet, sestavljen iz predstavnikov različnih geografskih področjih, kjer se naloge izvaja. Člani so imenovani z odlokom na predlog velikega bolničarja in ostanejo na položaju do izteka njegovega mandata.

3.9.6 Državni zakladnik

Državni zakladnik je drugo ime za finančnega ministra. Zakladnik vodi administracijo financ in premoženje reda ter ureja letne in zaključne bilance. Naloge zakladnika so, da upravlja premoženja reda v dogovoru s kanclerjem, pod vodstvom velikega mojstra in nadzorom odbora revizorjev; skrbi za pripravo letnih proračunov; ocenjuje državno gospodarsko uspešnost; predloži mnenje odbora revizorjev in odobritve velikega mojstra; predloži poročilo velikemu mojstru o prejemu dediščin, donacij, prodaji in vlaganju sredstev reda; usmerja in nadzoruje storitev magistralne pošte; nadzoruje prek generalnega sekretarja notranje storitve, zlasti urada osebja velikega magistrata ter izvaja nadzor dejavnosti na magistralnih in drugih stavbah. Na priporočilo državnega zakladnika se določi generalnega sekretarja, ki ga imenuje veliki mojster za obdobje mandata državnega zakladnika. Mandat skrbnika zaklada podeli veliki mojster. Ta nadzira upravljanje institucij in del reda. Državni zakladnik mora sopedpisati odtujenost in sestavine stroškov velikega magistrata.

3.10 Odbori in organi

3.10.1 Svet vlade

Svetovalni organ vlade je konstruktiven organ pri političnih, religioznih, humanitarnih in mednarodnih zadevah. Organ sklicuje in mu predseduje veliki mojster. Sestavljajo ga še šest svetnikov iz različnih geografskih področij, izvoljenih od suverenega sveta med člani vseh treh razredov. Sestajajo se dvakrat letno. Svet vlade je svetovalno telo, ki se ukvarja z političnimi, verskimi, zdravstvenimi, mednarodnimi in drugimi splošnimi aktivnostmi reda ter predlaga predloge za vodje štirih visokih uradov in arbitrarno razsodišče. Sestanke sveta vlade se udeležuje mojster ali poveljnik, člani suverenega sveta in prelat reda.

Veliki mojster skliče in predseduje svetu vlade. Svet zaseda na sedežu reda. Veliki mojster pripravi dnevni red. Vsaj šest tednov prej pošlje obvestilo skupaj z vpoklicem na sejo. Vsak član sveta vlade ima pravico, da zahteva dopolnitev dnevnega reda, v treh tednih pred datumom, določenim za sejo ter podrobno predstavi temo za razpravo. Za vsak sestanek se pripravi zapisnik ter se ga hrani na velikem magistratu. Za odobritev vsake direktive je potrebno soglasje večine prisotnih. Izvleček obvestila, ki vsebujejo smernice in ki ga podpiše kancler, mora biti dostavljen ali poslan vsem članom s pismom s povratnico. Razprave so vezane tajnosti, razen v zvezi z direktivami, ki so sprejete. Člani sveta imajo dostop do zapisov v vladnih uradih velikega magistrata.

3.10.2 Pravno-posvetovalni odbor

Pravno-posvetovalni odbor je strokovni svetovalni kolegijski organ, s katerim se posvetujejo o pravnih vprašanjih posebnega pomena. Sestavljajo ga predsednik, podpredsednik, generalni sekretar in štirje člani. Člane imenuje vodja reda, ki se predhodno posvetuje s suverenim svetom. Izbrani so med člani, ki imajo znanje iz javnega, mednarodnega in kanonskega prava. Mandat članov traja tri leta in so lahko ponovno imenovani. Pravni svetovalni odbor se sestaja na sedežu reda. Za veljavnost sestanka je potrebna prisotnost predsednika ali namestnika in vsaj treh članov. Dejavnost pravnih posvetovanj se ureja s posebnimi predpisi, ki jih odobri veliki mojster po posvetu s suverenim svetom. Po razpravi določenih vprašanj, odbor z večino določi rešitve. V primeru neodločenega izida glasovanja, izid določi predsednik. Predsednik sporoči mnenje odbora velikemu mojstru. Predsednika vabi na sestanke tudi državno odvetništvo, saj izraža svetovalno mnenje o vprašanjih. Za vsako sejo se sestavi zapisnik, ki ga podpišeta predsednik in sekretar ter se preda v poseben register.

3.10.3 Državno odvetništvo

Državno odvetništvo je sestavljeno iz državnih odvetnikov in dvema namestnikoma, ki jih imenuje veliki mojster za obdobje treh let. Pravno zastopanje izvajajo državni odvetniki, ki jih sestavljajo ugledni strokovnjaki. Organi reda morajo iskati nasvete odvetniške državne pomoči kadar je to potrebno, zlasti v primerih, ki predstavljajo zapletena pravna vprašanja. Organ državno odvetništvo je imenovan za dobo treh let in ga vodi vodja reda. K obrambi strank so sprejeti le odvetniki z zahtevami iz statuta. Predsednik pritožbenega sodišča lahko izključi ali prekine sodelovanje z odvetniki, ki po njegovem mnenju kršijo pravila moralne ali pravne narave.

3.10.4 Računski odbor

Računski odbor ali z drugim imenom revizorski odbor spremlja in nadzoruje prihodke, odhodke in celotno premoženje reda. Odbor je posvetovalno telo za nadzor skupnega trezorja. Sestavljen je iz predsednika, štirih odbornikov in dveh namestnikov. Člani upravnega računskega odbora so izvoljeni na skupščini v prvem krogu z potrebno večino volivcev. Izbrani so med vitezi, ki imajo dovolj ekonomskih in finančnih izkušenj. Člani so lahko ponovno izvoljeni na nov zaporedni mandat, za tretji mandat pa rabijo dvotretjinsko večino članov generalne skupščine. Naloge računskega odbora so, da izvaja preventivni nadzor nad upravljanjem računov, spremlja prihodke in odhodke, izvaja upravne inšpekcije, redno preverja skladnost računovodskega stanja in stanja zakladnice, upravlja premoženje reda in ostalih institucij ter na lastno pobudo in zahtevo vlade svetuje o vsakem gospodarskem vprašanju. Deluje kot svetovalni organ državnega zakladnika. Računski odbor se sestane praviloma dvakrat letno ali ko predsednik meni, da je to potrebno. Izredna seja poteka na zahtevo velikega mojstra ali državnega zakladnika. Članom odbora revizorjev se plača stroške storitev. Zapisnike sej odbora revizorjev, ki jih sprejmejo člani in jih podpiše predsednik, se kopira in hrani v arhivu velikega mojstra in državnega zakladnika. Predsednik predloži poročilo generalni skupščini, ki ga prej pregleda Zveza revizorjev. V tem poročilu se vključi posebno izjavo o uporabi letne pristojbine članov reda.

3.10.5 Odbor za komuniciranje

Odbor za komunikacije zajema delovanje in nadzor notranjih in zunanjih komunikacij reda. Sestavljen je iz predsednika in šestih odbornikov, ki so poznavalci sveta komunikacij, odnosov z javnostjo in sredstev množičnega obveščanja. Veliki kancler in sekretar za komunikacije sodelujeta pri razvoju in izvajanju programov komunikacije. Člani odbora so imenovani z odlokom velikega mojstra po posvetovanju s suverenim svetom, za obdobje dveh let z možnostjo ponovne izvolitve. Odbor rešuje vprašanja pretoka informacij, odnosov z mediji in javnostjo, kot tudi organizacijo sekretariata za komunikacije, vključno z vsemi stroški, osebjem in opremo. Vsako leto predstavi poročilo velikemu mojstru in suverenemu svetu. Posebno poročilo o dejavnostih se predstavi predsedniku generalne skupščine, v kolikor je na to pozvan. Odbor za komunikacije se sestane najmanj dvakrat letno, ko se predsedniku ali kanclerju zdi to potrebno.

3.10.6 Prelat

Prelata imenuje vrhovni škof, ki ga izbere iz seznama treh članov, ki jih veliki mojster določi pred glasovanjem. Če nobeden od kandidatov ne izpolnjuje pogoje, predlaga druga imena. Prelat skrbi za duhovno življenje in spoštovanje vere članov ter za vse zadeve v zvezi z duhovno naravo dela reda. Na vsaki seji prelat predstavi poročilo o stanju reda. Prelat nadzoruje kaplane in druge duhovnike v službi reda po ustreznih pravilih.

3.11 Sodni organ

Sodni organ je tehnično konsultativen in kolegijalen. Interpelira na problemih in pravnih vprašanjih velikega mojstra in suverenega sveta. Sodišče zaseda na sedežu reda. Na sedežu reda se zberejo člani organa, ki ga sestavljajo predsednik, podpredsednik, generalni sekretar in štirje vitezi. Veliki mojster izbere tiste viteze, ki so že dejavni v javnem, mednarodnem ali cerkvenem pravu. Magistravno sodišče prve stopnje za pritožbe je sestavljeno iz predsednika in dveh sodnikov. Tajništvo sodišč ureja kancler. Sodišče preuči primer, na katerem določi stopnja sojenja. V primeru nadomeščanja predsednika, se predsednik nadomesti z najdaljšim stažem drugega sodnika. Pristojnosti cerkvenega foruma so prenesena v redna cerkvena sodišča, v skladu s kodeksom kanonskega prava.

Veliki mojster s posvetovanjem suverenega sveta imenuje predsednika, sodnike in sodnega tajnika magistravnih sodišč. Sodniki sodišč so izbrani med člani s posebnim strokovnim znanjem prava. Mandat članov traja tri leta in so lahko ponovno imenovani. Pravosodni sistem in magistralni postopek pred sodiščem ureja zakonik. Sodnike izvoli veliki mojster s predhodno odobritvijo ostalih članov vlade. Pred nastopom funkcije sodnikov in sodnega tajnika sodišča omenjeni zaprisežejo pred velikim mojstrom. Starostna meja za sodnike je petinsedemdeset let. Z dekretom sveta se lahko razreši sodnika iz službe takoj, ko je ugotovljeno, da zaradi zdravstvenega stanja ne more izpolnjevati delovnih nalog.

Magistralna sodišča so pristojna za odločanje o pritožbah zoper sporu v zvezi z upravljanjem ustanov, o sporih na zahtevo uradnikov reda ali malteških inštitucij, o sporih med člani ter med redom in javnimi malteškimi institucijami. V pristojnosti postopka pred sodiščem reda za red je kancler, za priorat in podpriorat so njihovi organi sami ter za združenja in druge organe reda je organ, določen v statutu ali v drugih predpisih.

Magistralno sodišče na pisno zahtevo članice ali institucije mednarodnega prava lahko prevzame naloge arbitra v mednarodnih sporih. Arbitrarno sodišče se prakticira po normah zakonov in deluje na poziv prvega sodnega zahtevka. Sodišča lahko prevzamejo postopke na podlagi prošnje države in pravnih oseb, torej imajo arbitražno funkcijo v primerih mednarodnih sporov.

3.12 Institucije reda

3.12.1 Pravne osebe

Ustanovitev priorata, podpriorata ali združenja se odobri s statutom ter s soglasjem suverena sveta. Priorat se ustanovi s sklepom generalne skupščine. Sklep o ustanovitvi podpriorata sprejme veliki mojster. Po enakem postopku se odloči, kdaj se združi, razdeli ali odpravi priorat, podpriorat ali združenje. Priorat in podpriorat sta pravni osebi, ki sta vključeni v pravni sistem reda. Ustanovitev druge pravne osebe, kot je fundacija, odobri veliki mojster. Z dovoljenjem velikega mojstra lahko javna malteška institucija pridobi status pravne osebe v državi, kjer lahko deluje v skladu s statutom. Nadrejeni reda morajo zagotoviti, da vsaka organizacija ima eno ali več cerkva, kjer se lahko člani zbirajo na vajah pobožnosti. Vsaka cerkev, ki jo vodi kaplan, skrbi za izvajanje verskih obredov. Kaplane se imenuje na predlog prelata reda, v skladu z kanonskim zakonom. Institucije reda ali prednostne naloge so temeljne in podporne storitve, neodvisne od pravnega dela sistema, ki so ustanovljene za izvedbo določenih aktivnosti reda. Te institucije morajo upoštevati naslednje minimalne zahteve:

- statut institucije ne velja, dokler ga ne odobri nosilec reda;
- od institucije se pričakuje, da bo oddajal poročila o svojih dejavnostih nosilcu reda;
- vodja institucije ne more sprejeti pristojbine brez odobritve nadrejenega;
- uporaba simbolov, imena reda ali sklicevanje na red mogoča le z dovoljenjem pristojnega v redu.

Statut in predlagane spremembe se dostavi velikemu magistratu pred začetkom veljavnosti.

3.12.2 Priorat

Veliki mojster, ko pridobi mnenje malteških institucij v regiji, pred glasovanjem suverena sveta in odobritvijo Svetega sedeža, razmeji teritorialna okrožja. Vzpostavitev priorata lahko zahteva najmanj pet vitezov profesionalcev. Predlagatelji morajo imeti stalno prebivališče v volilni enoti bodočega priorata. Priorat ima svoj statut, ki ga odobri veliki mojster po posvetovanju s suverenim svetom. Veliki mojster imenuje priorata in člane skupščine. Naloge priorja so, da vsako leto poroča Svetemu sedežu in velikemu mojstru o delovanju priorata, najmanj vsake tri leta osebno ali preko delegata obiše velikega mojstra ter nadzira nemoteno delovanje priorata. Vsako leto mora organizirati najmanj pet dnevne duhovne vaje za vse člane. Priorju pomaga svet priorata, ki je izvoljen v skladu s statutom. Svet priorata sestavljajo prior, vitezi in kaplani, ki izpovedujejo pripadnost priorju, kancler, bolničar, po dva predstavnika drugega razreda in tretjega razreda, če na istem območju ni nobenega združenja.

Člani izberejo tri kandidate, med katerimi z večino glasov skupščine priorata izvolijo priorja. Izvoljeni prior ne more prevzeti funkcijo, dokler ne prejme soglasje vodje reda in poda prisego. Funkcija priora traja šest let in je lahko ponovno izvoljen. Za izvolitev v tretje za naslednjih šest let je potrebna dvotretjinska večina. Zaradi upravičenih razlogov

lahko prior po skupščini imenuje poročnika, ki ga nadomešča pri opravljanju dolžnosti. Imenovanje mora potrditi veliki mojster po posvetu s suverenim svetom. Če poročnika ne izvoli skupščina, ga določi veliki mojster. Poročnik lahko nadomešča priorja največ tri mesece. Poročnik mora biti vitez profesionalce ali vitez poslušnosti. Veliki mojster s posvetovalnim glasovanjem suverenege sveta lahko iz tehtnih razlogov odpokliče priorja in imenuje vikarja. Vikar oziroma župnik lahko ostane na položaju do naslednje generalne skupščine. V primeru nezmožnosti delovanja priorja iz upravičenega razloga, veliki mojster lahko po posvetu s svetom imenuje prokurista, ki ostane na položaju do naslednje generalne skupščine. Vikar in prokurist morata biti stopnje viteza poslušnosti.

Vodja reda in suvereni svet z dvotretjinsko večino vitezov lahko ustanovita na področju obstoječega priorata nov priorat. Obstoječi priorat ohrani svoje premoženje in upravo, ki ga je prijavil velikemu magistratu.

3.12.3 Podpriorat

Podpriorat lahko ustanovi vsaj devet vitezov poslušnosti. Podpriorat vodi regent, ki mu pomaga svet in skupščina v skladu s statutom in pravilnikom. Regenta in odbornika izvoli skupščina. Regent postane uradno po sprejetju soglasja velikega mojstra ter svečano prisego. Mandat regenta in odbornika traja šest let in sta lahko ponovno izvoljena. Za tretjo ponovno izvolitev je potrebna dvotretjinska večina.

3.12.4 Nacionalna združenja

Združenje se ustanovi z odredbo velikega mojstra s posvetovalnim glasovanjem suverenege sveta. Statut združenja je usklajen z zakonodajo države, v kateri se združenje nahaja in ga mora odobriti vodja reda. Veliki mojster in suvereni svet potrdita imenovanje predsednika in članov sveta združenja. Trajanje njihovih funkcij je določeno z zakonom in traja od treh do največ šest let. Združenje lahko v skladu s pravili ustanovi uradna združenja, v skladu z nacionalno zakonodajo in mednarodnimi konvencijami ter sporazumi z državami, kjer lahko opravljajo svoje institucionalne dejavnosti. Združenja spadajo pod nadzor vodje reda in suverenege sveta. Območna združenja so del vseh članov reda, ki prebivajo na določenem ozemlju. Izjema so člani, ki ob njihovem prihodu na ozemlju, že pripadajo drugemu združenju priorata. Član, ki iz upravičenih razlogov namerava spremeniti priorat, podpriorat ali združenje, mora pridobiti predhodno odobritev svojega nadzornika. Za vzpostavitev združenja se zahteva vsaj petnajst članov. Veliki mojster razdeliti ali združi skupine na določenem ozemlju, kadar je to potrebno za pravilno delovanje reda. Ustanovitev novega združenja na istem ozemlju lahko zahteva najmanj trideset članov, ki morajo imeti soglasje že obstoječega združenja.

3.12.5 Delegacije

V kolikor ima red določene prednostne naloge na določenih ozemljih, lahko vzpostavi kot podskupine regionalne delegacije v skladu s pravilnikom reda. Delegacije sestavljajo vsi člani prioratov, podprioratov in združenj, ki imajo stalno prebivališče na določenem ozemlju. Njihove naloge so določene v skladu s statutom ustreznih prednostnih nalog in uredbe, ki ga odobri veliki mojster. Delegacijo upravlja član z naslovom izvršnega direktorja. Izvršnega direktorja izvolijo člani delegacije in ga potrdi nadrejeni. Delegacijo sestavljajo vitezi poslušnosti. Svet je sestavljen iz največ petih članov in kaplana, ki skrbi za duhovno življenje članov delegacije.

3.13 Člani združbe

Člani obravnavane združbe se borijo, da bi Jezusovo zapuščino kar najbolje izvrševali. Med člani združbe so tudi kralji, knezi, predsedniki držav in vlad ter ostali. Iz uradne spletne strani reda Orderofmalta.org sem ugotovil, da združba deli člane na tri razrede. Za prehod člana reda v drugo vero ali red se mora upoštevati norme kanonskega prava.

V prvi razred spadajo vitezi profesionalci, ki se morajo zaobljubiti poslušnosti, so religiozni v skladu s cerkvenim pravom, vendar niso prisiljeni živeti v komuni. Razred je sestavljen iz profesionalnih vitezov, ki pa so vezani verski zaobljubi.

Člani drugega razreda se zaobljubijo, da bodo živeli na podlagi krščanskih načel in duhovnih vrednot. Ti člani dajejo zaobljubo in so razdeljeni v tri kategorije. Kategorije se delijo na viteze in dame časti, pobožnosti in poslušnosti; viteze in dame milosti, pobožnosti in poslušnosti ter viteze in dame sodne milosti in poslušnosti.

Tretji razred je sestavljen iz članov, ki ne izpovedujejo verske zaobljube, ampak živijo v skladu s pravili Cerkve, zavezani so redu in Cerkvi ter so razdeljeni v šest kategorij. Te kategorije so vitezi in dame časti in poslušnosti, samostanski kaplani, vitezi in dame milosti in poslušnosti, sodni kaplani, vitezi in dame sodne milosti ter donatorji poslušnosti.

Člani prvega razreda. Vitezi profesionalci spadajo v prvi razred in se zaobljubijo revščini, čistosti in pokorščini po evangeličanskem zakoniku. Člani tega razreda upoštevajo kanonsko pravo in posebna pravila, ki se jih zadevajo. V prvi razred reda se sprejme vse katolike brez ovir, ki jih določa ustava, pravilnik ali kanonski zakon, so motivirani z dobrimi nameni, lahko služijo Cerkvi v duhu reda ter izpolnjujejo druge zahteve, ki jih predpisuje priorat ali podpriorat. Kandidat je sprejet v priorat ali podpriorat krajevne pristojnosti. V kolikor v regiji, v kateri ima prosilec prebivališče, ni podpriorata, mora biti vloga za sprejem predložena neposredno vodji reda. Prior se pozanima pri predsedniku združenja, kateremu kandidat pripada, ali je kandidat primeren za sprejem. Za odobritev v sprejem pripravnik lahko zahteva tudi posvetovalno mnenje skupščine ter se posvetuje z velikim mojstrom.

Ob sprejemu v pripravništvo, veliki mojster po posvetovanju s člani suverena sveta lahko iz upravičenih razlogov, povezanih z osebnim položajem kandidata, omogoči, da kandidat preživi obdobje pripravništva v kraju njegovega stalnega prebivališča. Pomembno je zagotoviti redne stike kandidata s svojim mentorjem. Ta pripravnika usposablja in poučuje o poteku zgodovinskega razvoja ter pravnega reda. V pripravništvo ni mogoče sprejeti pripravnika, ki ni član vsaj eno leto in nima vsaj dvaindvajset let. Zahteva za zakonito sprejetje pripravnika zahteva, da prijavitelj ne predloži zahtevka pod prisilo ali prevaro, ni obremenjen z dolgom, ki ga ne more odplačati; je brez moralne in pravne obveznosti do družine; ni opustil katoliško vero ali izpoveduje kakšno drugo; nima prepoved izvajanja svojih poklicnih dejavnosti; nima kazenske obsodbe ali je v cerkvenem kazenskem postopku ter ni član organizacije, katerega nameni so v nasprotju z duhom in normo katoliške cerkve.

Dokumenti, ki so potrebni za sprejem, so potrdilo o krsti in birmi; potrdilo o celibatu ali prostem stanju; priporočilo posameznih članov, ki so člani več kot pet let; pisma prič svojih nadrejenih za tiste kandidate, ki so bili del semenišča, visoke šole ali drugih inštitutov posvečenega in apostolskega življenja; priporočila nadrejenega na ozemlju, na katerem kandidat prebiva ter vse druge ustrezne dokaze, ki se zdijo kandidatu nadrejenim koristne. Vsebina pisem prič in informacije o osebi so informacije zaupne narave. Po sprejemu se pripravniku dodeli nadrejeni, ki mora biti vitez profesionalca ali duhovnika, za obdobje spoznavanja in učenja o redu. Vitez ali duhovnik mora zagotoviti pisno poročilo nadrejeni osebi o obnašanju in sposobnostih kandidata. Pripravnik mora biti najmanj tri mesece do največ enega leta.

Mentorje se izbere v krogu reda med duhovniki oziroma samostanskimi kaplani. Ti so odgovorni za duhovno usposabljanje in izobraževanje pripravnikov. Asistenti so lahko le vitezi stari vsaj trideset let. Mentor mora zagotoviti, da je pripravnik zvest spoštovanju vere, kot je predpisano za viteze.

Veliki mojster prizna kandidata za pripravnika. Pripravnik preden postane začetnik, mora izvesti duhovne vaje v trajanju enega tedna. Med duhovnimi vajami se svojemu spovedniku izpove. Začetništvo traja neprekinjeno obdobje od enega do največ dveh let. Vsako spremembo stalnega prebivališča v času začetništva mora odobriti nadrejeni. V primeru, da začetnik želi spremeniti stalno prebivališče, ga lahko prevzame mentor, ki prebiva v kraju, kjer bo kandidat v živel. Začetnik, ki je začel na določenem ozemlju ali samostanu podpriorata, lahko na svojo zahtevo nadaljuje v drugi. Spremembo mora odobriti veliki mojster po posvetu s pristojnim nadrejenim. Začetnik mora pod vodstvom mentorja izvajati vaje iz pobožnosti ter verskega izobraževanja. Udeležiti se mora tudi preučevanja predpisov in zakonov reda ter znanja o njeni zgodovini. Začetnik mora opraviti prakso iz dela usmiljenja na podlagi verskega poklica. Mentor vsak semester v pisni obliki poroča pristojnemu nadrejenemu, ki naprej obvesti velikega mojstra.

Začetnik mora ob koncu poskusne dobe vodji reda predložiti pisni zahtevek za sprejem v izpoved zaobljub. V okviru priprav za poklic začasnih zaobljub, mora začetnik slediti poteku duhovnih vaj, ki traja osem polnih dni. Vodja reda s predlogom prelata reda sprejme viteza v prvi poklic začasnih zaobljub ob predložitvi soglasja nadrejenega organa. Za veljavnost poklica se zahteva, da ga prejme vodja reda ali pristojni nadrejeni in da je prosto izražena. Ob koncu vsakega obdobja vitez na svojo željo dovoli, da pred svojim nadrejenim zaobljubo obnovi. Prve tri zaobljube je potrebno obnoviti vsako leto takoj po izteku roka. Po zaporednem obdobju treh let poteka zaobljuba ob koncu vsakega triletja. Obdobje začasne zaobljube ne sme presegati devet let. Višji organ lahko iz utemeljenih razlogov dovoli podaljšanje začasnih zaobljub največ za en mesec. Dokument z zaobljubo verskega poklica podpiše vitez, prejemnik ter priče. Podpisan dokument se vloži v veliki magistrat, overjene kopije pa v arhiv podprioratov ali združenj. Po preteku začasne zaobljube lahko vitez zapusti vero ter se vrne v svojo prejšnjo stopnjo. Viteza začasne zaobljube zavezujejo akti pobožnosti. Pod vodstvom svojega duhovnega vodje se vitez začasnih zaobljub posveča delu kot uslužbenec za revne in bolne ter obrambi katoliške vere. Duhovni vodja mora obvestiti, vsaj enkrat na leto, pristojne nadrejene o verskem življenju viteza in njegovih dejavnostih.

Veljavnost večnega poklica zahteva, da je vitez starosti vsaj trideset let; se zaobljubi takoj po koncu obdobja začasne zaobljube; je očiščen od prelata reda; poklican v skladu s kanonskim pravom ter ga sprejme veliki mojster ali njegov pooblaščenec. Za veljavnost poklica se zahteva, da začasni poklic traja vsaj pet let, če je pripravnik star vsaj štirideset let. Za starejše nad štirideset let je dovolj tri leta začasnega poklica. Dokument je verodostojen, ko ga podpiše vitez, ki izpoveduje zaobljubo, vključno z dvema pričama. Overjeno kopijo se vloži v arhiv velikega sodišča in v arhiv podpriorata ali združenja. Hkrati se mora obvestiti duhovnika v kraju, kjer vitez izpoveduje večno zaobljubo, da ugotovi ali je kandidat vpisan v krstni knjigi.

Član z začasno zaobljubo ne odda svoje premoženje. Pred začetkom poklica lahko svobodno razpolaganja s svojim lastništvom. Po pridobitvi poklica pa ne sme razpolagati s premoženjem brez dovoljenja pristojnega nadrejenega v združbi. Član mora dostaviti popis svojega premoženja nadrejenemu, ki mora ostati tajen. Razen, če ni izrecno drugače navedeno, lahko vsako darilo ali zapuščina gre v prid redu kot »*intuitu religionis*«. S privolitvijo velikega mojstra, vitezi lahko upravljajo svoje premoženje tudi po začasni zaobljubi. Ta mora skrbeti za upravljanje premoženja z vso potrebno skrbnostjo in obveznostjo dobrega gospodarja, z uporabo v okviru omejitev, ki jih dovoljuje pravilnik združbe. Za izredne izdatke mora član najprej dobiti izrecno dovoljenje svojega nadrejenega. Z dovoljenjem nadrejenega se potrdi naročila za osebne izdatke, kot so hrana, zatočišče in oblačila. Vitezi, ki izpovedujejo večno zaobljubo, se morajo v šestdesetih dnevih pred potrditvijo v ta naziv, odreči premoženju, ki ga imajo v lasti. Premoženje v kakršni koli obliki, ki nastane po izdaji večne zaobljube, postane last velikega priorata oziroma skupnega zaklada združbe. Zavedajoč se svoje vzvišenosti, poklicanosti in

obveznosti Cerkvi in združbi, mora biti življenje v skladu z nauki evangelija, ustavno listino in pravilnikom, ki si prizadeva za versko popolnost.

Vitezi vestno izpolnjujejo dolžnosti krščanskega življenja in običajev. Člani redno namenijo vsaj eno uro dnevno vajam pobožnosti, pristopajo k Svetemu obhajilu in zakramentu pokore, kot ga določi duhovni vodja. Vsako leto v okviru duhovnih vaj vsaj pet dni preživi v hiši čaščenja.

Vitezi lahko s soglasjem svojega nadrejenega sprejmejo tudi druge javne funkcije. Veliki mojster v skladu s pravili in ob upoštevanju glasov večine članov suverenega sveta, s posebno uredbo določi, kako lahko vitezi posvetijo svoje življenje dejavnosti reda. Profesionalni vitezi lahko glasujejo v skupščini.

Člani drugega razreda. Člani drugega razreda se zavežejo, da si prizadevajo za popolno krščansko življenje v skladu z dolžnostmi združbe. Omenjeni člani živijo vzorno življenje v skladu z naukom in predpisom Cerkve ter se osredotočijo na dejavnosti reda, kot se to od njih zahteva. Člani drugega razreda plačujejo finančni prispevek redu prek nacionalnih organizacij. Vitezi in dame poslušnosti se zavezujejo s posebno obljubo, zavezujoč se, da se krščansko življenje nagiba k popolnosti, v duhu reda in kot del njegovega dela, v skladu s svojim poslanstvom in direktivam nadrejenih. Vključno z duhovno zavezanostjo Bogu, morajo prizadevno spoštovati zakon in predpise Cerkve, tako da bodo vedno zgled pobožnosti in predanosti. Vitezi in dame poslušnosti se zavezujejo duhu evangelija ter ne uživajo privilegijev, kot jih imajo drugi člani reda. Uporaba oznak in oblačil za viteze in dame poslušnosti je le za obredne namene.

Za sprejem v ta viteški razred se mora vitez izpovedati katoliški veri. Hkrati ne sme imeti moralne ali cerkvene ovire, biti mora star vsaj petindvajset let, vsaj eno leto član reda ter če je poročen, imeti pisno soglasje zakonca. Član reda, ki želi vstopiti, mora predložiti pisni zahtevek regentu oziroma predsedniku združenja, ki mu pripada ter zahtevane dokaze. Organ dobi mnenje ustrezne skupščine ali sveta ter predlaga, da vodja reda sprejme prosilca na pripravo. Vodja reda pripravi sprejem. Pripravo izvajajo kandidati pod vodstvom viteza profesionalca ali če to ni mogoče, viteza poslušnosti ali duhovnika. Kandidat začne in konča z duhovnimi vajami. V poskusnem obdobju vitez spozna zakone, zgodovino in tradicijo reda ter se uvede s prakso pobožnosti in obveznosti. V ta namen mora kandidat izvajati v praksi krščansko ljubezen, obiskovati bolne in revne. Ob koncu leta priprav, pristojen duhovni vodja predstavi poročilo pristojnemu nadrejenemu o poteku dela kandidata. Vitez poslušnosti se mora tesno držati zakramenta pokore. Vsako leto mora sodelovati v okviru duhovnih vaj najmanj tri dni na kraju, kjer sodeluje pri tečajih in seminarjih za usposabljanje in izobraževanje, ki jih organizira nadrejeni. Po pripravljalnem letu, s soglasjem zadevne skupščine ali sveta, predlog za sprejem v obljubo sprejme vodja združbe.

Slovesna prisega se izvaja obredno. Prisega, ki jo prejme vodja združbe, regent ali njegov pooblaščenec, se mora opraviti v navzočnosti dveh prič. Dokument je verodostojna obljuba, ki jo da vitez ali gospa. Originalni dokument je shranjen v velikem magistratu, ena overjena kopija pa v arhivu priorata, podpriorata ali združenja. Vitez ali gospa poslušnosti lahko odstopi od obljube iz osebnih razlogov. Zahteva mora biti podana svojemu mentorju, ki jo nato posreduje velikemu mojstru, skupaj s svojim mnenjem in mnenjem kaplana. Veliki mojster odloči o zahtevi. Z uradnim obvestilom o odpovedi obljube, vitez ali gospa poslušnosti preneha biti del drugega razreda in pade v razred izvora. V kolikor se odpoved ne odobri, vitez ali gospa lahko ostane v drugem razredu ali odstopi iz članstva reda.

Člani tretjega razreda. Za sprejem v red se mora predložiti vloga vodji združbe, s soglasjem predsednika združenja. Predložitev dokazov o plemstvu ni sama po sebi pravica do vstopa v red. Pripravljalno obdobje traja eno leto, v katerem se kandidat seznanja z zgodovino reda in sodeluje pri njenem delu. Suvereni svet lahko v posameznih primerih odpravi te zahteve do določenih članov. Člani tretjega razreda plačujejo finančni prispevek redu preko nacionalnih organizacij. Duhovniki so izvzeti. V vlogi za sprejem, ki jo podpiše kandidat, se priloži krstni in rojstni list, dokazila o socialnem statusu in posebnih dosežkih ter potrdilo o koncu priprave. Duhovnik predloži pisno priporočilo nadrejenemu. Sprejem v red potrdi veliki mojster. Člani tretjega razreda morajo imeti, v skladu z ustavo, vzorno krščansko vedenje v zasebnem in javnem življenju. Zelo zaželeno je sodelovanje v bolnišnični oskrbi in pri socialnem razvoju.

Samostanski kaplani izpovedujejo verske zaobljube, posvetila pastoralni oskrbi članov reda, verski ter dobrodelni pomoči po misijonarskem odloku. Kaplani spodbujajo verska dejanja na večjih verskih proslavah in v krajih, ki so posebnega pomena za red. Med ostalim organizirajo visokošolske programe z verskim izobraževanjem ter zagotavljajo, da so člani reda deležni duhovne pomoči, zlasti v primeru bolezni. Osebe, ki so pripravljene postati duhovniki, lahko postanejo kandidati za samostanske kaplane. Samostanski kaplani izpovedujejo trajno zaobljubo in imajo glasovno pravico v skupščinah prioratov in podprioratov. Mentor samostanskim kaplanom mora biti duhovnik, ki ga predlaga prelat reda. Pripravištvo za poklic samostanskega kaplana mora biti izvedeno v skladu z kanonskim zakonom in mora trajati najmanj eno leto. Ob koncu pripravništva samostanskega kaplana, mora njegov poklic začasne zaobljube trajati vsaj tri leta. Veliki mojster s soglasjem prelata lahko izda posebno uredbo za samostanskega kaplana. Prelatu reda pomagajo kaplani z naslovom prefekta. Za sprejem duhovnika v samostanskega kaplana se potrebuje pozitivno mnenje prelata.

Gough (2001, str. 31) omenja naslednje: »...dosledno uči o neizogibni vezi, ki v državi med seboj veže ljudi in kot nasledek tega, o prednostnih pravicah države nad njenimi člani. Platonovo stališče je, da je vsakdo, ki se šteje za člana države, s tem dejansko pristal na obveznosti tega članstva. Terjal je pravice in te so mu bile priznane: prepoznal je svoje dolžnosti in te je zavezan izpolnjevati. Članstvo v državi to vključuje, in to vključuje članstvo v katerikoli skupini«. Država lahko imenuje svoje prebivalce tudi kot člane, kot to navaja Gough. Zato ni nobenega razloga, da red kot država mora poimenovati svoje člane

kot prebivalce. Obravnavana združba ne deli prebivalce na državljane in tujce, ampak po razredih.

3.14 Območje združbe

Pravna združitev ljudi se oblikuje povsod, kjer so ljudje. V kolikor pravno združeni ljudje nimajo stalnega bivališča, se bodo pravila te združbe izvrševala vedno tam, kjer se ti ljudje nahajajo. Vse kar se dogaja se mora dogoditi nekje, zate ne more biti v tem smislu vprašanje prostora sporno. Sporno je, ali je stalnost, določenost in omejenost prostora bistvena za pojem države. V časih, ko so se narodi preseljevali, so bili ti narodi pravno organizirani. Te tvorbe imamo za države brez stalnega ozemlja. V primeru, ko je določen narod ostal na nekem stalno naseljenem območju, so se pravna pravila te združbe izvrševala vedno na istem stalno naseljenem ozemlju, ki se je kasneje imenovalo državno ozemlje. Omejeno ozemlje ali prostor, ki obsega zemeljsko površino, se smatra kot bistven znak države, kateri izgine, ko nima več nobenega ozemlja.

Ideja neodvisnosti pravnih pravil od prostora se je porodila, ko so se narodi na določenem prostoru že ustalili. Za njo je veljajo, da kjerkoli je bil pripadnik določenega naroda, pravo njegove države. To je personalno načelo, ki določa, da je pravo vezano na osebo in ne na ozemlje. Postopoma se je uveljavila zahteva, da naj velja za vse na določenem prostoru bivajoče ljudi, domačine in tujce, pravo na tem teritoriju države. To je teritorialno načelo. S tem načelom je dobilo ozemlje svoj poseben pomen v pojmovanju države, saj veljajo pravna pravila za vse ljudi, kamor sega področje obsega teh pravil.

Obravnavana združba Malteški red nima velikega ozemlja, ampak obsega le eksteritorialna območja v Rimu, katera so omejena na dve palači. Sedež združbe ima eksteritorialni status, ki je bolj podoben stavbi veleposlaništva.

4 SUVERENOST IN MEDNARODNO ČLANSTVO ZDRUŽBE

4.1 Suverenost združbe

4.1.1 Opredelitev pojma

Pitamic (1996, str. 30) meni, da pravna organizacija, ki ni suverena, ni država. Biti sam svoj gospodar pomeni biti suveren. Suverenost v najbolj enostavnem smislu pomeni, da je prava država le suverena država, ki ni podrejena nobeni višji oblasti.

Državo od drugih človeških organizacij loči pravo. Poleg države obstajajo še druge pravne organizacije. Organizacije so pokrajine, občine, družbe in druga društva, ki imajo svoja posebna pravna pravila. Med njima je razlika ta, da je država najvišja pravna združba, ki je suverena, medtem ko druge pravne združbe to niso (Pitamic, 1996, str. 27). V pojmu suverenosti se v preteklosti ni nič spremenilo, ampak se je le menjal njen nosilec (od

monarha na ljudstvo). Država je narod, ki se je organiziral z družbeno pogodbo. Volja celokupnega organiziranega naroda je le suverena (Pitamic, 1996, str. 33). Organizacija je suverena, če niso pravna pravila kakšne organizacije podrejena nobenim drugim pravnim pravilom. Državna pravila niso najvišja, če so nad njimi še druga meddržavna ali mednarodna pravila. Suverenost pravne organizacije, ki jo imenujemo država, je z obstojem meddržavnega prava nezdružljiva. Država je pravna celota, ki je neposredno podrejena meddržavni skupnosti, medtem ko so vse druge pravne združbe podrejene državi. Podrejenim združbam (pokrajine, občine, društva itd.) je država nadrejena. Država je zanje suverena. Za mednarodne organizacije to ne velja.

Besedo suverenost uporabljamo za označitev osebkov, ki je najvišji na svojem področju. Suverenost opredelimo kot najvišjo, neomejeno in neodvisno oblast. Ustavnoppravna teorija razlikuje med državno, nacionalno in ljudsko suverenostjo. Državna suverenost pomeni lastnost državne oblasti kot najmočnejše in najvišje sile v posamezni družbi. Delimo jo na zunanjo in notranjo suverenost. Zunanja suverenost pomeni neodvisnost državne oblasti oziroma države nasproti drugim istovrstnim osebkom. Notranja suverenost odraža dejstvo, da je država na svojem ozemlju vrhovna, samostojna in vseobsežna organizacija, ki si podreja vse, kar se nahaja na njenem ozemlju. Pravni nosilec suverenosti je država kot posebni pravni osebek. Nacionalna suverenost označuje suverenost naroda kot posebne družbene skupnosti, ki se oblikuje na strnjem ozemlju ter jo povezujejo skupni jezik, zgodovinske in kulturne sorodnosti. Ljudska suverenost označuje ljudstvo kot nosilca suverene oblasti v posamezni družbeno urejeni skupnosti. Z njim se izraža zamisel o tem, da vsa oblast v državi izhaja iz ljudstva in mu pripada ter da nosilci oblasti delujejo kot predstavniki ljudstva.

Notranja suverenost pomeni, da ima država (vlada, parlament, predsednik) prevlado nad vsemi drugimi oblastmi na tem ozemlju. Pomeni, da je državna oblast na ozemlju države vrhovna in samostojna, ki je edina na svojem ozemlju izvaja oblast in ni podrejena nobeni drugi oblasti. Suverenost v takšni obliki v sodobnem svetu izginja, saj se države čedalje bolj povezujejo med seboj in z mednarodnimi pogodbami prenašajo del svoje suverenosti na organe različnih skupnosti, v katere se povezujejo.

Zunanja suverenost po Krambergerju (1996, str. 49) ne pomeni prevlade, temveč neodvisnost od zunanje oblasti. Suverenost je idealistična v svojem konceptu, saj načelno zagotavlja enak pravni položaj. To pomeni, da ima država popolni nadzor nad prebivalstvom in ozemljem. V idealni obliki to pomeni, da obstaja tudi zunanja avtonomija. S tem ni nikakršne zunanje oblasti, ki bi državi ukazovala, kako naj ravna.

Eksteritorialnost je izvzeta iz pristojnosti lokalne oblasti, običajno kot posledica diplomatskega statusa. Lahko se jo uporablja tudi za območja, kot so vojaška oporišča tuje države ali za urade Združenih narodov. Eksteritorialnost se lahko razširi tudi na dobre namene. Eden izmed primerov je, ko se vojski pusti prosto pot preko ozemlja.

Suverenost se lahko prizna tudi, ko suvereni osebek nima ozemlja ali dela ozemlja na podlagi delne ali popolne okupacije s strani druge države. Sveti sedež je bil v takšnem položaju s podpisom pogodbe leta 1929, ko je bil priznan kot suverena država, kljub temu da ni ima ozemlja. Položaj je bil s pogodbo rešen tako, da je bila Svetemu sedežu dodeljena suverenost nad Vatikanom. Suvereni Malteški viteški red je mikro suverena država, ki temelji na enklavi v italijanski prestolnici. To sta od leta 1869 objekta Palača Malta in Vila Malta, ki imata eksteritorialne pravice in sta suvereni teritorialni posestvi.

4.1.2 Pravna in suverena država

Suverenost povezujemo z državno oblastjo in jo opisujemo kot vrhovno in neomejeno. Igličar (2004, str. 298–300) takšne značilnosti pripisuje tradicionalni teoriji o državi. V moderni dobi se je oblikovala ideja o ljudski suverenosti, po kateri vsa oblast izvira iz ljudstva in mu pripada. Posebna pojavna oblika te ljudske suverenosti je tudi suverenost naroda, ki se izraža zlasti skozi pravico narodov do samoodločbe. Začetnik teorije o suverenosti Jean Bodin je vezal ta pojav na absolutno in trajno oblast. Po Bodinu je edini suveren monarh, ki predstavlja celotno državno oblast. Pravice po tej teoriji tvorijo vsebino suverenosti. To so pravica izdajati zakone, odločati o miru in vojni, imenovati državne uradnike, soditi in dajati pomilostitve, kovati denar, nalagati davke ter pravica do zvestobe in pokorščine. Tako razumljena suverenost vladarja v absolutni monarhiji je nedeljiva in neosvojljiva. Nasprotno so ideologi meščanske republike vezali te pravice na ljudstvo in tako utemeljili ljudsko suverenost. Monarhova in ljudska suverenost izhajata iz različnih idejnih predpostavk. Monarhova suverenost izhaja od Boga, ljudska suverenost pa iz ideje o ljudstvu kot nosilcu oblasti. Pri tem se v samem pojmu suverenosti ni nič spremenilo, zamenjal se je le njen nosilec. Ideji monarhove suverenosti pripada izrek: »država to sem jaz«, ideji ljudske suverenosti pa izrek »država to smo mi«.

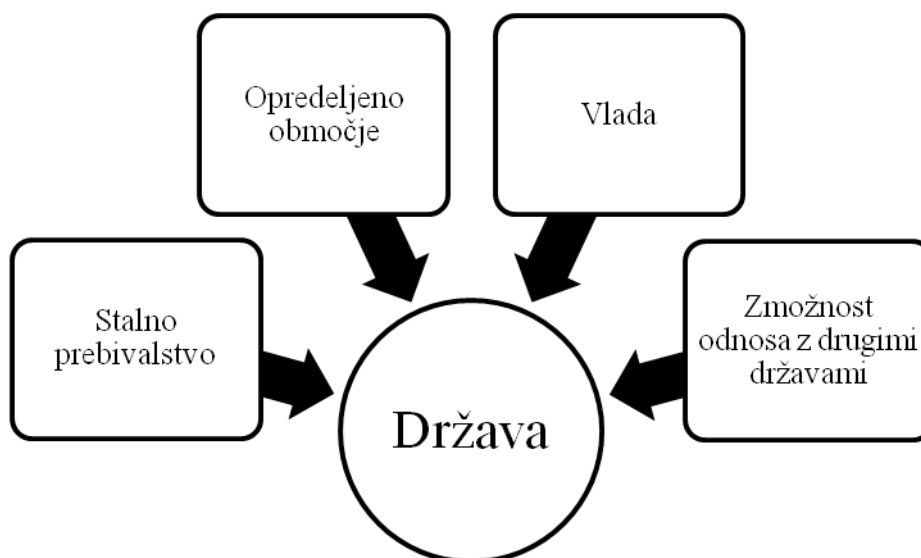
Suverena država je politično združenje z notranjo in zunanjo suverenostjo nad zemljepisnim območjem in prebivalstvom, ki ni odvisno od druge države. Suverena država lahko obstaja tudi brez priznanja drugih suverenih držav, vendar nepriznane države težko sodelujejo pri diplomatskih odnosih z drugimi suverenimi državami. Pojem državna suverenost je bila določena v Vestfalski pogodbi, ki določa osnovna načela ozemeljske celovitosti, mejno nedotakljivost in nadvlado nad stanjem. Zamisli o suverenosti so se s časom spremenili. V rimskem imperiju cesar ni bil zavezan zakonu, saj je bila njegova beseda zakon. Cesar je izvajal absolutno obliko suverenosti. Pojem suverenost je nastal pozno v 15. stoletju, ko so monarhi zbirali moč na račun plemstva. Samo suveren lahko izreka zapovedi, ki postanejo pravo, pravo pa so zgolj in samo tiste zapovedi, ki jih izrekel suveren (Perenič, 1992, str. 348).

4.2 Priznavanje združbe

4.2.1 Teorija državnosti

Na spletni strani Wikipedia sem pridobil informacijo, da se je leta 1815 na kongresu na Dunaju v sklepni listini priznalo devetintrideset držav. Dogovorili so se, da bodo v prihodnje nove članice morale biti priznane od drugih držav in da v praksi pomeni priznanje le s strani ene ali več velesil. Konstitutivno teorijo razvijejo v 19. stoletju in s tem opredelijo, kaj je in kaj ni država. Nove države ne morejo takoj postati del mednarodne skupnosti. Priznani državi ni potrebno spoštovati mednarodno pravo pri odnosih z nepriznanimi državami. Ta zakon ni v celoti izdelan, saj ne obravnava primera, ko nekatere države priznavajo novo državo, nekatere pa ne. Država lahko uporabi katero koli merilo pri presojanju, da prizna določeno državo. Eno od meril, ki jih najpogosteje navajajo mikronacije v zvezi s tem, kako pridobiti mednarodno priznanje, je konvencija iz Montevidea iz leta 1933. Konvencija je določila štiri pogoje, ki jih osebik mora izpolnjevati, da postane država. V skladu s to konvencijo mora država imeti stalno prebivalstvo, opredeljeno območje, vlado in zmožnost odnosa z drugimi državami.

Slika 7: Kvalifikacije države

Najpomembnejša je vloga za priznanje, saj to pomeni sprejetje v mednarodno skupnost. V mnogih primerih je izpolnjevanje kriterijev po konvenciji sporna. Prav tako je pomembno omeniti, da obstaja razhajanje mnenj v mednarodnem pravu o tem, ali sama merila po konvenciji zadostujejo za doseg državnosti.

4.2.2 Država »de facto« in »de iure«

Večina suverenih držav so »de iure« in »de facto«. Na spletni strani Wikipedia je navedeno, da obstaja kot »de iure« država, ko ima suverenost nad ozemljem in legitimno vlado. Mnoge države imajo vlado v izgnanstvu, ki v določeni državi še naprej uživa diplomatske odnose. Drugi osebki imajo lahko suverenost nad določenim ozemljem, vendar niso mednarodno priznani, tako so »de facto« države. »De iure« suverenost je

teoretična pravica do opravljanja izključno kontrole nad enim območjem. »*De facto*« ima dejansko nadzor nad določenim ozemljem. Samo razglašena suverenost ne uveljavlja moč suvereno, zahteva suverenost obeh elementov.

Zunanja suverenost se nanaša na odnos med državami. Vlada, ki ima dejanski upravni nadzor nad državo in ni podrejena nobeni drugi oblasti v tej državi, je suverena država. Po evropskih konfliktih se je z mirovno Vestfalijsko pogodbo leta 1648 ustanovil pojem teritorialne suverenosti kot doktrina za ne posredovanje v zadeve drugih držav, tako imenovani Vestfalski suverenosti. To je povzročilo razširitev načela »čigava sfera, njegova vera«, ki dopušča Rimskokatoliški cerkvi malo možnosti za vmešavanje v notranje zadeve mnogih evropskih državah. Po mednarodnem pravu suverenost pomeni, da ima vlada popoln nadzor nad svojim teritorijem. Določanje, ali je posamezna država suverena ni znanost, ampak pogosto stvar diplomatskega dogovora. Tuje vlade priznavajo državno suverenost nad ozemljem ali jo zavrnejo, da to storijo.

Veleposlaništvo Republike Slovenije pri Svetem sedežu je bilo uradno odprto leta 1992 in je nameščeno v poslopju, ki se nahaja v neposredni bližini države Vatikan. Na spletni strani Ministrstva za zunanje zadeve Republike Slovenije sem dobil informacijo, da je to veleposlaništvo hkrati akreditirano tudi pri Suverenem Malteškem viteškem redu, s katerim ima Republika Slovenija vzpostavljene diplomatske odnose od leta 1992 dalje. Red je pravna oseba, ki ga priznava Sveti sedež. V skladu s kodeksom kanonskega prava, je red izvzet iz pristojnosti škofij, saj so ti neposredno podrejeni Svetemu sedežu. V odnosih z njim uporabljajo pridobljene pravice in privilegije, ki so dodeljene redu. Vrhovni škof imenuje svojega predstavnika kardinala Cerkve v redu, ki so mu zaupane posebne pristojnosti. Kardinal ima nalogo, da spodbuja duhovne interese reda ter skrbi za odnose med Svetim sedežem in redom. Red ima diplomatsko predstavništvo v Svetem sedežu, v skladu s pravili mednarodnega prava. Na uradni spletni strani reda Orderofmalta.org ima red javno objavljena diplomatska predstavništva v Evropi, Ameriki, Aziji in Afriki.

4.3 Članstvo združbe v mednarodnih organizacijah

4.3.1 Mednarodno sodelovanje

Perenič (1996, str. 163) trdi, da država, čeprav samostojna in neodvisna, ne more živeti osamljeno in samozadostno. Država je sestavni del svetovne skupnosti držav. S posameznimi državami in mednarodnimi organizacijami navezuje ter razvija sodelovanje na diplomatskem, gospodarskem, kulturnem in znanstvenem področju.

4.3.2 Mednarodne organizacije

Na spletni strani Wikipedia sem dobil informacijo, da je leta 2005 po svetu delovalo okrog tristo mednarodnih vladnih organizacij, ki so jih ustanovile vlade držav ter več kot deset tisoč nevladnih mednarodnih organizacij, ki so jih ustanovila združenja ali posamezniki.

Mednarodne organizacije so organizacije z mednarodno zasedbo in se ukvarjajo od političnih, obrambnih in gospodarskih dejavnostmi do varovanja človekovih pravic in okolja. Posvečajo se tudi športu, znanosti in kulturi (Natek, 2006, str. 690). Vedno več je organizacij, ki se oprijemljejo gesla »poslušamo mednarodno« ali »go internacional« (Hrastelj, 1990, str. 30). Med najpomembnejše svetovne organizacije spadajo Rdeči križ, Lions in Rotary klubi, Frankofonske države, NATO, OVSE, Organizacija Združeni narodov, Organizacija ameriških držav, Skupnost neodvisnih držav, Skupnost portugalsko govorečih držav, Svetovna zveza visokih stolpnic itd.

4.3.3 Mednarodne nevladne organizacije

Mednarodne nevladne organizacije (NVO) so prostovoljna združenja organizacij ali posameznikov na svetovni ali regionalni ravni. Izraz nevladne organizacije se včasih uporablja za opisovanje teh skupin, čeprav je bolj pravilno, da se nanašajo na domače osebe. Oba vidika, NVO oziroma INGO (ang. *international non-government organization*), je treba razlikovati od medvladnih organizacij, kot so Združeni narodi in Mednarodna organizacija za delo. INGO je lahko ustanovljen za izvajanje človekoljubnih dejavnosti, kot so Rockefeller, Gates in Ford fundacija ali Zdravniki brez meja.

4.3.4 Medvladne organizacije

Medvladna organizacija, ki je včasih opredeljena kot mednarodna nevladna organizacija, je sestavljena predvsem iz suverenih držav ali drugih medvladnih organizacij. Medvladne organizacije so pogosto imenovane kot mednarodne organizacije, čeprav se v ta izraz lahko vključujejo tudi mednarodne nevladne organizacije. To so mednarodne neprofitne organizacije ali večnacionalne korporacije. Primer vključuje Evropsko unijo, ki je poseben primer nadnacionalne organizacije. Medvladna organizacija se določi s pogodbo. S pogodbo nastanejo zakoniti zastopniki (vlade) držav in ti gredo skozi proces ratifikacije, ki zagotavlja organizaciji mednarodno pravno osebnost. V pravnem smislu je medvladne organizacije potrebno razlikovati od preproste skupine, kot je na primer G8. Takšna združenja so le sestavni del dokumenta in obstajajo le kot naloga skupine. Medvladne organizacije se razlikujejo glede na funkcijo, članstvo in merila za članstvo. Cilji in področja delovanja so pogosto navedeno v pogodbi ali ustanovni listini. Skupni cilji so ohranjanje miru in reševanje konfliktov s pomočjo boljših mednarodnih odnosov, spodbujanje mednarodnega sodelovanja pri zadevah, kot so varstvo okolja, človekove pravice, socialni razvoj, humanitarna pomoč in gospodarski razvoj. Nekatere so bolj splošne narave, kot je Organizacija združenih narodov, druge pa so lahko predmet posebne misije, kot je Interpol. Na spletni strani Wikipedia sem pridobil informacijo, da se organizacije deli na globalne, regionalne, kulturne, jezikovne, etnične, verske, zgodovinske in gospodarske.

Globalne organizacije so na splošno odprte za narode po vsem svetu. Ta kategorija vključuje Združene narode in njene specializirane agencije, kot so Svetovna poštna zveza, Interpol in Mednarodni denarni sklad.

Regionalne organizacije so odprte za člane iz posamezne regije ali kontinenta. Ta kategorija vključuje organizacijo Svet Evrope, Evropsko unijo, Afriško unijo, Organizacijo ameriških držav, Združenje držav jugovzhodne Azije in Unijo južnoameriških narodov.

Kulturne, jezikovne, etnične, verske in zgodovinske organizacije so odprte za člane, ki temeljijo na nekaterih kulturnih, jezikovnih, etničnih, verskih ali zgodovinskih povezavah. Primeri vključujejo organizacijo Commonwealth, Skupnost portugalsko govorečih držav, Latinsko unijo ali Organizacijo Islamske konference.

Gospodarske organizacije temeljijo na gospodarski ureditvi. Nekatere so namenjene za prosto trgovino, kot je na primer Svetovna trgovinska organizacija. Nekatere organizacije kot je NATO, omogočajo kolektivno varnost ali vzajemno obrambo.

4.3.5 Organizacija Združenih narodov

Poleg sedanjih držav članic Združenih narodov sodeluje v njej še veliko mednarodnih agencij, osebkov in držav nečlanic kot opazovalci. Opazovalci imajo pravico do besede na generalni skupščini Združenih narodov, sodelujejo v postopkih o resolucijah, vendar ne glasujejo o njih in drugih vsebinskih zadevah. Status opazovalca je dodeljen s strani generalne skupščine Združenih narodov.

Narodi, ki zahtevajo pravico do samoodločbe, pogosto ustanovijo svojo državo. Država postane članica omenjene organizacije, če je priznana od drugih držav članic. Opazovalci se prepoznajo kot suvereni osebki. Sveti sedež je sprejet kot država nečlanica. Ta je sprejel, da sodeluje kot opazovalec na zasedanjih in pri delu v generalni skupščini Združeni narodov ter ohranjanja trajne opazovalne misije na sedežu. Leta 1964 je Sveti sedež postal stalni opazovalec, leta 2004 pa je pridobil vse pravice polnopravnega članstva, razen glasovalne.

Mnoge mednarodne organizacije, nevladne organizacije in osebki, za katere državnost ali suverenost ni natančno opredeljena, so povabljene, da postanejo opazovalke v generalni skupščini. Nekatere od njih ohranjajo stalni sedež na sedežu Združenih narodov v New Yorku, druge pa ne, vendar pa je to odločitev organizacije. Nekaj primerov organizacij navajam v Tabeli 5.

Na naslednji strani prikazujem Tabelo 5.

Tabela 5: Mednarodne organizacije s statusom opazovalke

Organizacija ali osebek	Datum statusa opazovalke
Afriška unija	1965 (A/RES/2011(XX))
Skupnost neodvisnih držav	1994 (A/RES/48/237)
Skupnost držav portugalskega jezika	1999 (A/RES/54/10)
Svet Evrope	1989 (A/RES/44/6)
Evropska unija	1974 (A/RES/3208 (XXIX))
Mednarodni odbor Rdečega križa	1990 (A/RES/45/6)
Mednarodna organizacija frankofonije	1978 (A/RES/33/18)
Latinskoameriški parlament	1993 (A/RES/48/4)
Arabska liga	1950 (A/RES/477 (V))
Forum pacifiških otokov	1994 (A/RES/49/1)
Palestinska osvobodilna organizacija	1974 (A/RES/3237): Status opazovalca 1988 (A/RES/43/160): Oznaka Palestina 1988 (A/RES/43/177): Komunikacija brez posrednika 1998 (A/RES/52/250): Udeležba v razpravah
Suvereni Malteški viteški red	1994

Vir. Wikipedia, Združeni narodi, 2010.

Malteški red ima od leta 1994 položaj stalnega opazovalca v generalni skupščini Združenih narodov, redne delegacije pa ima akreditirane pri številnih mednarodnih agencijah in institucijah. Združba je prisotna v sedeminštiridesetih mednarodnih organizacijah. Med pomembnejšimi organizacijami, kjer je združba prisotna, je Evropski center Združenih narodov v Ženevi, Svet Evrope v Strasbourgu, Komisija Evropske unije v Bruslju, Mednarodni inštitut za človekove pravice v San Remu in Mednarodni odbor Rdečega križa. V podobnem položaju kot je obravnavana združba je današnja Palestina, saj trenutno obe nista priznani s strani Združenih narodov kot državi članici, ampak le kot opazovalki.

Na naslednji strani prikazujem Sliko 8.

Slika 8: Sklep OZN o statusu opazovalke Malteškega reda

General Assembly

Distr.
GENERAL

A/RES/48/265
30 August 1994

Forty-eighth session
Agenda item 180

RESOLUTION ADOPTED BY THE GENERAL ASSEMBLY

[without reference to a Main Committee (A/48/L.62 and Add.1)]

48/265. Observer status for the Sovereign Military
Order of Malta in the General Assembly

The General Assembly,

Considering the long-standing dedication of the Sovereign Military Order of Malta in providing humanitarian assistance and its special role in international humanitarian relations,

Desirous of enhancing cooperation between the United Nations and the Sovereign Military Order of Malta,

1. Decides to invite the Sovereign Military Order of Malta to participate in the sessions and the work of the General Assembly in the capacity of observer;

2. Requests the Secretary-General to take the necessary action to implement the present resolution.

103rd plenary meeting
24 August 1994

Vir. Wikipedia, Združeni narodi, 2010.

4.3.6 Mednarodna organizacija za standardizacijo

Mednarodna organizacija za standardizacijo (ISO) opredeljuje oznake za imena držav, odvisnih ozemelj ter območij geografskega pomena. Uradni naziv tega standarda je Šifre za predstavljanje imen držav in njihovih delov. Šifre držav so bile prvič objavljene leta 1997. Na spletni strani Wikipedia sem dobil informacijo, da mednarodni standard ISO 3166-1 uporabljajo tudi druge države in mednarodne organizacije. Mnoge države in mednarodne organizacije uporabljajo tudi lastne oznake, ki so lahko delno ali v celoti združljive z obravnavanim standardom. Trenutno je okrog dvesto petdeset držav, ozemelj, območij, katere imajo omenjene uradne oznake. Pogoj, da se vnese novo ime države v ta standard je, da je osebek registriran v biltenu Združenih narodov pod imeni držav. Osebek naveden pod bilten dežel mora biti član Združenih narodov, član ene od njenih specializiranih agencij in pogodbenica po statutu Mednarodnega sodišča. Takoj ko se ime države ali ozemlja pojavi v enem od teh virov, se osebek vpiše v spisek obravnavanega standarda. Uradna objava je v angleščini in francoščini. V Tabeli 6 navajam delni seznam držav, ki uradno uporabljajo standard ISO 3166/MA.

Tabela 6: Uradne oznake izbranih držav in odvisnih ozemelj po ISO standardu

Naziv države, ki uporablja ISO 3166/MA	Alfa-3	Številčno	ISO 3166-2 koda
Gibraltar	GIB	292	ISO 3166-2:GI
Sveti sedež (Vatikan)	VAT	336	ISO 3166-2:VA
Otok Man	IMN	833	ISO 3166-2:IM
Jersey	JEY	832	ISO 3166-2:JE
Macao, posebna enota LR Kitajske	MAC	446	ISO 3166-2:MO
Palestinsko okupirano ozemlje	PSE	275	ISO 3166-2:PS
Sv. Helena	SHN	654	ISO 3166-2:SH
Tajvan, Provinca Kitajske	TWN	158	ISO 3166-2:TW

Vir. Wikipedia, Mednarodna organizacija za standardizacijo, 2010.

Poleg uradno dodeljenih imamo še rezervirane šifre. Oznake so rezervirane za nekdanje države, čezmorska ozemlja in mednarodne organizacije. Opredelitev države ali območja na seznamu ne pomeni izražanje mnenja o katerem koli delu sporazuma Združenih narodov v zvezi s pravnim položajem države, ozemlja ali območja. V Tabeli 7 navajam seznam le nekaj internetnih domen najvišje ravni (TLD) v določeni državi. Celotni seznam je naveden na spletni strani IANA.

Na naslednji strani prikazujem Tabelo 7.

Tabela 7: Internetne domene izbranih držav in odvisnih ozemelj

Naziv države, ki uporablja ISO 3166/MA	Alfa-2	ccTLD (domene)
Gibraltar	GI	.gi
Sveti sedež (Vatikan)	VA	.va
Otok Man	IM	.im
Jersey	JE	.je
Macao, posebna administrativna enota LR Kitajske	MO	.mo
Palestinsko okupirano ozemlje	PS	.ps
Sv. Helena	SH	.sh
Tajvan, Provinca Kitajske	TW	.tw

Vir. Wikipedia, Mednarodna organizacija za standardizacijo, 2010.

Združbo Malteški red nisem zaznal v seznamu obravnavanega standarda. Predlagam, glede na zgoraj navedeno ter celotni pregled ISO oznak in domen, da si red pridobi kot ostali suvereni osebki uradno označbo ISO. S tem bi se še bolj približal pravni obliki države.

5 PREDLOGI ZA IZBOLJŠAVO DELOVANJA ZDRUŽBE

5.1 Opredelitev organizacije združbe iz različnih vidikov

Organizacija kot sistem je tvorba, ki si jo je izmislil človek. Sestavljena je iz naravnih in tehničnih elementov, dosega svoje cilje z delovanjem in se obnaša po pravilih, ki je sistemu predpisal njegov tvorec. Organizacije se deli na organizacije, ki ustvarjajo materialne cilje in na organizacije, ki ustvarjajo določene etične, osebne ali družbene cilje (Lipičnik, 2000, str. 2). Različni avtorji so poskušali izdelati sistem, v katerega bi lahko razvrstili vse vrste organizacij. Enega takšnih pregledov vrst organizacij je opisal Kavčič (v Lipičnik, 2000, str. 14). Skozi te vidike, s katerimi se razlikuje združbe, bom skušal ugotoviti, med kakšne vrste združb spada obravnavana združba. Na podlagi teh ugotovitev bom v nadaljevanju predstavil predloge za izboljšavo delovanja obravnavane združbe.

Glede na cilje, ki jih imajo člani v organizaciji, ločimo delovne, družbene in politične združbe ter društva. V delovnih združbah člani proizvajajo družbeno potrebne proizvode, s katerimi pridobivajo sredstva za zadovoljevanje materialnih potreb. Takšen primer so podjetja. V družbenih in političnih združbah, kot so politične stranke, se združujejo ljudje, da bi uresničili družbene in politične cilje. V društvih se združujejo ljudje, da bi dosegli določene osebne ali skupinske v glavnem nepridobitne cilje.

Malteški red spada med družbene in politične združbe, saj se v njej združujejo ljudje, da bi uresničevali družbene cilje – pomoč pomoči potrebnim ter med društva, saj se tudi vanje združujejo ljudje, da bi dosegli določene osebne ali skupinske v glavnem nepridobitne cilje.

Glede na strukturo notranjih odnosov ločimo centralizirane in decentralizirane združbe, demokratične in avtokratične združbe, prisilne in prostovoljne združbe ter visoke in nizke

organizacijsko oblikovane združbe. V centraliziranih združbah večino odločitev sprejeme majhna skupina ljudi na organizacijskem vrhu. Decentralizirane združbe dopuščajo, da se ljudje odločajo na nižjih organizacijskih ravneh. Pri avtokratičnih združbah je oblast koncentrirana na vrhu organizacijske ravni v eni osebi ali majhni skupini ljudi. Za demokratične združbe je značilno, da se oblast razširja na vse, ki so v združbo vključeni. Prisilne združbe so združbe, v katere se člani ne včlanjuje prostovoljno. Primer te združbe so zapori. V prostovoljno združbo vstopajo ali izstopajo člani popolnoma prostovoljno, na osnovi svojih interesov in odločitev.

Vsaka združba ima v svoji sestavi organizacijske ravni. Prvo organizacijsko raven predstavlja najvišje vodstvo, sledijo nižje podrejene ravni. Organizacijske ravni se členijo vse do končnega izvajalca. Število teh ravni je odvisno od vrste dejavnosti, filozofije organizacije, števila članov v organizaciji, tehnologije dela itd. Združbe, ki vsebujejo veliko število organizacijskih ravni, so visoke ali visoko vertikalno decentralizirane, združbe z majhnim številom organizacijskih ravni pa so nizke ali nizko vertikalno decentralizirane.

Malteški viteški red bi opredelil kot centralizirano združbo, saj večino odločitev sprejema vodja reda; avtokratično združbo, saj je oblast koncentrirana na vrhu organizacijske ravni v eni osebi in prostovoljno združbo, saj v njo vstopajo člani prostovoljno na osnovi svojih interesov in odločitev. Združba je visoko organizacijsko oblikovana združba, saj jo sestavlja veliko število organizacijskih ravni. V delu, ko je član popolnoma predan redu, se mora odreči svojemu premoženju in načinu življenja. V tem primeru obravnavana združba postane prisilna združba.

Glede na število članov v organizaciji ločimo majhne, srednje in velike organizacije. V praksi se je uveljavilo načelo, da združbe, ki vključujejo do sto članov, sodijo med majhne. Združbe, ki imajo več kot sto do tisoč članov, so srednje velike, če pa imajo več kot tisoč članov, pa velike. Malteški red ima okrog dvanajst tisoč članov, zato spada med velike združbe.

Glede na dovoljenost dejavnosti posameznega združenja ločimo legalne in nelegalne združbe. Legalne so združbe, ki so ustanovljene v skladu z družbenimi normami in zakoni. Njihova dejavnost je v skladu z družbenimi interesi. V primeru, da se združba ukvarja z družbeno nezaželeno aktivnostjo ali celo aktivnostjo, ki je v nasprotju z zakoni, govorimo o nelegalni združbi. Obravnavana združba je legalna združba, saj je ustanovljena v skladu z družbenimi normami, zakoni in je tudi družbeno priznana. Združbo kot osebek je priznalo več kot sto mednarodno priznanih držav.

Glede na formaliziranost organizacije ločimo formalne in neformalne združbe. Za formalno združbo je značilno, da so elementi združbe in njihovi medsebojni odnosi definirani od zunaj. Elemente in odnose med njimi oblikuje ustanovitelj združbe, po njih pa se ravnaajo njeni člani. Medsebojni odnosi lahko nastajajo tudi kar sami od sebe. Tako

po tej neformalni poti nastajajo združbe, ki jih imenujemo neformalne združbe. Največkrat tam, kjer nastane formalna združba, deluje tudi neformalna. Obravnavana združba je formalna združba, saj so elementi in odnosi med njimi oblikovani in določeni z ustavo in zakoni reda, po katerih se ravnaajo vsi člani.

Glede na vzorec nastajanja poznamo shematske in individualne organizacije. Kadar združba nastaja po istih pravilih in na osnovi enakih ciljev, govorimo o shematski združbi. Združbo sestavljeno iz več delov, kjer vsak njen del nastaja po drugih pravilih in na osnovi drugih ciljev, pa imenujemo individualna združba. Red je sestavljen iz več delov, vsak njen del pa nastaja po enakih pravilih, enakih vzorcih in na osnovi enakih ciljev, zato obravnavana združba spada med shematske združbe.

Različne združbe zaznamuje aktivnost članstva. V množičnih družbenih in političnih združbah je večina članstva razmeroma pasivna. Visoko aktivnost izkazuje le vodstvo. V delovnih združbah je aktivnost pogojena s formalnimi in neformalnimi združbami in je praviloma enakomerna na vseh ravneh. V redu je poudarek na visoki aktivnosti vseh članov združbe, saj so zato bili pozvani v omenjeno združbo. Člani s funkcijo aktivno delujejo kot funkcionarji, če pa so le člani, pa aktivno sodelujejo v dobrodelnih aktivnostih združbe.

5.2 Predvidevanje problemov delovanja v prihodnosti

Po ugotovitvi, kot kakšen tip združbe red spada, lahko predvidevam, da bo imela združba v prihodnosti nekaj težav v delovanju. Ključni problemi bodo prevelik vpliv globalnih političnih gibanj na združbo, prevelika centralizacija uprave združbe s slabo med sektorsko in ravensko koordinacijo dela, ki s hierarhično strukturo onemogoča organizacijsko in individualno avtonomijo; neprilagodljive metode dela; odsotnost elementov notranje in zunanje konkurence ter večji del članov ni deležen večjih pooblastil za sprejemanje odločitev. Združbo oblikuje hierarhična struktura, ki razdvaja člane. Klasična oziroma birokratska struktura ne dopušča samoorganizacije. Iz opisa organizacije združbe ugotavljam stanje zaprtosti informacij. V redu so najpomembnejše informacije težko dostopne za člane. Meje med posameznimi sloji članov so velike, kar povzroča nelagodje nižjega sloja članov. Problem določitve vodje za nedoločen čas vodenja. Vodja združbe je dosmrtno izvoljen in predstavlja vso oblast. V primeru slabega vodenja združbe, ga člani težko odstavijo.

5.3 Predlogi za izboljšavo vodenja

Za sprejemanje strateških odločitev v združbi je odgovorna vlada. Vlada je legalno in moralno odgovorna za oblikovanje poslanstva združbe in sočasno zagotavljanje njegovega izvajanja. Vladi združbe predlagam naslednje predloge izboljšav za predhodno navedene probleme.

Skupna vizija: Najpomembnejša naloga vodje združbe je oblikovanje skupne vizije. Oblikovanje vizije vključuje rezultate in vrednote združbe v prihodnosti. Pomembno je, da jo oblikujejo vsi člani.

Pristojnosti in informacije: V nasprotju s tradicionalnimi združbami morajo člani, ki so najbližje nekemu problemu, imeti pristojnost in odgovornost, da ga odpravijo. S tem strategija nastaja iz vrha navzdol in od spodaj navzgor. Vodja mora vplivati na skupno vizijo in usmeritev. Informacije naj pridobivajo člani, ki so v neposrednem stiku z okoljem. Združba naj bo povezana z drugimi združbami, kar ji bo dalo večji dostop do informacij o novih strateških usmeritvah. Smiselno je oblikovati dinamično mrežo komunikacij, ki omogoča odprtost in transparentnost informacij znotraj združbe in z okoljem. Z vzpostavitvijo takega načina pretoka informacij in hkrati neformalnih komunikacij naj se opredeli poslanstvo in cilji združbe.

Opolnomočenje članov in deljena odgovornost: Člani naj so deležni večjih pooblastil za sprejemanje odločitev. Združba naj omogoča članom večjo moč pristojnosti in odgovornosti, da lahko na svoji ravni rešijo določen problem. Člane naj se obravnava kot primarni vir moči.

Hierarhična struktura: Obstoječa hierarhična struktura naj ne velja več. Klasične birokratske strukture ne dopuščajo samoorganizacije in nenehnega učenja, zato ne dosegajo učinkovitosti v znanje usmerjenem in hitro se spreminjajočem okolju. Struktura združbe naj temelji na samo se usmerjajočih timih.

Odprtost informacij: V združbi naj bodo informacije široko dostopne. V sodobni združbi člani sodelujejo pri oblikovanju strategije. Člani morajo razumeti celotno združbo in svoj delež v njej. Poleg elektronskega naj se poudarja tudi osebno komuniciranje s poudarkom na poslušanju, kar omogoča poglobljeno in iskreno komuniciranje.

Močna in prilagodljiva kultura vključuje močne vrednote: Pomembno je poudarjati članom, da je celota pomembnejša kot del, meje med posameznimi elementi pa morajo biti minimizirane. Ustvarja naj se timsko delo in občutek pripadnosti združbi.

Problem vodenja: Naziv vodja reda je enakovreden predsedniku uprave, ki nastopa v profitno usmerjenih združbah in je oseba z največjo močjo odločanja in odgovornostmi. Položaj vodenja obsega številne vloge in odgovornosti. Uspešen vodja naj ima vrsto kvalifikacij, ki naj se nanašajo na osebne značilnosti, znanje in sposobnosti. Vsakodnevno delo vodje neprofitne združbe nenehno zahteva sposobnosti in spretnosti. Pomembno je, da se pri vseh aktivnostih ravna predvsem po načelih etičnega in moralnega vedenja. Etične vrednote so najpomembnejše za vodjo neprofitne združbe, ki naj se osredotoča predvsem na odprtost, zanesljivost, uslužnost in dobrodelnost. V našem primeru je vodja združbe dosmrtno izvoljen in predstavlja vso oblast, tako da ga za slabo opravljeno delo težko odstavijo ali vsaj kaznujejo. Združbi predlagam, da naj uvede kot pri ostalih demokratično

vodenih združbah vodenje z omejenim časom in ne za nedoločen čas, kot je to v našem primeru.

5.4 Predlogi za izboljšavo tehnične organizacije

Načela organizacije so nekakšni splošni zakoni ali pravila, po katerih naj bi se ravnali pri vzpostavljanju organizacije. Prvi oblikovalec organizacijskih načel je bil Henry Fayol (Lipičnik, 2000, str. 10). V nadaljevanju bom navedel Fayolova načela, ki bodo omogočila izboljšavo tehnične organizacije združbe. Smisel uporabe navedenih načel je, da bi proizvajali več z enakimi napori in s tem povečali celotno učinkovitost in uspešnost združbe kot osebka.

Delitev dela: Delitev dela omogoča razvoj specializacije, v kateri se bolj izrazijo sposobnosti članov. Združba naj deli naloge članov tako, da bodo čimbolj učinkoviti pri izvajanju svojih nalog. Z delitvijo dela naj se člani specializirajo posebej za diplomacijo in humanitarne dejavnosti.

Oblast in odgovornost: Organizacija naj bi razdelila oblast kot moč za doseganje poslušnosti. Odgovornost je potrebno razumeti kot sankcijo, ki spremlja izvajanje moči.

Disciplina: Organizacija naj predpostavlja ubogljivost za natančno in aktivno izpolnjevanje ukazov vodilnih. Združba naj razdeli oblast za doseganje poslušnosti. Odgovornost je potrebno razumeti kot sankcijo, ki spremlja izvajanje moči. Združba naj uvede demokratično oblast.

Enotnost ukazov: Vsak podrejeni mora dobivati ukaze samo od enega nadrejenega. Zaradi dvojnega ukazovanja se lahko bistveno omajejo disciplina, moč in oblast. Združba naj predpostavlja ubogljivost za natančno in aktivno izpolnjevanje ukazov vodilnih.

Enotnost usmerjenja: Organizacija mora določiti en sam nadrejeni program za usmerjeno delovanje k istemu cilju. Enotnost usmerjenja je pogoj za enotnost vodenja. Združba naj ima določeno vizijo in strategijo izvajanja svojih dejavnosti.

Podrejanje posebnih ciljev splošnim ciljem: Posamezni cilji naj so podrejeni splošnim, cilji posameznikov pa naj so podrejeni ciljem organizacije. Cilji posameznika naj so podrejeni ciljem združbe, zato naj ima združba razdeljene člane po slojih, ki naj imajo na svoji ravni točne določene naloge za svoje cilje.

Nagrajevanje osebja: Plača je cena opravljenega dela in mora biti v zadovoljstvo članu in združbi. Nagrajevanje je zaslužek za opravljeno delo. Člani združbe naj niso plačani za svoje delo in naj ga opravljajo prostovoljno in brezplačno. Člani naj ne delajo za denar ampak za višje vrednote. Združba naj svoje člane nagrajuje z različnimi priznanji, odlikovanji in nazivi.

Centralizacija: Delitev dela naj bi zbrala odločilne človeške zmogljivosti na enem mestu. Z decentralizacijo dela in demokratičnim načinom upravljanja se dosegajo boljši rezultati. Združba naj dosega popolno vodenje z opolnomočenjem vseh članov združbe.

Enaka pravičnost: Dosledno spoštovanje pravil združbe. V združbi naj spoštujejo pravila vsi člani. Spoštovanje pravil so rezultat tisočletnega obstoja obravnavane združbe.

Strjenost osebja: Homogenost članov naj se izraža v veliki moči vseh članov. V združbi se držijo tega načela s tem, ko skupaj kot homogena enota pomagajo pomoči potrebnim. Člani naj so pripravljeni pravočasno pomagati in sodelovati pri aktivnostih, ko jih združba potrebuje.

Hierarhija: Člani naj stremijo k višjemu položaju v hierarhični lestvici združbe.

Stalnost osebja: Po tem načelu naj se izraža želja po stalnem članstvu.

Pobude: Vodstvo naj spodbuja člane k dajanju predlogov za izboljšanje delovanja združbe.

5.5 Predlogi za izboljšavo ravnalnega sistema

Iz predhodno opisane organiziranosti obravnavane združbe sklepam, da v združbi velja podrobna razdelitev dela; poudarek opravljanju razdeljenih del ob zanemarjanju ciljev celote; določanje dosežkov za vsako raven s strani nadrejenih; natančna opredelitev pravic; dolžnosti in avtoritete za vsako vlogo; hierarhična struktura kontrole, avtoritete in komunikacij; odločanje in ocenjevanje doseženega je osredotočeno na vrhu hierarhije; razmerja so večinoma vertikalna; delovanje članov je uravnano z navodili nadrejenih ter da člani združbe morajo biti lojalni in poslušni nadrejenim.

Po ugotovljenih lastnostih združbe menim, da združba uporablja mehanični tip ravnalnega sistema, ki pa ustreza le v stabilnem okolju. Zaradi nestabilnega in spreminjajočega se okolja ter globalnih dejavnikov v prihodnosti, predlagam vodji združbe uvedbo organskega tipa ravnalnega sistema. Pri organskem tipu ravnalnega sistema je poudarek dan povezavi med specialnim znanjem in izkušnjami ter celotno delovno nalogo; narava posameznega dela izhaja iz celote; neprestano prilagajanje in spreminjanje dela posameznega člana v interakciji z drugimi; oblikovanje odgovornosti je omejeno ter problemi niso preneseni navzgor ali navzdol na druge, ampak so stvar vseh. Na posameznega člana vpliva skupen interes, povezava z drugimi za uspeh združbe, ne pa pogodba med njimi in nadrejenim, kar predstavlja neosebno združbo; vse znanje in vsemogočnost ni več stvar vrha hierarhije združbe; horizontalno in diagonalno komuniciranje med člani na različnih položajih; bolj gre za svetovanje kot za ukazovanje, vsebina komuniciranja so informacije ter nasveti in ne odločitve ter prizadevanje za spremembami in napredkom so bolj cenjena kot lojalnost in ubogljivost.

SKLEP

Država je družbena organizacija, saj najdemo pri njej vse splošne značilnosti organizacij, tudi takšne, zaradi katerih se država bistveno razlikuje od katerekoli druge organizacije. Država je neodvisna politična enota s svojo lastno vladavino, ustavo, davčnimi pravili, ozemljem in prebivalstvom. Izraz država se uporablja v dveh pomenih. V širšem pomenu zajema celotno družbeno skupnost na določenem ozemlju, ki jo ureja državna organizacija. Država v širšem pomenu je sestavljena iz ozemlja, prebivalstva in državne organizacije. Vse tri sestavine so nujne za obstoj države ter se med seboj tesno prepletajo. Državna organizacija je država v ožjem pomenu. Države imajo različno število prebivalcev in velikost ozemlja, vendar to ne vpliva bistveno na samo naravo države in na njeno delovanje.

Državno ozemlje je prostor, na katerem država uveljavlja svojo suvereno oblast. Zemeljska površina je določena z mejami. Meddržavne meje se ureja z mednarodnimi pogodbami ali s pravili mednarodnega prava.

Država za svoj obstoj in delovanje potrebuje prebivalce, ki prebivajo na določenem ozemlju. Oblast države se razteza na vse njene prebivalce, tako na državljane kot tujce.

Temeljna sestavina države je državna organizacija, ki organizira delovanje družbene skupnosti na določenem ozemlju. Od drugih družbenih organizacij državno organizacijo loči to, da na prisilen način izvaja državno oblast. Državna organizacija je najvišja sila v družbi, zato se šteje za suvereno in vrhovno. Sestavljajo jo organi, ki opravljajo zakonodajno, upravno in sodno funkcijo. Državna organizacija in njeno delovanje je pravno urejeno v ustavi in zakonih. Pravna ureditev delovanja državne organizacije ne služi samo njeni lastni organiziranosti, temveč je tudi najpomembnejši dejavnik omejevanja njene oblasti v razmerju do državljanov.

Mikrodržave so države, ki obsegajo zelo majhno ozemlje ali v njih živi le nekaj tisoč prebivalcev, običajno pa se ta dva kriterija prekrivata. Mikrodržave se ne sme zamenjevati z mikronacijami.

Mikronacije, včasih tudi kot model države ali novih državnih projektov, so kratkoročni, samooklicani osebki, oblikovani kot države. Vendar te niso priznane od katere priznane suverene države ali mednarodne organizacije. Mikronacije se ne sme zamenjevati z mikrodržavami, ki so priznani s strani neodvisnih držav, ne glede na njihovo majhnost. Razlogi za oblikovanje mikronacij so lahko teoretično eksperimentiranje, politični protest, umetniško izražanje, osebna zabava ali ravnanje s kriminalno dejavnostjo. Mikronacije obstajajo v fizični obliki, na spletu, v glavah avtorjev ali kombinacijah le teh. Nekateri z mikronacijami želijo razširiti svoje poslovanje v poslovnem svetu s tem, da izdajajo kovance, zastave, poštno znamke, potne liste, medalje in druge predmete.

Društvo je prostovoljno, samostojno, nepridobitno združenje fizičnih oseb, ki se združujejo zaradi skupnih interesov. Bistvo društva je v prostovoljnem članstvu vsakega posameznika, hkrati pa društvo ne sme opravljati pridobitne dejavnosti kot svoje izključne dejavnosti. Društvo lahko deluje tudi v javnem interesu, če njeno delovanje presega interese njenih članov.

Državna organizacija se razlikuje od drugih organizacij pogosto po vsebini svojih predpisov in po razpolagi prisilnih sredstev. V kolikor izgine ta element iz pravnih pravil, se izbriše tudi razlika med njimi. Zaradi tega tudi ni pri zgodovinskih primerih stroga razmejitev med državami in drugimi združbami vedno točno definirana. Mnogokrat je težko priznati izmed več združb značaj države.

Suverenost delimo na zunanjo in notranjo. Zunanja suverenost pomeni, da je državna organizacija neodvisna nasproti drugim državnim organizacijam. Država je samostojna in neodvisna v razmerju do drugih držav. Omenjen osebek je enakopraven in neodvisen član v svetovni skupnosti držav, ima pravico do samostojnega urejanja družbenih zadev na svojem ozemlju ter do prostovoljnega vzpostavljanja stikov z drugimi državami in organizacijami. Obstaja država, ki ni neodvisna. Ta je podrejena drugi državi, kar pomeni, da je ni mogoče šteti za državo. Z notranjo suverenostjo označujemo že omenjeno lastnost države, da je na svojem ozemlju najvišja in najmočnejša organizacija, ki se opira na izključujoče razpolaganje s sredstvi za prisiljevanje in na druge dejavnike, ki ji omogočajo privilegiran položaj v posamezni družbi.

Med vsemi priznanimi državami sveta najbolj odstopa najmanjša mednarodno priznana država Vatikan. V določenih pogledih je sporno, da je Vatikan država. Vatikan je primer ozemlja s posebnim statusom, ki ga upravlja verska skupnost. Vatikan splošno ni znan kot država, ker ima majhno ozemlje, diplomatski predstavniki tujih držav so akreditirani pri Svetem sedežu in ne pri Vatikanu ter nima nobenega stalnega prebivalstva. Državljanstvo Vatikana je vezano kot pravica do prebivališča na opravljanje funkcij v Rimskokatoliški cerkvi in s prenehanjem teh funkcij preneha.

Osebnost sem nasprotnik tem stališčem. Menim, da velikost območja ter stalnost in številčnost prebivalstva nista odločilnega pomena, da osebek ne bi obstajal kot država. Pravna vez med Vatikanom in člani je primerljiva z vezjo med katerokoli državo in njenimi državljani. Sveti sedež kot poseben osebek mednarodnega prava, zastopa in uresničuje interese Vatikana kot posvetne države. Sveti sedež ima zelo razvito diplomatsko mrežo in neprekinjen obstoj. Lateranska pogodba Vatikan opredeljuje kot državo.

V podobnem položaju je Suvereni Malteški viteški red. Združba je katoliški red in cerkvena institucija. Izdeluje svoje lastne znamke, kovance, potne liste in avtomobilske tablice. Za razliko od Vatikana nima nobenega ozemlja, ampak obsega eksteritorialna območja v Rimu, katera so omejena na dve palači. Ta objekta dejansko predstavljata suvereno ozemlje združbe, večjega ozemlja kot je ta, pa za svoje delovanje kot

mikrodržava dejansko niti ne potrebuje. Član združbe lahko postane le oseba, katero združba povabi v članstvo. V njo so sprejete le ugledne osebe, ki niso v sporu s krščansko prakso. Združba svoje prebivalce ne poimenuje kot državljanke, ampak kot člane. Več kot sto držav priznava njeno suverenost in ima z njo polne diplomatske odnose. Suvereni Malteški viteški red ni član Organizacije združenih narodov, vendar ima položaj stalnega opazovalca. Za Organizacijo združenih narodov združba ni država, ampak le druga entiteta. Obravnavana združba ima podoben status kot Palestina, saj trenutno obe nista priznana s strani Združenih narodov kot države članice, ampak le kot suverena osebka oziroma mednarodni organizaciji. Danes deluje kot dobrodelna organizacija. Dejavnost diplomatskih odnosov reda je zelo povezana z humanitarnim dejanjem. Države, s katerimi ima organizacija diplomatske odnose, ji pomagajo, da lahko opravlja svoje intervencije po svetu. Pri svetovni politiki je združba povsem nevtralna, zato sodeluje kot posrednik, kadar se države nanjo obrnejo za pomoč pri reševanju konfliktov. Združba sodeluje in oznanja krščanstvo preko Evropske unije, Mednarodne organizacije za migracije, Mednarodnega instituta združenja človekovih pravic, Mednarodnega odbora za vojaško medicino, Mednarodne federacije Rdečega križa in Rdečega polmeseca, Organizacije združenih narodov, Organizacije združenih narodov za vzgojo, znanost in kulturo, Organizacije združenih narodov za kmetijstvo in prehranjevanje, Svetovnega programa prehranjevanja združenih narodov, Svetovne organizacije za zdravstvo, Združenih narodov za človekove pravice, Organizacije združenih narodov za razvoj industrije, Mednarodne agencije za atomsko energijo ter preko ostalih organizacij.

Združbo nisem zaznal v seznamu oznak Mednarodne organizacije za standardizacijo. Predlagam, glede na celotni pregled ISO oznak in domen, da si red pridobi kot ostali osebki uradno označbo ISO. S tem bi se še bolj približal pravni obliki države.

V magistrskem delu sem ugotovil, da predhodno opisana združba glede na cilje spada med družbene in politične združbe; glede na strukturo notranjih odnosov kot centralizirana, avtokratična, prostovoljna in visoko oblikovana združba; glede na število članov spada med velike združbe; glede na družbeno pripadnost je legalna združba; glede na formaliziranost je formalna združba in glede na vzorec nastajanja pa združba spada med shematske združbe. Na splošno prepričanje, da je v večini družbenih in političnih združbah večina članstva razmeroma pasivna, pa za to združbo to ne velja, kajti vsi člani po svoji moči prispevajo k izvajanju aktivnosti združbe. Red je velika združba in da bi kot takšna bila še učinkovita, bi vodstvu združbe predlagal upoštevanje načel, kot so delitev dela, hierarhijo, demokratično vodenje, doživljensko članstvo in racionalnost.

Obravnavana združba uporablja mehanični tip ravnalnega sistema, katerega lastnosti so visoka formalizacija, visoka specializacija, visoka standardizacija, veliko hierarhičnih ravni, visoka centralizacija ter visoko razmerje med ravnalci in izvajalci. Ta sistem je primeren pretežno za stabilno okolje. Glede na prihodnje še povečane globalne spremembe, predlagam vodstvu združbe organski tip ravnalnega sistema, katerega lastnosti so nizka formalizacija in specializacija, majhno število hierarhičnih ravni, nizka

standardizacija in centralizacija ter nizko razmerje med ravnalci in izvajalci. Za učinkovito delovanje obravnavane združbe pomembno prispeva dejstvo, da je združba visoko razvita organizacija, sestavljena iz strokovno usposobljenih članov, ki je sposobna sistematično, zanesljivo in trajno poskrbeti za sprejemanje in udejanjanje svojih odločitev. Združba razpolaga z veliko gospodarsko močjo, saj si lahko priskrbi velika denarna in druga premoženjska sredstva, s katerimi krepí svojo moč ter obenem odločujoče posega na različna področja družbenega življenja. K učinkovitosti združbe prispeva tudi dejstvo, da dojemajo člani oblast kot avtoriteto, ki so se ji pripravljene popolnoma podrežati. Za takšen odnos do oblasti bistveno prispeva že vzgoja, ki uči, da se je oblasti treba podrežati.

Navajam še eno trditev več, zakaj je združba mikrodržava. Citiram navedbo iz spletne strani Zupnije.rkc.si: »Od tedaj naprej je njihova (Malteškega reda) zastava veljala za državno in še danes velja med vsemi državnimi zastavami za najstarejšo. Zaradi mednarodno pravne subjektivitete reda jo veksilologija prišteva med državne zastave«. Za zaključek še enkrat svojo ugotovitev ponovim, da je po moji presoji Suvereni Malteški viteški red poseben tip združenja oziroma društva, ki je oblikovan, organiziran in spoznan kot država in ima vse lastnosti le-te.

LITERATURA IN VIRI

1. Acismom. (2010). *Društvo italijanskih vitezov Malteškega reda*. Najdeno 15. junija 2010 na spletnem naslovu <http://www.acismom.it>
2. Altervista (2010). *Cisom*. Najdeno 30. maja 2010 na spletnem naslovu <http://cisomguspini.altervista.org>
3. Bizi. (2010). *Poslovni imenik*. Najdeno 29. septembra 2010 na spletnem naslovu <http://www.bizi.si>
4. Delo. (2010). *Evropski red vitezov vina*. Najdeno 17. septembra 2010 na spletnem naslovu <http://vino06.tuditi.delo.si/2007/02/06/evropski-red-vitezov-vina>
5. Dimovski, V., & Penger, S. (2001). *Management (vodnik)*. Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
6. Dimovski, V., & Penger, S. (2003). *Sodobni management*. Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
7. Dimovski, V., & Penger, S. (2005). *Učeča se organizacija*. Ljubljana: GV Založba.
8. Dimovski, V. (2002). *Management neprofitnih organizacij*. Radovljica: Didakta.
9. Ferfila, B. (2001). *Države in svet*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
10. Gough, W.J. (2001). *Družbena pogodba*. Ljubljana: Temeljna dela.
11. Gramsci, A. (1987). *Civilna družba in država*. Ljubljana: ČZDO Komunist.
12. Grad, F., & Kaučič, I. (1999). *Državna ureditev Slovenije*. Ljubljana: Uradni list RS.
13. Grad, F., & Kaučič, I. (2003). *Ustavna ureditev Slovenije*. Ljubljana: GV Založba.
14. Grad, F., & Perenič, A. (2004). *Primerjalno ustavno pravo*. Ljubljana: Pravna fakulteta.
15. Grilj, P., & Juhart, M. (1998). *Uvod v civilno in gospodarsko pravo*. Ljubljana: DZS.
16. Hribar, T. (1989). *Slovenska državnost*. Ljubljana: Cankarjeva založba.
17. Igljčar, A. (2004). *Sociologija prava*. Ljubljana: Cankarjeva založba.
18. Kranjc Žnidaršič, A. (1996). *Ekonomika in upravljanje neprofitne organizacije*. Postojna: Založba Dej.
19. Kramberger, A. (1996). *Slovenska država, družba in javnost*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
20. Keane, J. (2000). *Civilna družba*. Ljubljana: Znanstveno in publicistično središče.
21. Kolarič, Z. (1997). *Prostovoljne neprofitne organizacije v Sloveniji*. Ljubljana: Neprofitni management, Ljubljana.
22. Lipičnik, B. (2000). *Organizacija podjetja*. Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
23. Lipovec, F. (1987). *Razvita teorija organizacije*. Maribor: Založba Obzorja.
24. Mušič, B., & Hvala, I. (2003). *Sodobna država*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
25. Natek, K. (2006). *Države sveta*. Ljubljana: Mladinska knjiga.
26. Novak, A., & Cerar, M. (2006). *Uvod v pravoznanstvo*. Ljubljana: Pravna fakulteta.
27. Novak, A. *Snovanje pravnega pravila*. Ljubljana: Pravna fakulteta.
28. Orderofmalta.org. (2010). *Malteški viteški red*. Najdeno 5. junija 2010 na spletnem naslovu <http://www.orderofmalta.org>
29. Ordinedimaltaverona.org. (2010). *Malteški red v Veroni*. Najdeno 5. junija 2010 na spletnem naslovu <http://www.ordinedimaltaverona.org>

30. Orderofmaltausawestern.org. (2010). *Malteški red v Združenih državah Amerike*. Najdeno 5. junija 2010 na spletnem naslovu <http://www.orderofmaltausawestern.org>
31. Ott, S. J. (2001). *Understanding Nonprofit Organizations*. Oxford: Westview Press.
32. Perenič, A. (1992). *Zbornik znanstvenih razprav*. Ljubljana: Pravna fakulteta.
33. Perenič, A. (1996). *Pravo*. Ljubljana: DZS.
34. Pitamic, L. (1996). *Država*. Ljubljana: Cankarjeva založba.
35. Puharič, K. (2001). *Gospodarsko pravo*. Ljubljana: Uradni list RS.
36. Pučko, D., Čater, T., & Rejc Buhovac, A. (2009). *Strateški management 2*. Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
37. Pučko, D. (2004). *Analiza poslovanja*. Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
38. Rozman, R., & Kovač, J. (1993). *Management*. Ljubljana: Gospodarski vestnik.
39. Rozman, R. (1998). *Organizacija*. Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
40. Rozman, R. (2000). *Analiza in oblikovanje organizacije*. Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
41. Rozman, R. (2000). *Razmerje med znanostjo o organizaciji in vedo o ravnateljstvu*. Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
42. Smommuseum.ch. (2010). *Muzeji Malteškega reda*. Najdeno 18. aprila 2010 na spletnem naslovu <http://www.smommuseum.ch>
43. Smom-za.org. (2010). *Malteški red v Afriki*. Najdeno 18. aprila 2010 na spletnem naslovu <http://www.smom-za.org>
44. Smomemiliaoccid.it. (2010). *Delegacija Malteškega reda v Emiliji – Italija*. Najdeno 18. aprila 2010 na spletnem naslovu <http://www.smomemiliaoccid.it>
45. Smomge.org. (2010). *Delegacija Malteškega reda v Genovi – Italija*. Najdeno 18. aprila 2010 na spletnem naslovu <http://www.smomge.org>
46. Smomve.it. (2010). *Delegacija Malteškega reda v Benetkah – Italija*. Najdeno 18. aprila 2010 na spletnem naslovu <http://www.smomve.it>
47. Smomlombardia.it. (2010). *Delegacija Malteškega reda v Lombardiji – Italija*. Najdeno 18. aprila 2010 na spletnem naslovu <http://www.smomlombardia.it>
48. Smomto.org. (2010). *Delegacija Malteškega reda v Piemontu – Italija*. Najdeno 18. aprila 2010 na spletnem naslovu <http://www.smomto.org>
49. Šporar, P. (2000). *Poročilo o usklajenosti ureditve položaja nevladnih organizacij v Sloveniji s priporočili Open Society Instituta New York*. Ljubljana: Pravno-informacijski center nevladnih organizacij.
50. Tavčar, M. (1998). *Management nepridobitnih organizacije*. Koper: Visoka šola za management.
51. Ustava Republike Slovenije, *Uradni list RS* št. 33-1409/1991-I.
52. Unstat. (2010). *ISO ALFA kode*. Najdeno 4. maja 2010 na spletnem naslovu <http://www.unstats.un.org/unsd/methods/m49/m49alpha.htm>
53. Zakon o društvih. (2006). *Uradni list RS* št. 61/2006.
54. Zakon o ustanovah. (1995). *Uradni list RS* št. 60/1995.
55. Zakon o zavodih. (1996). *Uradni list RS* št. 8/1996.

56. Združenje slovenskega reda vitezov vina. *Statut združenja*. Najdeno 1. septembra 2010 na spletnem naslovu <http://www.red-vitezov-vina.si>
57. Znanstvenoraziskovalni center SAZU. (2010). *Standardizacija*. Najdeno 17. maja 2010 na spletnem naslovu http://www.zrc-sazu.si/dp_standardizirana.htm
58. Župnije. (2010). *Zgodovina Malteškega viteškega reda*. Najdeno 30. maja 2010 na spletnem naslovu <http://www.zupnije.rkc.si>
59. Wikipedia. (2010). *Država*. Najdeno 1. junija 2010 na spletnem naslovu <http://sl.wikipedia.org/drzava>
60. Wikipedia. (2010). *Eksteritorialnost*. Najdeno 1. junija 2010 na spletnem naslovu http://en.wikipedia.org/extra_territorial
61. Wikipedia. (2010). *Lista domen*. Najdeno 8. avgusta 2010 na spletnem naslovu http://en.wikipedia.org/list_of_internet_top-level_domains
62. Wikipedia. (2010). *Lista mikronacij*. Najdeno 10. junija 2010 na spletnem naslovu http://en.wikipedia.org/list_of_mikronacijami
63. Wikipedia. (2010). *Lista suverenih držav*. Najdeno 10. junija 2010 na spletnem naslovu http://en.wikipedia.org/list_of_sovereign_states
64. Wikipedia. (2010). *Mednarodna organizacija*. Najdeno 10. junija 2010 na spletnem naslovu http://en.wikipedia.org/international_organization
65. Wikipedia. (2010). *Mednarodna organizacija za standardizacijo*. Najdeno 1. junija 2010 na spletnem naslovu http://www.en.wikipedia.org/ISO_3166-1
66. Wikipedia. (2010). *Mednarodne organizacije*. Najdeno 10. junija 2010 na spletnem naslovu <http://sl.wikipedia.org/mednarodne+organizacij>
67. Wikipedia. (2010). *Medvladna organizacija*. Najdeno 15. junija 2010 na spletnem naslovu http://en.wikipedia.org/intergovernmental_organization
68. Wikipedia. (2010). *Mikronacija*. Najdeno 4. maja 2010 na spletnem naslovu <http://en.wikipedia.org/micronation>
69. Wikipedia. (2010). *Ovisno ozemlje*. Najdeno 20. junija 2010 na spletnem naslovu http://en.wikipedia.org/dependent_territory
70. Wikipedia. (2010). *Suverena država*. Najdeno 30. junija 2010 na spletnem naslovu http://en.wikipedia.org/sovereign_state
71. Wikipedia. (2010). *Sveti sedež*. Najdeno 30. junija 2010 na spletnem naslovu http://sl.wikipedia.org/sveti_sedez
72. Wikipedia. (2010). *Vatikan*. Najdeno 30. junija 2010 na spletnem naslovu <http://sl.wikipedia.org/wiki/vatikan>
73. Wikipedia. (2010). *Združeni narodi*. Najdeno 18. julija 2010 na spletnem naslovu http://en.wikipedia.org/United_Nations_General_Assembly